

**VIŠI PRIVREDNI SUD
BANJA LUKA**

**INFORMATOR
SUDSKE PRAKSE**

Pravni stavovi

Sudska praksa
januar - jun 2017.

Banja Luka, august 2017. godine

S A D R Ź A J

PRAVNI STAVOVI

1. Postupak po zahtjevu manjinskih akcionara za prestanak društva iz člana 337. Zakona o privrednim društvima	4
2. Dvostruka litispendencija po tužbama stečajnog povjerioca i stečajnog dužnika	6
3. Prekid postupka po prijedlogu stečajnog povjerioca za izmjenu tabele potraživanja	7
4. Neuspjela prodaja pokretnih stvari izvršenika na drugom javnom nadmetanju	8
5. Dostavljanje adrese izvršenika	9
6. Kamata na troškove postupka	10
7. Potpis izvoda otvorenih stavki (IOS) i prekid zastarjelosti (član 387. ZOO), odnosno odricanje od zastarjelosti (član 365. i 366. ZOO)	14
8. Tužba lica ovlaštenog za zastupanje privrednog društva protiv istog privrednog društva, sa tužbenim zahtjevom da se utvrdi da je licu ovlaštenom za zastupanje prestalo to svojstvo	19

SUDSKA PRAKSA

Parnični postupak

1. Ocjena dokaza i obrazloženje presude	20
2. Urednost tužbenog zahtjeva	21
3. Razumljivost tužbenog zahtjeva i Aneks "G" Sporazuma o sukcesiji	22
4. Preinačenje tužbe	23
5. Upravljanje postupkom	24
6. Presuđena stvar	24
7. Dopuna odgovora na tužbu	25
8. Presumpcija povlačenja tužbe	27
9. Vještačenje	28
10. Određivanje drugog vještaka	29
11. Oспорavanje visine sudske takse	30
12. Presuda zbog propuštanja u slučaju dostavljanja odgovora na tužbu na pogrešan broj spisa	31
13. Obrazloženje presude	31
14. Stranačka sposobnost nakon zaključenja stečajnog postupka	32
15. Stranačka sposobnost	33
16. Zastupanje stranke	33
17. Dostavljanje radniku stranke izvan kancelarije odnosno poslovne prostorije	34
18. Dostavljanje stranki koja ima punomoćnika	35
19. Prijedlog za određivanje mjere obezbjeđenja nakon prekida postupka	35
20. Troškovi zastupanja	36
21. Izvođenje predloženog dokaza vještačenjem u slučaju nedostavljanja dokaza o izvršenju uplati za troškove vještačenja	37
22. Smetanje posjeda	38

Izvršni postupak

23. Izvršenje na osnovu pravosnažne i izvršne presude okružnog privrednog suda, na novčanim sredstvima izvršenika, čije sjedište je u Federaciji BiH	39
24. Dostavljanje u izvršnom postupku	40
25. Predujam troškova izvršenja	41
26. Obustavljanje izvršnog postupka	41
27. Odlučivanje o potraživanju koje je bilo predmet rješenja donesenog u upravnom postupku	42
28. Istovjetnost između izvršne isprave i prijedloga za izvršenje	43
29. Izvršenje na osnovu vjerodostojne i izvršne isprave	44
30. Tužba izvršenika za utvrđenje nedopuštenosti izvršenja	44
31. Odlaganje izvršenja	45
32. Blagovremenost žalbe protiv rješenja o dosudi	46
33. Obustavljanje postupka u slučaju nepredlaganja održavanja drugog ročišta u propisanom roku	47
34. Uplata na račun punomoćnika tražioca izvršenja	47
35. Uplata sredstava na račun punomoćnika tražioca izvršenja	49
36. Određivanje i sprovođenje izvršenja	49
37. Izvršenje na sredstvima Grada	50

Stečajni postupak

38. Otvaranje stečajnog postupka	51
39. Izlučna prijava	53
40. Potraživanje u stečajnom postupku	53
41. Protivtužbeni zahtjev u parnici po tužbi stečajnog dužnika za utvrđenje osnovanosti potraživanja	54
42. Nastavak prekinutog postupka	55

Obligacioni odnosi

43. Odgovornost upravljača puta za štetu koja nastane korisnicima puteva	55
44. Pričekni (respiro) rok	56
45. Izvršenje ugovorom preuzete obaveze kad rok za ispunjenje nije određen	57
46. Zastarjelost	58
47. Nedostaci isporučene robe	59
48. Bjanko mjenica i ugovor o jemstvu	60
49. Bankarski novčani depoziti	60

Privredna društva i preduzetnici

50. Poslovna jedinica privrednog društva	61
51. Obaveze koje su nastale za vrijeme obavljanja preduzetničke djelatnosti	62

Postupak registracije poslovnih subjekata

52. Postupak registracije	62
53. Brisanje neosnovanog konačnog upisa u registar	63

PRAVNI STAVOVI

**POSTUPAK PO ZAHTJEVU MANJINSKIH AKCIONARA ZA PRESTANAK
DRUŠTVA IZ ČLANA 337. ZAKONA O PRIVREDNIM DRUŠTVIMA**

Postupak po zahtjevu manjinskih akcionara za prestanak društva iz člana 337. Zakona o privrednim društvima ("Službeni glasnik RS", broj 127/08, 58/09, 100/11 i 67/13) je parnični, a ne vanparnični postupak, s tim što se nakon pravosnažnosti usvajajuće presude po tužbi za prestanak društva vrši brisanje društva iz sudskog registra, a nakon provedenog postupka likvidacije odnosno stečaja.

Stavlja se van snage pravni stav Stručnog kolegijuma po istom pitanju od 12.01.2015. godine.

O b r a z l o ž e n j e

U predmetu broj 57 0 V 117235 16 Gž, po zahtjevu manjinskih akcionara za prestanak društva, pojavilo se sljedeće sporno pravno pitanje: U KOJEM POSTUPKU (VANPARNIČNOM ILI PARNIČNOM) ODLUČUJE SUD PO ZAHTJEVU MANJINSKIH AKCIONARA ZA PRESTANAK DRUŠTVA, U SMISLU ČLANA 337. ZAKONA O PRIVREDNIM DRUŠTVIMA.

U članu 336. Zakona o privrednim društvima ("Službeni glasnik RS", broj 127/08, 58/09, 100/11 i 67/13), propisani su razlozi za prestanak a.d. Prema članu 337. stav 1. istog zakona, po zahtjevu manjinskih akcionara koji u akcionarskom društvu posjeduju najmanje 20 % akcija osnovnog kapitala društva nadležni sud može naložiti prestanak društva ili druge mjere ako: a) članovi upravnog odbora društva ne mogu da vode poslove društva, zbog podjele ili drugih razloga, a akcionari društva ne mogu da prekinu blokadu, tako da se poslovi društva ne mogu više voditi u interesu akcionara društva; b) su akcionari blokirani u odlučivanju i na najmanje dvije uzastopne godišnje skupštine ne uspiju da izaberu članove upravnog odbora društva, tako da se poslovi društva ne mogu voditi u interesu društva; v) članovi upravnog odbora društva, kao i članovi drugih organa društva djeluju protivzakonito ili nepošteno prema akcionarima koji podnose takav zahtjev i g) se imovina društva rasipa i umanjuje. Po podnesenom zahtjevu iz stava 1. tog člana sud može da pokrene postupak prestanka društva ili ako se radi o osnovu koji se može otkloniti, da mu ostavi rok do godinu dana za otklanjanje nepravilnosti (stav 2), a ako se u roku iz stava 2. ovog člana ne otklone nepravilnosti, pokreće se postupak prestanka društva likvidacijom u skladu sa ovim zakonom, kada sud ima ovlaštenje da odredi i likvidacionog upravnika (stav 3). Ako sud ne pokrene postupak prestanka društva može naložiti jednu ili više mjera, predviđenih u stavu 4. istog člana, a zahtjev manjinskih akcionara iz stava 1. ovog člana podnosi se protiv akcionarskog društva.

Na sjednici stručnog kolegijuma ovog suda od 12.01.2015. godine, a u vezi sa predmetom broj Pž-9883/14, zaključeno je da je po zahtjevu manjinskih akcionara (fizičkih lica) za prestanak akcionarskog društva prema članovima 336. i 337. Zakona o privrednim društvima nadležan privredni sud (vanparnično odjeljenje).

U vezi s tim treba imati u vidu:

- da je navedeni član sadržan u izvornom tekstu Zakona o privrednim društvima iz 2008. godine i nije mijenjan kasnijim izmjenama iz 2009, 2011. i 2013. godine;

- da je navedenim zakonom propisano da se postupak pokreće zahtjevom, dok se vanparnični postupak pokreće prijedlogom, u smislu člana 3. stav 1. Zakona o vanparničnom postupku („Službeni Glasnik RS“, broj 36/09), a parnični postupak tužbom u smislu člana 53. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“, broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13; pa je ostala dilema da li se radi o vanparničnom ili parničnom postupku, te kakav zahtjev stranka treba postaviti i kakvu odluku sud može donijeti, tim više što je o tom pitanju oskudna sudska praksa, kao i argumentovani stavovi pravne teorije.

Uporednom analizom može se zaključiti:

- da su identične zakonske odredbe sadržane u ranijem članu 346. Zakon o privrednim društvima Republike Srbije („Službeni Glasnik Republike Srbije“, broj 125/04);
- da je Viši privredni sud u Beogradu u presudi broj Pž-9464/07 od 11.06.2008. godine zauzeo stav da je postupak po zahtjevu manjinskih akcionara za prestanak društva parnični, a ne vanparnični postupak;
- da je nakon toga u Republici Srbiji donesen novi Zakon o privrednim društvima („Službeni Glasnik Republike Srbije“, broj 36/11, 99/11,83/14 i 5/15), kojim je u članu 469. izričito propisano da se takav postupak pokreće tužbom i odlučuje presudom;
- da u Republici Srpskoj nisu vršene izmjene i dopune Zakona o privrednim društvima u tom pravcu, pa je i dalje ostala dilema u pogledu vrste inicijalnog akta i postupka kojim se donosi odluka.

Takođe, Zakon o trgovačkim društvima Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 152/11, 111/12, 68/13 i 110/15) predviđa mogućnost prestanka trgovačkog društva po odluci odnosno presudi suda, pri čemu je izričito propisano da se radi o tužbi, te je regulisano ko su stranke u takvom postupku.

Pored toga, treba imati u vidu da se radi o izuzetnom institutu i krajnjem sredstvu za zaštitu prava manjinskih akcionara. Da bi sud ocijenio da li je prestanak privrednog društva jedini način da se spriječi ozbiljna zloupotreba prava manjinskih akcionara i da se zaštite njihova prava, potrebno je izvoditi dokaze radi utvrđenja postojanja jednog od zakonom propisanih osnova, što je moguće sprovesti jedino u kontradiktornom postupku, a to je parnični postupak.

Vanparnični postupak ne služi zaštiti povrijeđenih i ugroženih subjektivnih prava, već uređenju odnosa kad nema spora i ugrožavanja prava, pa se postupak po članu 337. Zakona o privrednim društvima po zahtjevu za prestanak privrednog društva mora sprovesti po pravilima parničnog postupka.

Navedeni razlozi dovode u pitanje naš dosadašnji pravni stav da se o prestanku privrednog društva po zahtjevu manjinskih akcionara odlučuje u vanparničnom postupku, pa je u predmetu broj 57 0 V 117235 16 Gž u sjednici vijeća od 26.04.2016. godine zaključeno da se ovo pravno pitanje ponovo iznese na Stručni kolegijum.

U vezi sa konkretnim slučajem u kojem se pojavilo ovo sporno pitanje, napominje se:

- da je prvostepeni sud rješenjem od 17.02.2015. godine u vanparničnom postupku odbacio prijedlog označen kao „zahtjev za prestanak društva“, zbog toga što tužilac nije uredio inicijalni akt (prijedlog) u skladu sa odgovarajućim procesnim zakonom, a iz obrazloženja rješenja od 26.01.2016. godine, kojim je zahtjev predlagača vraćen na ispravku, i citiranih zakonskih odredbi, proizlazi da je sud zaključio da predlagač treba podnijeti tužbu u parničnom postupku;

- da sud nije mogao u vanparničnom postupku tražiti da predlagač uredi tužbu kao inicijalni akt parničnog postupka, odnosno ako sud utvrdi da bi postupak trebalo provesti po pravilima parničnog postupka, prema članu 14. Zakona o vanparničnom postupku, mogao bi samo obustaviti vanparnični postupak, te bi se postupak po pravosnažnosti rješenja nastavio po pravilima parničnog postupka pred nadležnim sudom, nakon čega bi parnični sud mogao tražiti uređenje tužbe i eventualno odbaciti tužbu kao neurednu ili tužbu smatrati povučenom, u skladu sa relevantnim odredbama ZPP;
- da takav stav prvostepenog suda vodi ukidanju pobijanog rješenja, ali je potrebno dati pravilne upute za postupanje u ponovnom odnosno daljem postupku.

Na osnovu navedenog, a radi jedinstvene primjene navedenih zakonskih odredbi, na osnovu člana 34. tačka v) Zakona o sudovima, utvrđen je navedeni pravni stav.

(Pravni stav utvrđen na sjednici Stručnog kolegijuma od 11.05.2016. godine)

DVOSTRUKA LITISPENDENCIJA PO TUŽBI STEČAJNOG POVJERIOCA RADI UTVRĐENJA DA JE OSNOVANO NJEGOVO POTRAŽIVANJE PREMA STEČAJNOM DUŽNIKU I TUŽBI STEČAJNOG DUŽNIKA RADI UTVRĐENJA DA JE OSNOVANO OSPORAVANJE PRIJAVLJENOG POTRAŽIVANJA U ISTOM IZNOSU:

U procesnoj situaciji kad je stečajni povjerilac upućen u parnicu i kad je podnio tužbu radi utvrđenja da je osnovano njegovo potraživanje prema stečajnom dužniku, sa zahtjevom da se ispravi tabela priznatih potraživanja i potraživanje tužioca razvrsta u priznata razlučna prava, te kad je i stečajni dužnik također podnio tužbu protiv stečajnog povjerioca, radi utvrđenja da je osnovano osporavanje prijavljenog potraživanja u istom iznosu:

- radi se o dvostrukoj litispendenciji, s obzirom da se spor u obje parnice vodi između istih parničnih stranaka (u obrnutoj ulozi) iz istog činjeničnog osnova i da postoji objektivni identitet (identitet tužbenih zahtjeva);
- ovi parnični postupci se ne mogu istovremeno voditi zbog dvostruke litispendencije, a ne bi se moglo izvršiti ni spajanje navedenih postupaka, kao ni prekid postupka u parnici po tužbi stečajnog dužnika;
- sud će postupati po tužbi stečajnog povjerioca, kojeg je sud uputio u parnicu, pa i u slučajevima kad je u parnicu trebalo uputiti stečajnog dužnika (jer stečajni povjerilac ima izvršnu ispravu - potvrdu Registra zaloga) i kad je tužba na odgovor dostavljena ranije u parnici po tužbi stečajnog dužnika, zbog čega je potrebno ukinuti rješenje o prekidu postupka po tužbi stečajnog dužnika i tu tužbu odbaciti zbog dvostruke litispendencije.

O b r a z l o ž e n j e

Postupajući po rješenju suda donesenom na ispitnom ročištu, stečajni povjerilac je podnio tužbu protiv stečajnog dužnika, s tužbenim zahtjevom da se utvrdi da je osnovano njegovo potraživanje prema stečajnom dužniku, ispravi tabela priznatih potraživanja i potraživanje tužioca razvrsta u priznata razlučna prava,

Takođe, stečajni dužnik je protiv stečajnog povjerioca podnio tužbu radi utvrđenja osnovanosti osporavanja prijavljenog potraživanja. U toj parnici tužba je podnesena nakon podnošenja tužbe stečajnog povjerioca, ali je dostavljena tuženom na odgovor prije nego u drugoj parnici.

Sud je odbio prijedlog stečajnog povjerioca za spajanje parnica, te je posebnim rješenjem odredio prekid postupka po tužbi stečajnog dužnika do pravosnažnog okončanja parnice po tužbi stečajnog povjerioca, a žalbu je izjavio stečajni dužnik, predlažući spajanje parnica ili prekid postupka u parnici po tužbi stečajnog povjerioca.

Budući da se u takvoj procesnoj situaciji radi o dvostrukoj litispendenciji i da nisu ispunjeni zakonom propisani uslovi za spajanje parnica, kao ni za prekid postupka, a radi jedinstvene primjene odredbi Zakona o stečajnom postupku, na osnovu člana 34. tačka v) Zakona o sudovima, utvrđen je navedeni pravni stav.

(Pravni stav utvrđen na sjednici Stručnog kolegijuma od 18.10.2016. godine)

PREKID POSTUPKA PO PRIJEDLOGU STEČAJNOG POVJERIOCA ZA IZMJENU TABELE POTRAŽIVANJA

U okviru stečajnog postupka ne može se prekinuti postupak po prijedlogu stečajnog povjerioca za izmjenu tabele potraživanja, do pravosnažnog okončanja postupka po tužbi stečajnog dužnika, radi utvrđenja ništavosti pravnih poslova o prenosu potraživanja između stečajnog povjerioca i trećeg lica

O b r a z l o ž e n j e

Zakon o stečajnom postupku ne predviđa ovakav vid prekida postupka, koji je suprotan pravnoj prirodi stečajnog postupka, s obzirom da je jedna od pravnih posljedica otvaranja stečajnog postupka prekid parničnih postupaka, a ne obrnuto.

U konkretnom slučaju prekid postupka po prijedlogu za izmjenu tabele, faktički znači prekid stečajnog postupka, koji je hitne prirode, dok je neizvjesno kada će se okončati parnični postupak po tužbi stečajnog dužnika radi utvrđenja ništavosti pravnih poslova o prenosu potraživanja između stečajnog povjerioca i trećeg lica.

Takođe treba imati u vidu da je u konkretnom slučaju tužba podnesena na osnovu odluke Odbora povjerilaca, iako Zakon o stečajnom postupku ne predviđa takav vid upućivanja u parnicu, osim što u članu 33. stav 6. propisuje saglasnost odbora povjerilaca za značajne poslove, uključujući pokretanje parnica, te u članu 113. stav 6. saglasnost za pravne radnje koje su od posebne važnosti za stečajni postupak, među kojima je pokretanje ili preuzimanje parnica znatne vrijednosti predmeta spora, ali te radnje nemaju za posljedicu prekid bilo kojeg postupka.

Iz navedenih razloga, pitanje eventualne ništavosti pravnih poslova o prenosu potraživanja između stečajnog povjerioca i trećeg lica potrebno je riješiti kao prethodno pravno pitanje u postupku po zahtjevu za izmjenu tabele, u okviru stečajnog postupka.

U prilog takvog zaključka je i činjenica da promjena stečajnog povjerioca na osnovu valjanog pravnog posla ne utiče na položaj stečajnog dužnika i prava drugih povjerilaca.

Na osnovu navedenog, a radi jedinstvene primjene odredbi Zakona o stečajnom postupku, na osnovu člana 34. tačka v) Zakona o sudovima, utvrđen je navedeni pravni stav.

(Pravni stav utvrđen na sjednici Stručnog kolegijuma od 18.10.2016. godine)

NEUSPJELA PRODAJA POKRETNIH STVARI IZVRŠENIKA NA DRUGOM JAVNOM NADMETANJU

U slučaju neuspjele prodaje pokretnih stvari izvršenika na drugom javnom nadmetanju, ukoliko je izvršenje predloženo samo na pokretnim stvarima izvršenika, sud će obustaviti izvršni postupak (član 131. stav 5. ZIP) i nije dužan pozvati tražioca izvršenja da predloži novo sredstvo ili predmet izvršenja (član 63. stav 3. i 4. i član 8. stav 3. ZIP).

O b r a z l o ž e n j e

Prema članu 131. stav 5. Zakona o izvršnom postupku („Službeni glasnik RS“, broj 59/03, 85/03, 64/05, 118/07, 29/10, 57/12, 67/13 i 98/14 - u daljem tekstu: ZIP) sud će obustaviti postupak ako ni jedna stranka ne predloži održavanje drugog javnog nadmetanja u propisanom roku ili ako se stvari ne uspiju prodati na drugom javnom nadmetanju odnosno putem neposredne pogodbe.

Članom 63. ZIP propisano je, pored ostalog, da će se izvršenje obustaviti ako je postalo nemoguće (stav 3), a prije donošenja rješenja o obustavi izvršenja iz stava 3. tog člana sud će pozvati tražioca izvršenja da podnese prijedlog iz člana 8. stav 3. istog zakona u roku od 15 dana od dana prijema poziva, te će rješenje o obustavi izvršenja sud donijeti ako prijedlog ne bude u roku podnesen ili ako je prijedlog neosnovan (stav 4).

Prema članu 8. stav 3. ZIP, ako se izvršno rješenje o izvršenju na određenom predmetu ili sredstvu ne može sprovesti, tražilac izvršenja može radi namirenja istog potraživanja predložiti novo sredstvo ili predmet izvršenja, o čemu će sud odlučiti rješenjem.

Navedenim zakonskim odredbama, a u kontekstu spornog pravnog pitanja, regulisane su dvije različite procesne situacije i to: neuspjela prodaja na drugom javnom nadmetanju (član 131. stav 5) i nemogućnost izvršenja (član 63. stav 3. i 4).

Te situacije se ne mogu poistovjetiti i ZIP za njih propisuje različite posljedice, tako što je sud dužan da u slučaju iz člana 63. stav 3. (nemogućnost izvršenja) prije obustave postupka pozove tražioca izvršenja da podnese prijedlog iz člana 8. stav 3. ZIP, dok u članu 131. (koji se odnosi na prodaju pokretnih stvari) takva obaveza nije propisana.

Pored toga, u slučaju iz člana 131. stav 5. ZIP ne radi se o nemogućnosti izvršenja, odnosno taj pojam ne obuhvata slučaj neuspješne prodaje na drugom javnom nadmetanju.

Pri tome obustava postupka po tom osnovu manifestuje i pasivnost tražioca izvršenja, koji je propustio da predloži drugo sredstvo ili predmet izvršenja, ali to nije smetnja da ponovo podnese prijedlog za izvršenje, ukoliko nisu iscrpljene sve mogućnosti prinudne naplate.

Takođe treba imati u vidu da se neuspjela prodaja u smislu člana 131. stav 5. odnosi na obustavu postupka samo u pogledu pokretnih stvari, a ako je u prijedlogu za izvršenje predloženo drugo sredstvo i predmet izvršenja, u tom dijelu izvršni postupak se nastavlja i nema mjesta obustavi.

Na osnovu izloženog, većinom glasova Stručnog kolegijuma, zauzet je navedeni pravni stav.

(Pravni stav utvrđen na sjednici Stručnog kolegijuma od 07.12.2016. godine)

DOSTAVLJANJE ADRESE IZVRŠENIKA

U slučaju kada tražilac izvršenja nakon donošenja rješenja o izvršenju na osnovu izvršne isprave, koje se nije moglo sa prijedlogom za izvršenje dostaviti izvršeniku, u ostavljenom roku ne dostavi adresu izvršenika po zaključku suda, a upozoren je na posljedice, izvršni sud će primjenom člana 336. stav 3. i 4. ZPP, a u vezi sa članom 21. stav 1. ZIP, prijedlog za izvršenje smatrati povučenicim, te će slijedom toga staviti van snage rješenje o izvršenju i ukinuti provedene izvršne radnje.

Ako tražilac izvršenja, nakon neuspješne dostave na adresu naznačenu u prijedlogu, u ostavljenom roku dostavi adresu odnosno sjedište izvršenika prijavljeno kod nadležnog organa, a izvršenik se ne nalazi na toj adresi, dostavljanje će se izvršiti na način propisan u članu 10. stav 1. i 2. ZIP.

O b r a z l o ž e n j e

U članu 336. Zakona o parničnom postupku ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13 - u daljem tekstu: ZPP), koji se prema članu 21. stav 1. Zakona o izvršnom postupku („Službeni glasnik RS“, broj 59/03, 85/03, 64/05, 118/07, 29/10, 57/12, 67/13 i 98/14 - u daljem tekstu: ZIP) na odgovarajući način primjenjuje u izvršnom postupku, regulisano je postupanje suda sa nerazumljivim i nepotpunim podneskom, te će se prema članu 336. stav 3.

ZPP, smatrati da je podnesak povučen, ako ne bude vraćen sudu u ostavljenom roku, a ako bude vraćen bez ispravke odnosno dopune, odbaciće se.

Prema članu 63. ZIP, sud će obustaviti izvršenje ako je postalo nemoguće (stav 3) a prije donošenja rješenja o obustavi izvršenja iz stava 3. tog člana sud će pozvati tražioca izvršenja da podnese prijedlog iz člana 8. stav 3. tog zakona u roku od 15 dana od dana prijema poziva, te će rješenje o obustavi izvršenja sud donijeti ako prijedlog ne bude podnesen ili ako je prijedlog neosnovan (stav 4.).

Prema članu 8. stav 3. ZIP, ako se izvršno rješenje o izvršenju na određenom predmetu ili sredstvu ne može sprovesti, tražilac izvršenja može radi namirenja istog potraživanja predložiti novo sredstvo ili predmet izvršenja o čemu će sud odlučiti rješenjem.

U smislu navedenih zakonskih odredbi, neuredan odnosno nepotpun podnesak u pogledu adrese izvršenika i nemogućnost dostavljanja rješenja o izvršenju sa prijedlogom za izvršenje izvršeniku na datoj adresi ne mogu se poistovjetiti sa nemogućnošću izvršenja.

Naime, razumljivost i urednost podneska su procesne pretpostavke za postupanje suda, pa se taj nedostatak otklanja primjenom relevantnih odredbi ZPP (član 336. ZPP, u vezi sa članom 21. stav 1. ZIP), pri čemu vraćanje prijedloga na uređenje u pogledu adrese ne znači automatski nemogućnosti izvršenja, tim više što izvršni postupak faktički nije ni počeo.

Budući da je nepostupanje tražioca izvršenja po nalogu suda, da u ostavljenom roku otkloni nedostatke u pogledu adrese izvršenika, sankcionisano odredbama člana 336. stav 3. i 4. ZPP, bespredmetno bi bilo pozivanje tražioca izvršenja da podnese prijedlog novog sredstva ili predmeta izvršenja, tim više što bi se tražilac izvršenja ponovo našao u istoj situaciji u pogledu dostavljanja.

Napominje se da je članom 10. ZIP regulisano dostavljanje u izvršnom postupku, uključujući i situaciju kada se izvršenik ne nalazi na adresi naznačenoj u prijedlogu, niti na adresi odnosno sjedištu prijavljenom kod nadležnog organa, pa te odredbe treba kao *lex specialis* primijeniti u slučaju kada se dostavljanje ne može izvršiti na prijavljenoj adresi odnosno sjedištu koje je tražilac izvršenja dostavio po nalogu suda u ostavljenom roku.

Na osnovu izloženog, većinom glasova Stručnog kolegijuma, zauzet je navedeni pravni stav.

(Pravni stav utvrđen na sjednici Stručnog kolegijuma od 07.12.2016. godine)

KAMATA NA TROŠKOVE POSTUPKA

U slučaju kad je izvršenik u okviru paricionog roka isplatio dosuđene troškove postupka, koji su potvrđeni drugostepenom presudom, a na koje u prvostepenoj presudi nije dosuđena i zakonska zatezna kamata, tražilac izvršenja ne može, na osnovu člana 28. stav 2. ZIP, u prijedlogu za izvršenje tražiti zakonsku zateznu kamatu od dana donošenja prvostepene odluke do isplate.

O b r a z l o ž e n j e.

Prema članu 28. stav. 2. Zakona o izvršnom postupku („Službeni glasnik RS“, broj 59/03, 85/03, 64/05, 118/07, 29/10, 57/12, 67/13, 98/14 – u dajem tekstu: ZIP), a

Članom 25. stav 1. ZIP propisano je da je sudska odluka kojom je naloženo ispunjenje potraživanja na neko davanje ili činjenje izvršna, ako je postala pravosnažna i ako je protekao rok za dobrovoljno ispunjenje. Rok za dobrovoljno ispunjenje teče od dana dostave odluke izvršeniku, a završava se protokom zadnjeg dana određenog sudskom odlukom, ako zakonom nije drugačije određeno.

Prema članu 179. Zakona o parničnom postupku ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13 - u daljem tekstu: ZPP), kad se se stranci u presudi nalaže izvršenje kakve činidbe, odrediće se i rok u kome je ovu činidbu dužna da izvrši (stav 1), rok za izvršenje činidbe počinje da teče prvog dana poslije donošenja presude, odnosno, ako se presuda dostavlja u skladu sa odredbama ovog zakona o dostavljanju, prvog dana poslije dostavljanja prepisa presude stranci kojoj je naloženo izvršenje (stav 3).

Prema članu 196. stav 1. ZPP, presuda koja se više ne može pobijati žalbom postaje pravosnažna.

Prema članu 324. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima ("Službeni list SFRJ", broj 29/78, 39/85, 45/89 i 57/89, te "Službeni glasnik RS", broj 17/93, 3/96 i 74/04 – u daljem tekstu: ZOO), dužnik dolazi u docnju kad ne ispunji obavezu u roku određenom za ispunjenje, a prema članu 277. stav 1. ZOO, dužnik koji zadocni sa ispunjenjem novčane obaveze duguje, pored glavnice i zateznu kamatu. Članom 1. Zakona o visini stope zatezne kamate ("Službeni glasnik RS", broj 19/01, 52/06 i 103/08), propisano je da se tim tim zakonom uređuje visina stope zatezne kamate u Republici Srpskoj u slučaju kada dužnik zakasni sa ispunjenjem novčane obaveze u domaćoj ili stranoj valuti.

U smislu navedenih zakonskih odredbi, zakonska zatezna kamata je regulisana kao sankcija zbog neblagovremenog plaćanja.

U konkretnom slučaju u kojem se pojavilo ovo sporno pitanje predmet tužbenog i protivtužbenog zahtjeva se odnosi na više deklatornih i kondemnatornih zahtjeva po tužbi i protivtužbi, a tužilac-protivtuženi je prvostepenom presudom, koja je potvrđena u drugostepenom postupku, obavezan da tuženom-protivtužiocu naknadi troškove postupka, koje je izmirio odmah nakon dostavljanja drugostepene presude u paricionom roku.

U vezi s tim treba imati u vidu da su u članu 25. ZIP propisana dva kumulativna uslova za izvršnost sudske odluke kojom je naloženo ispunjenje potraživanja na neko davanje ili činjenje i to: da je postala pravosnažna i da je protekao rok za dobrovoljno ispunjenje.

Presuda postaje pravosnažna istekom roka za izjavljivanje žalbe, ako žalba nije izjavljena, ili donošenjem drugostepene odluke o izjavljenoj žalbi), a paricioni rok teče od donošenja odluke (član 185. ZPP), odnosno od dostavljanja odluke (član 186. ZPP), zavisno od toga da li se dostavljanje vrši u sudu ili poštom.

Potvrđujućom drugostepenom odlukom ostaje neizmijenjena prvostepena odluka u pobijanom dijelu, pa je osuđena stranka dužna platiti dug (u konkretnom slučaju troškove postupka), kao i

kamatu prema izvršnoj ispravi ili na osnovu čl. 28. stav 2. ZIP, koji je *lex specialis* u pogledu plaćanja kamate na dosuđene troškove postupka.

U pravnoj teoriji se ističe da je paricioni rok (rok za dobrovoljno izvršenje) iz člana 179. stav 3. ZPP dilatorni rok, koji se prekida izjavljivanjem redovnog pravnog lijeka,¹ pa se prinudno izvršenje ne može tražiti dok taj rok ne protekne² odnosno da izjavljena žalba ima suspenzivno dejstvo³, pa rok nije ni počeo teći.

U pogledu primjene člana 28. stav 2. ZIP, treba imati u vidu da je ovakav način izvršenja u pogledu kamata bio predviđen u ranijem članu 20a. Zakon o izvršnom postupku ("Službeni list SFRJ", broj 20/78, 6/82, 74/87, 57/89, 20/90, 27/90 i 35/91 i "Službeni glasnik RS", broj 17/93 i 14/94), što je imalo svoje uporište u tadašnjim društveno-ekonomskim odnosima, s obzirom na izraženu inflaciju. Isti način obračuna kamate preuzet je 2003. godine u ZIP RS, koji je nakon toga mijenja 7 puta, ali je ta odredba ostala nepromijenjena.

Napominje se da u uporednom pravu postoje različita zakonodavna rješenja u pogledu kamate na troškove postupka:

U Republici Srbiji u Zakonu o izvršnom postupku iz 2000. godine, Zakonu o izvršnom postupku iz 2004. godine, Zakonu od izvršenju i obezbeđenju iz 2011. godine, kao ni u sada važećem Zakonu od izvršenju i obezbeđenju ("Sl. glasnik RS", broj 106/15) nije predviđen ovakav način naplate kamate u izvršnom postupku. Zbog toga se rešenjem o izvršenju se ne može odrediti naplata zatezne kamate na iznose dosuđenih troškova postupka određenih u izvršnoj ispravi (Pravni stav Odeljenja Privrednog apelacionog suda sa sednice od 23.10.2012. godine, presuda)

U pogledu prava na zateznu kamatu na troškove parničnog postupka, Ustavni sud Republike Srbije, odlučujući o ustavnoj žalbi, u svojoj odluci broj UŽ-9130/2013 navodi:

- da obaveza naknade troškova parničnog postupka ne nastaje iz obligacionih odnosa;
- da je na sjednici Građanskog odjeljenja Vrhovnog kasacionog suda od 4. marta 2014. godine, prihvaćen pravni stav da iznos troškova parničnog postupka dosuđen sudskom odlukom predstavlja novčanu obavezu i stranka ima pravo na zateznu kamatu počev od dana donošenja sudske odluke, pa do isplate saglasno odredbi člana 277. stav 2. ZOO;
- da je počev od stupanja na snagu izmjena i dopuna Zakona o izvršnom postupku („Službeni list SFRJ“, broj 20/78), u svim narednim zakonima koji su uređivali postupak izvršenja bilo predviđeno da će sud, na prijedlog izvršnog povjerioca, ako su u izvršnoj ispravi određeni troškovi postupka, rešenjem odrediti naplatu zatezne kamate na iznos dosuđenih troškova po propisanoj stopi od dana donošenja izvršne isprave do dana naplate, pa stranke u svojim zahtjevima za naknadu troškova postupka nisu posebno tražile i naplatu zatezne kamate, niti su sudovi u odluci o parničnim troškovima određivali obavezu plaćanja zatezne kamate;
- da Zakon o izvršenju i obezbeđenju („Službeni glasnik RS“, broj 31/11) ne sadrži odredbu po kojoj bi se na iznos troškova iz izvršne isprave povjeriocu priznala i zatezna kamata od donošenja sudske odluke, ali navedeno ne znači da ne postoji obaveza plaćanja zatezne kamate predviđene članom 277. stav 1. ZOO.

Međutim, analizirajući navedeni stav sa stanovišta citiranih propisa, Ustavni sud ukazuje da on u dijelu u kome je konstatovano da stranka u parničnom postupku ima pravo na zakonsku zateznu

¹ Kulenović i dr. Komentar ZPP u FBiH i RS, Mostar 2011. godine, str 351

² Jozo Čizmić, Komentar ZPP,

³ Enver Zečević, Komentar ZPP FBiH, Sarajevo 2009. godine

kamatu na dosuđene troškove postupka počev od donošenja odluke pred parničnim sudom, nema utemeljenja u propisima kojima je uređen institut dužničke docnje. Ustavni sud smatra da danom donošenja odluke samo nastaje obaveza na strani dužnika da naknadi suprotnoj stranci troškove postupka. Sa druge strane, rok u kome stranka, odnosno dužnik, treba da ispuni tu obavezu se ne podudara sa danom donošenja sudske odluke, Ustavni sud smatra da dužnik (parnična stranka) pada u docnju tek - kada odluka o troškovima parničnog postupka postane pravnosnažna (bilo protekom roka za žalbu, ukoliko se stranka nije žalila, bilo donošenjem pravnosnažne odluke po žalbi) i kada protekne rok za njeno dobrovoljno ispunjenje. Dakle, dolazak dužnika u docnju se u ovakvoj situaciji podudara sa trenutkom kada odluka suda, kojom je on obavezan da naknadi parnične troškove, postaje izvršna. Naravno, to za sobom posljedično daje pravo povjeriocu iz izvršne isprave da od dužnika potražuje i zateznu kamatu saglasno odredbi člana 277. stav 1. ZOO.

Prema članu 21. stav 2. Zakona o izvršnom postupku Crne Gore ("Sl. list RCG", broj 23/04 i 36/11), ako su u izvršnoj ispravi određeni i troškovi postupka, sud će, na prijedlog izvršnog povjerioca, rješenjem odrediti naplatu zatezne kamate, na iznos dosuđenih troškova po propisanoj stopi, od dana donošenja izvršne isprave do naplate.

Takođe i u Republici Hrvatskoj, prema članu 30. stav 2. Ovršnog zakona ("Narodne novine", broj 112/12, 25/13, 93/14), ako plaćanje zatezne kamate na troškove postupka nije određeno već u ovršnoj ispravi, sud će, na prijedlog ovrhovoditelja, u rješenju o ovrsi odrediti naplatu tih kamata po propisanoj stopi od dana donošenja odluke odnosno sklapanja nagodbe do naplate.

U kontekstu činjenica predmetnog spora, povodom kojeg je postavljeno predmetno pitanje, treba imati u vidu da je plaćanje troškova postupka naloženo prvostepenom presudom, koja je potvrđena drugostepenom presudom i da je izvršenik platio dosuđene troškove u okviru paricionog roka.

Dakle, u pogledu plaćanja zakonske zatezne kamate na troškove postupka, izmirene u paricionom roku, nedostaje osnovni uslov, a to je da nema docnje, odnosno izvršenik je izmirio dosuđene troškove u okviru roka za dobrovoljno izvršenja (paricionog roka), pa nije u obavezi da plati kamatu.

Takođe treba imati u vidu da je sporna kamata propisana odredbama ZIP, koji je procesni zakon, te da obavezivanje izvršenika da plati kamatu na troškove postupka plaćene u paricionom roku nema uporište ni u jednom materijalno-pravnom propisu.

Pri tome član 28. stav 2. ZIP ne treba tumačiti izolovano, već sistemski i teleološki, u kontekstu ostalih odredbi procesnog i materijalnog prava. Takvim tumačenjem dolazi se do zaključka da u konkretnom slučaju nema docnje, a time ni obaveze izvršenika u pogledu plaćanja kamata na blagovremeno izmirene troškove postupka.

Na sjednicu Stručnog kolegijuma razmatrani su i argumenti za suprotni pravni stav, prema kojem bi tražilac izvršenja mogao u konkretnom slučaju u prijedlogu za izvršenje tražiti zakonsku zateznu kamatu od dana donošenja prvostepene odluke do isplate.

Naime, u pogledu primjene člana 28. stav 2. ZIP, treba imati u vidu da je ovakav način izvršenja u pogledu kamata bio predviđen u ranijem članu 20a. Zakon o izvršnom postupku ("Službeni list SFRJ", broj 20/78, 6/82, 74/87, 57/89, 20/90, 27/90 i 35/91 i "Službeni glasnik RS", broj 17/93 i 14/94), što je imalo svoje uporište u tadašnjim društveno-ekonomskim odnosima, s obzirom na izraženu inflaciju. Isti način obračuna kamate preuzet je 2003.g. u ZIP RS, koji je nakon toga

mijenjan 7 puta, ali je ta odredba ostala nepromijenjena, pa ne bi bilo razloga ni smetnji da ona neprimjeni.

U prilog takvog stav je činjenica da su odredbe člana 28. stav 2. ZIP RS jasne i ne zahtijevaju posebno tumačenje, te da se radi se o odredbama koje su imperativnog karaktera, pa je sud u obavezi da ih primijeni.

Argumenti za drugačiji pristup regulisanju pitanja kamata na troškove postupka su i u nekim procesnim situacijama, kao npr. u slučaju kad izvršeniku nije blagovremeno dostavljena odluka (sudija nije izradio odluku u propisanom roku, neuredna dostava i dr.).

Pored toga, izvršni niti drugostepeni sud ne mogu preispitivati cjelishodnost zakonskih odredbi, što može samo zakonodavac.

Na osnovu svega navedenog, a nakon razmatranja svih argumenata za i protiv predloženih varijanti predmetnog pravnog stava, kao i mogućih posljedica suprotnog pravnog stava u pogledu mogućeg povećanja broja izvršenja, te uz napomenu da ovaj pravni stav odnosi samo na situaciju kad izvršenik plati dosuđene troškove postupka u paricionom roku, a ne i ako su troškovi izmireni po isteku roka za dobrovoljno izmirenje, Stručni kolegijum je većinom glasova zauzeo navedeni pravni stav.

(Pravni stav utvrđen na sjednici Stručnog kolegijuma od 27.01.2017. godine)

POTPIS IZVODA OTVORENIH STAVKI (IOS) I PREKID ZASTARJELOSTI (Član 387. ZOO), ODNOSNO ODRICANJE OD ZASTARJELOSTI (Član 365. i 366. ZOO).

Potpis izvoda otvorenih stavki (IOS) od strane direktora tuženog, odnosno lica ovlaštenog za zastupanje, ima za posljedicu:

- **prekid zastarjelosti (član 387. ZOO), ako još nije protekao rok zastarjevanja, odnosno**
- **odricanje od zastarjelosti (član 365. i 366. ZOO), ako je zastarjelost već nastupila.**

O b r a z l o ž e n j e

Na sjednici vijeća od 22.02.2017. godine, u predmetu broj 57 0 Ps 097334 15 Pž, pojavilo slijedeće sporno pravno pitanje: prekid zastarjelosti potraživanja potpisom izvoda otvorenih stavki (IOS) od strane direktora tuženog, bez izričitog priznanja duga.

Iz stanja konkretnog prvostepenog spisa proizlazi:

- da po osnovu isporuke robe i ispostavljenih faktura, kao i prema neosporavanom nalazu i mišljenju vještaka ekonomske struke, dug tuženog iznosi 194.090,72 KM, koliko iznosi i zakonska zatezna kamata obračunata za period od 28.03.2008. do 14.04.2015. godine, kao dana izrade nalaza vještaka;
- da je izvod otvorenih stavki (IOS) na dan 30.11.2009. godine nesporno potpisan od strane direktora tuženog i ovjeren pečatom tuženog;

- da potraživanje tužioca datira od marta 2008. godine i da je tužba je podnesena 06.04.2012. godine, pa je sporno da li su zastarjela potraživanja tužioca dospjela prije 05.04.2009. godine;
- da je prvostepeni sud zaključio da je potpisom IOS od strane direktora tuženog, u smislu člana 387. ZOO, nastupio prekid zastarjelosti, te da do podnošenja tužbe nije protekao trogodišnji rok zastarjelost iz člana 374. ZOO, pa je odbio prigovor zastarjelosti i usvojio tužbeni zahtjev.
- da je tuženi izjavio žalbu samo zbog pogrešne primjene materijalnog prava, ostajući kod prigovora zastarjelosti istaknutog u prvostepenom postupku.

Kod odlučivanja o predmetnoj žalbi pojavilo sa kao sporno pitanje, odnosno pitanje koje je od značaja za postupanje u sličnim slučajevima: da li je u konkretnom slučaju potpisom IOS priznat dug, odnosno da li je došlo do prekida zastarjevanja.

Zakonima o računovodstvu i reviziji RS iz 2005.godine („Službeni glasnik RS“, broj 67/05), iz 2009. godine („Službeni glasnik RS“, broj 36/09 i 52/11) i iz 2015. godine („Službeni glasnik RS“, broj 15/15), propisano je da se prije sačinjavanja godišnjih finansijskih izvještaja obavezno vrši usaglašavanje međusobnih potraživanja i obaveza (konfirmacija salda), što se dokazuje odgovarajućom knjigovodstvenom ispravom.

Međutim, u primjeni članova 374. ZOO (trogodišnji rok zastarjelosti potraživanja pravnih lica iz ugovora o prometu robe i usluga) i 387. ZOO (prekid zastraževanja priznanjem duga), u sudskoj praksi prisutna su različita shvatanja o tome da li se potpisivanjem izvoda otvorenih stavki (IOS) priznaje dug, zavisno od toga ko je potpisnik IOS, odnosno kakva su njegova ovlaštenja i da li je takvo priznanje dato izričito, te se u nastavku iznose karakteristični izvodi iz obrazloženja sudskih odluka:

1. Presuda Vrhovnog suda RS broj 57 0 Ps 008617 14 Rev od 4.2.2015. godine:

„Međutim, i pod uslovom da se ovdje primjenjuje trogodišnji rok zastarjelosti iz odredbe člana 374. ZOO, kako tvrdi tuženi (a ne primjenjuje se), predmetno potraživanje ni u tom slučaju ne bi zastarjelo. Ovo iz razloga što, imajući u vidu da je IOS (koji predstavlja potvrdu salda dugovanja) u ime tuženog potpisao zakonski zastupnik, što je (očito) na očigled vidljivo bez stručne analize njegovog potpisa - kada se uporedi potpis na IOS sa potpisima ostalih spisa tuženog koji se nalaze u predmetu (kao na primjer: potpis odgovora na tužbu, punomoćja datog punomoćniku tuženog, povratnica o dostavljanju sudskih pismena ...) koji je ovlašten na priznanje duga što, suprotno shvatanju nižestepениh sudova, ima za posljedicu odricanje od zastarjelosti (član 366. ZOO), pa kako od dana potpisivanja IOS (28.9.2005. godine) do podnošenja tužbe (29.1.2007. godine) nije protekao taj rok, ni u tom slučaju prigovor zastarjelosti, ne bi bio osnovan.“

2. Rješenje Vrhovnog suda RS broj 118-0-Rev-08-000 002 od 29.04.2009. godine:

„Članom 387. ZOO propisano je da se zastarjevanje prekida kada dužnik prizna dug (stav 1), a da se priznanje duga može učiniti ne samo izjavom povjeriocu, nego i na posredan način, kao što su davanje otplate, plaćanje kamate, davanje obećanja. Da bi priznanje duga u smislu člana 387. ZOO bilo valjano i imalo pravno dejstvo, potrebno je da je dato od ovlaštenog lica i to izričito ili na način da se iz radnji dužnika može jasno zaključiti da postoji volja dužnika da prizna dug. Izvod otvorenih stavki na koji se poziva tužilac, ne predstavlja ispravu podobnu da proizvede pravni učinak priznanja duga kojim se zastarjevanje prekida, niti je utvrđeno da ga je potpisalo lice koje je ovlašteno da zastupa tuženog. Izvod otvorenih stavki predstavlja knjigovodstvenu radnju koja

se obavlja radi obavještanja dužnika o stanju njegovog salda međusobnih potraživanja iz poslovnog odnosa povjerioca i dužnika. Kod nesporne činjenice da je ovaj izvod potpisao šef računovodstva koji nije lice ovlašteno za zastupanje tuženog i koji nije imao ovlaštenje direktora tuženog, kao zakonskog zastupnika, da prizna sporni dug, proizlazi da je zaključak nižestepeni sudova o prekidu zastarjevanja spornog potraživanja tužioca potpisivanjem izvoda otvorenih stavki na dan 31.10.2003. godine od strane šefa računovodstva tuženog, zasnovan na pogrešnoj primjeni člana 387. ZOO“.

3. Rješenje Vrhovnog suda RS broj 118 0 Ps 000436 09 Rev od 22.12.2010. godine:

„Kod postojanja činjenica koje su nižestepeni sudovi tokom postupka utvrdili, da na izvodu otvorenih stavki koga je tužilac ispostavio tuženom, na kome postoji nečitak potpis i ovjera štambiljem tuženog, u kojem se priznaje sporni dug, za koje tokom postupka nije utvrđivano da li je u ime tuženog obrazac otvorenih stavki potpisom ovjerilo ovlašćeno lice za zastupanje tuženog (direktora tuženog), odnosno lice koga je ovaj (zakonski zastupnik-direktor) ovlastio da prizna sporni dug, proizlazi da je zaključak nižestepeni sudova o prekidu zastarjevanja za sporno potraživanje tužioca prekinut priznanjem duga na IOS obrascu, zasnovan na pogrešnoj primjeni člana 387. ZOO.“

4. Presuda Vrhovnog suda RS broj 59 0 Ps 000163 12 Rev od 28.05.2013. godine:

„IOS od 31.10.2002. godine sud ne prihvata kao ispravu o priznanju duga, jer nije ovjeren pečatom tuženog, niti je potpis direktora tuženog na mjestu koje je predviđeno za potpis, dok sam IOS nije dostavljen računovodstvu tuženog radi provedbe u financijskoj dokumentaciji. Zapisnik o sravnjenju od 10.09.1999. godine, kao dokaz o priznanju potraživanja, sud takođe nije prihvatio, jer su ga potpisali samo radnici računovodstva stranaka, ali ne i njihovi zakonski zastupnici.“

5. Presuda Vrhovnog suda RS broj 61 0 Ps 003206 13 Rev od 07.10.2014. godine:

„Prvostepeni sud je ocijenio da IOS od 11.01.2006. godine, u smislu odredbe člana 387. ZOO, ne predstavlja priznanje duga od strane tuženog, te da je od potpisanog zapisnika o sravnjenju međusobnih odnosa parničnih stranaka dana 25.11.2003. godine do podnošenja predmetne tužbe sudu takođe protekao rok od tri godine iz odredbe člana 374. ZOO. Odlučujući o žalbi tužitelja, drugostepeni sud je našao da su pravilna činjenična utvrđenja i pravni stav prvostepenog suda, pa je slijedom toga žalbu odbio i potvrdio prvostepenu presudu. Osporena presuda je pravilna i zakonita.“

6. Presuda Vrhovnog suda RS broj 57 0 Ps 077429 14 Rev od 23.04.2015. godine:

„Osnovano se revizijom ukazuje da je nepravilno tumačenje nižestepeni sudova i o pravnom značenju IOS koga su stranke zaključile 31.10.2011. godine. Vrhovni sud Republike Srpske je u revizionoj odluci broj: 118-0-Rev-08-000 050 od 22.7.2009. godine, na koju se i revizija poziva, ali i u svojim kasnijim odlukama, izrazio stav da IOS, u pravilu, „predstavlja samo knjigovodstvenu radnju koja se obavlja u cilju obezbjeđivanja potpunog i tačnog knjiženja međusobnih potraživanja stranaka iz njihovog poslovnog odnosa“ ... Iz tog razloga, pogrešno je tumačenje nižestepeni sudova da su se stranke potpisom i ovjerom navedenog IOS, „saglasile“ da dug na taj dan iznosi 56.000,00 KM, jer iz njegove sadržine samo proizlazi da postoji dugovanje po računu broj 7/09 u iznosu 12.953,59 KM, a po računu 10/09 u iznosu od 43.046,41

KM, ali se nigdje ne spominje bilo kakav sporazum stranaka o visini ukupnog dugovanja po navedenim računima.

7. Presuda Vrhovnog suda RS broj 57 0 Ps 009884 12 Rev od 23.01.2014. godine:

„U konkretnom slučaju, iz utvrđenog činjeničnog stanja ne proizlazi da su pomenuta lica, za radnje izvršene do 01.01.2006. godine imala ovlaštenje tadašnjeg ministra odbrane Republike Srpske da tužitelju prizna dug koji je predmet spora u ovoj parnici, pa stoga potpisi tih lica na navedenim obrascima tužitelja (izvodi otvorenih stavki), nisu mogla proizvesti pravni učinak kojom se odriču od zastarjelosti tog potraživanja prema odgovarajućim odredbama ZOO. ... Pored navedenog pravilan je i zaključak drugostepenog suda da izvod otvorenih stavki tužitelja predstavlja prvenstveno knjigovodstvenu radnju u cilju usaglašavanja evidencija o međusobnim potraživanjima i obavezama, te da je za izjavu dužnika, koja bi mogla imati pravni učinak priznanja duga, potrebno je da bude data izričito i od strane za to ovlaštenog lica.”

8. Presuda Vrhovnog suda RS broj 57 0 Ps 050919 15 Rev od 12.8.2015. godine:

„Potpisani izvod otvorenih stavki od 28.9.2005. godine svjedoči o visini nevraćenog kredita, što i nije sporno među parničnim strankama. Međutim, on sam za sebe, nije dovoljan da se na njemu zasnije obaveza tužene. Ovo zato što taj dokument ne sadrži izričito i jasnu izjavu o priznanju duga, kakvu zahtjeva odredba člana 387. ZOO. Uostalom, radi se o knjigovodstvenom dokumentu, kako ispravno obrazlažu i nižestepeni sudovi, kojim nije izvršeno priznanje duga i koji bi mogao svjedočiti samo o visini dužnog iznosa pod uslovom da je drugim materijalnim dokazima utvrđeno da obaveza vraćanja leži na tuženoj.“

U vezi sa ovim pravnim pitanjem navodi se i uporedna sudska praksa:

1. VTS RH, Pž-2503/01 od 16. 04 2002. godine:

“Priznanje duga može se učiniti potvrđivanjem izvoda iz otvorenih stavaka, koji su potpisali zastupnici obaju trgovačkih društava, te koji izvod je ovjeren pečatom od strane obiju stranaka.”

2. Presuda Vrhovnog suda Srbije broj pRev.226/02 od 20.06.2002. godine:

“Prvostepeni sud je usvojio tuženikov prigovor zastarelosti i odbio tužbeni zahtev, jer nalazi da potpisani izvod otvorenih stavki nije dokaz o priznanju zastarelosti potraživanja, već obaveštenje o postojanju otvorenih stavki po određenim računima tužioca evidentiranih u analitičkoj kartici tuženog. To stanovište prihvata i drugostepeni sud, s tim što isti smatra da se validnost tog dokumenta ne može priznati i sa razloga što nije potpisan i overen od strane ovlašćenog lica tužioca. Vrhovni sud nalazi da je izneto stanovište nižestepenih sudova pravno neutemeljeno. Odlučna činjenica o učinjenom odricanju od zastarelosti potvrđuje se postojanjem ili nepostojanjem pismene izjave o priznanju duga. To je izričito propisano odredbom člana 366. stav 1. ZOO. Zato svaka pismena izjava o priznanju duga učinjena od strane zakonskog zastupnika dužnika ili njegovog ovlašćenog punomoćnika, kao i punomoćnika po zaposlenju ima pravni učinak izjave o odricanju od zastarelosti. ... U konkretnom slučaju izvodom otvorenih stavki potpisanim i overenim od strane dužnika potvrđeno je postojanje i visina tužiočevog potraživanja koje je predmet ovog spora. Neraspravljeno je samo pitanje da li je ta isprava potpisana od strane

ovlašćenog lica dužnika. ... U ponovljenom postupku otkloniće se propust na koji je ukazano ovim rešenjem. To podrazumeva obavezu prvostepenog suda da pouzdano utvrdi ko je u ime tuženog potpisao sporni izvod otvorenih stavki i da li je to lice imalo ovlašćenje da kao zakonski zastupnik ili ovlašćeni, odnosno punomoćnik, ili punomoćnik po zaposlenju tuženog prizna utuženo potraživanje. Pri tome, i posrednim putem, kao što su knjiženje i usvajanje bilansa poslovanja tuženog kojim je iskazano i dugovanje iz izvoda otvorenih stavki. Zato je nužno da se i u tom pravcu sprovede odgovarajući dokazni postupak i tek potom se donese odluka o tužbenom zahtevu.”

3. Presuda Vrhovnog suda Srbije broj pRev.200/02 od 06.05.2003. godine:

“Pravilan je stav nižestepenih sudova da je izvod iz otvorenih stavki koji je potpisao ovlašćeni radnik računovodstva tuženog i potvrdio saglasnost otvorenih stavki dokaz da je tuženi priznao tužiočevo potraživanje, te da je na taj način došlo do prekida zastarelosti u smislu odredbe člana 387. ZOO.”

4. Savetovanje sudija trgovinskih sudova Srbije iz septembra 2009. godine u Donjem Milanovcu:

"Izvod iz otvorenih stavki potpisan od strane statutarnog zastupnika ili drugog lica koje ima izričito ovlašćenje (punomoćnik po zaposlenju) predstavlja priznanje obaveze i kao takvo prekida zastarni rok (čl. 387. Zakona o obligacionim odnosima), odnosno ako je isti istekao predstavlja odricanje od već nastale zastarelosti (čl. 365 i 366. Zakona o obligacionim odnosima). ... Priznanje određenog novčanog iznosa, dato kroz IOS obrazac predstavlja priznanje obaveze iz određenog pravnog posla, ali ne isključuje pravo dužnika da osprava samo visinu neizmirene obaveze ili da dokazuje da ta obaveza proističe iz nekog drugog a ne utuženog pravnog odnosa."

5. Presuda Privrednog apelacionog suda Pž. 5377/2013 od 16.01.2014. godine:

„Ovaj sud nalazi da je pravilno prvostepeni sud zaključio da je izvodom iz otvorenih stavki koji je sačinjen od strane tuženog na dan 31.10.2008. godine i potpisan od strane lica koje je za to bilo ovlašćeno došlo do prekida roka zastarelosti tužiočevog potraživanja, te da je od tog momenta shodno članu 392. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima rok zastarelosti počeo teći iznova. ... Ovo pre svega što se ne može prihvatiti stav prvostepenog suda da se izvodom iz otvorenih stavki potpisanim od strane ovlašćenog lica može prekinuti rok zastarelosti, a da se bez posebnog ovlašćenja ne može priznati zastarela obaveza, obzirom da su u odnosu na sistematizaciju poslova i radnih mesta kod tuženog, lica koja su radila na poslovima finansija imala ovlašćenje da potpisuju izvode iz otvorenih stavki, a činjenica da taj isti dokument proizvodi različite pravne posledice, odnosno prekida rok zastarelosti ili priznaje zastareli dug, ne utiče na njegovu validnost.“

Na osnovu izloženog, cijeneći relevantene zaonske odredbe i aktuelnu sudsku praksu, Stručni kolegijum je zauzeo navedeni pravni stav.

(Pravni stav utvrđen na sjednici Stručnog kolegijuma od 09.03.2017. godine)

TUŽBA LICA OVLAŠTENOG ZA ZASTUPANJE PRIVREDNOG DRUŠTVA PROTIV ISTOG PRIVREDNOG DRUŠTVA, SA TUŽBENIM ZAHTJEVOM DA SE UTVRDI DA JE LICU OVLAŠTENOM ZA ZASTUPANJE PRESTALO TO SVOJSTVO,

Nije dozvoljena tužba lica ovlaštenog za zastupanje privrednog društva protiv istog privrednog društva, sa tužbenim zahtjevom da se utvrdi da je licu ovlaštenom za zastupanje prestalo to svojstvo, slijedom čega bi se naložilo registarskom odjeljenju suda brisanje lica ovlaštenog za zastupanje u sudskom registru i tuženom da trpi ove promjene.

O b r a z l o ž e n j e

Od strane Okružnog privrednog suda u Bijeljini postavljeno je sporno pravno pitanje u pogledu dopuštenosti tužbe za utvrđenje, sa tužbenim zahtjevom da se utvrdi da je licu ovlaštenom za zastupanje prestalo to svojstvo (stav 1. tužbenog zahtjeva), te da se slijedom toga naloži brisanje lica ovlaštenog za zastupanje u sudskom registru i tuženom da trpi ove promjene (stav 2. tužbenog zahtjeva).

Postojanje lica ovlaštenog za zastupanje je jedno od osnovnih obilježja pravnog subjektiviteta privrednog društva, u smislu odredbi Zakona o privrednim društvima („Službeni glasnik RS“, broj 127/08, 58/09, 100/11 i 67/13), s obzirom da pravno lice preko direktora, odnosno lica ovlaštenog za zastupanje, manifestuje svoj subjektivitet u pravnom saobraćaju.

U konkretnom slučaju direktor i osnivač d.o.o. je umro i nema drugih organa društva, te su kao osnivači društva upisani nasljednici pokojnog direktora, a tužilac kao lice ovlašteno za zastupanje, koje je uz direktora upisano u sudskom registru, podnio je zahtjev za razrješenje, o kojem nije odlučeno.

Konkretni tužbeni zahtjev, kako je naveden u spornom pravnom pitanju, sadrži deklaratorni dio (da se utvrdi da je licu ovlaštenom za zastupanje prestalo to svojstvo) i kondemnatorni dio (da se naloži brisanje lica ovlaštenog za zastupanje u sudskom registru i tuženom da trpi te promjene).

U pogledu deklaratornog dijela tužbenog zahtjeva treba imati u vidu da je postojanje pravnog interesa za utvrđenje (ne)postojanja određenog prava ili pravnog odnosa pretpostavka dopuštenosti tužbe za utvrđenje, a pravni interes kod takve tužbe ocjenjuje se sa stanovišta materijalnog i procesnog prava (u postavljenom pitanju je pogrešno navedeno da se dozvoljenost tužbe cijeni pravilima procesnog, a ne materijalnog prava).

Postavljeni deklaratorni dio konkretnog tužbenog zahtjeva, po svom sadržaju i pravnoj prirodi, predstavlja zahtjev za utvrđenje činjenice, pa takva tužba ne bi bila dozvoljena. Pri tome, ako se isti zahtjev posmatra kao zahtjev za utvrđenje (ne)postojanja određenog pravnog odnosa, tužilac bi imao pravni interes za podnošenje takve tužbe, s obzirom na prava, obaveze i odgovornosti koje proizlaze iz tog svojstva.

Međutim, pravni interes tužioca ne može se posmatrati izolovano, odnosno isključivo sa aspekta člana 54. Zakona o parničnom postupku ("Službeni glasnik RS", broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13 – u daljem tekstu: ZPP) i mora se dovesti u vezu sa pravnim interesom drugih lica, a prije svega privrednog društva za čije zastupanje je tužilac ovlašten, s obzirom da bi usvajanjem konkretnog deklaratornog i kondemnatornog tužbenog zahtjeva bio potpuno blokiran rad društva.

Pored toga, sa procesno pravnog aspekta, postupanje po takvoj tužbi dovelo bi do apsurdne procesne situacije u kojoj je isto lice tužilac i ovlašteni zastupnik tuženog. Takve suprostavljene procesne uloge u jednoj ličnosti se međusobno isključuju, tim više što odredbama ZPP nije predviđena mogućnost imenovanja privremenog zastupnika za pravno lice. Pri tome omogućavanje prestanka svojstva lica ovlaštenog za zastupanje, na način kako se traži u tužbi, moglo bi omogućiti i eventualno izbjegavanje obaveza i odgovornosti lica ovlaštenog za zastupanje.

Posebno treba imati u vidu da je članom 52. stav 5. Zakona o registraciji poslovnih subjekata u Republici Srpskoj („Službeni glasnik RS“, broj 67/13 i 15/16) propisano da se uz prijavu za upis promjene lica ovlaštenog za zastupanje subjekta upisa prilaže odluka nadležnog organa subjekta upisa kojom je jedno lice razriješeno, odnosno kojom tom licu prestaje pravo zastupanja, a drugo lice imenovano odnosno ovlašteno za zastupanje, kao i obim ovlaštenja tog lica, ovjeren potpis tog lica, te izjava direktora ili vršioca dužnosti direktora o prihvatanju dužnosti.

Kod takvog načina promjene lica ovlaštenog za zastupanje u sudskom registru, eventualnom presudom kojom bi se utvrdilo da je tužiocu prestalo svojstvo lica ovlaštenog za zastupanje, ne bi se moglo izdejsstvovati njegovo brisanje iz sudskog registra bez imenovanja i upisa novog lica ovlaštenog za zastupanje i ispunjenja ostalih propisanih uslova, jer bi to bilo u suprotnosti sa imperativnim zakonskim odredbama. Presuda donesena u parničnom postupku u konkretnom slučaju ne bi mogla zamijeniti odluku privrednog društva o razrješenju postojećeg i imenovanju novog lica ovlaštenog za zastupanje.

Sve navedeno upućuje na zaključak da tužilac pitanje prestanka svojstva lica ovlaštenog za zastupanje mora riješiti u dogovoru sa osnivačima (nasljednici umrlog osnivača i direktora), putem razrješenja postojećeg i imenovanja novog lica ovlaštenog za zastupanje, nakon čega ne bi bilo smetnji za upis promjene u sudskom registru.

Kao krajnju mogućnost, tužilac (kao lice ovlašteno za zastupanje) može pokrenuti postupak likvidacije društva, u skladu sa relevantnim zakonskim odredbama, pa bi u tom slučaju imenovanjem likvidacionog upravnika prestala njegova funkcija, uz zabilježbu u sudskom registru.

U pogledu drugog kondemnatornog dijela tužbenog zahtjeva (da se naloži brisanje lica ovlaštenog za zastupanje u sudskom registru i tuženom da trpi ove promjene), treba imati u vidu da je odluka o prvom deklaratornom zahtjevu (da se utvrdi da je licu ovlaštenom za zastupanje prestalo to svojstvo) prejudicijelnog karaktera, pa bi odbacivanje tužbe ili odbijanje tužbenog zahtjeva u tom dijelu imalo za posljedicu neosnovanost kondemnatornog dijela tužbenog zahtjeva.

Podnosilac zahtjeva, kao moguće rješenje spornog pitanja, predlaže da se sudskom odlukom (u nedostatku odluke nadležnog organa koja bi bila pravni osnov za upis promjene u pogledu lica ovlaštenog za zastupanje) utvrdi prestanak svojstva lica ovlaštenog za zastupanje, te tuženom društvu naloži da u određenom roku njegov nadležni organ donese odluku o imenovanju novog lica ovlaštenog za zastupanje i podnese prijavu za registraciju, radi upisa promjene, sa odlukom nadležnog organa. Međutim, ovakva sudska odluka bi se suočila sa istim početnim stanjem, u pogledu imenovanja i razrješenja direktora i lica ovlaštenog za zastupanje, a ne bi bilo ni lica koje bi provelo takvu odluku (jer bi tužiocu kao licu ovlaštenom za zastupanje, već bilo prestalo to

svojstvo), niti bi takva odluka bila podobna za eventualno prinudno izvršenje, bez čega vođenje postupka ne bi imalo svrhe.

Na osnovu izloženog, a nakon razmatranja teoretskih i praktičnih aspekata spornog pravnog pitanja, Stručni kolegijum je zauzeo navedeni pravni stav

SUDSKA PRAKSA

**Ocjena dokaza i obrazloženje presude
(Član 8. i 191. stav 4. ZPP)**

Koje će činjenice uzeti kao dokazne odlučuje sud na osnovu slobodne ocjene dokaza, savjesno i brižljivo cijeneći svaki dokaz zasebno i sve dokaze zajedno.

Iz obrazloženja

Prvostepeni sud u obrazloženju svoje presude samo nabraja izvedene dokaze tužioca, ali u obrazloženju presude ne cijeni ove dokaze, kako je to propisano odredbama člana 8. ZPP, kojima je propisano da koje će činjenice uzeti kao dokazane sud odlučuje na osnovu slobodne ocjene dokaza, koje će savjesno i brižljivo ocijeniti i to svaki dokaz zasebno i sve dokaze zajedno.

Prvostepeni sud ne obrazlaže koje činjenice je sud utvrđivao, zašto i kako ih je utvrdio, a ako ih je utvrđivao dokazivanjem, kako je sud ocijenio izvedene dokaze tužioca, iz čega onda jasno proizlazi da obrazloženje pobijane presude sadrži nedostatke zbog kojih se ne može ispitati prvostepena presuda, od čega onda jasno zavisi i to da li je prvostepeni sud pravilno primijenio materijalno pravo u ovoj pravnoj stvari.

Na osnovu prethodno opisanog ovaj sud zaključuje da je prvostepeni sud počinio povrede odredaba čl. 8. i člana 191. stav 4. ZPP.

Na opisani način prvostepeni sud je nezakonitim postupanjem onemogućio žalioca da raspravlja pred sudom. Prema mišljenju ovog suda ovakvo postupanje je bilo od uticaja na donošenje zakonite i pravilne presude, zbog čega je žalba tužioca uvažena, ukinuta prvostepena presuda i predmet vraćen prvostepenom sudu radi održavanja nove glavne rasprave.

Prvostepeni sud će nakon održane nove glavne rasprave imati u vidu razloge zbog kojih je riješeno kao u izreci (stav I ovog rješenja), pri tome će svoju odluku obrazložiti u svemu kako je to propisano odredbama člana 191. stav 4. ZPP, posebno u odnosu na to koje je sud činjenice utvrdio u odnosu na zahtjeve stranaka, zašto i kako je ove činjenice utvrdio, odnosno kako je cijenio izvedene dokaze, pri tome imajući u vidu odredbe člana 8. ZPP, kojima je propisano koje će činjenice uzeti kao dokazane, s tim da će na osnovu slobodne ocjene dokaza savjesno i brižljivo ocijeniti svaki dokaz zasebno i sve dokaze zajedno, kao i voditi računa o ostalim žalbenim navodima žalioca.

(Iz rješenja VPS broj Pž-24990/16 od 23.05.2017. godine)

**Urednost tužbenog zahtjeva
(član 53. stav 1. tačka 1. ZPP)**

Tužba mora da sadrži određen, razumljiv i za izvršenje podoban tužbeni zahtjev

Iz obrazloženja

Prvostepenom presudom: obavezan je tuženi da tužiocu na ime naknade materijalne štete u ukupnom iznosu od 34.643,85 KM i to: za dovođenje u funkciju građevinskih radova iznos od 14.747,85 KM, za dovođenje u funkciju centralnog grijanja iznos od 18.820,00 KM i za dovođenje u funkciju električne energije iznos od 1.067,00 KM, sve sa zakonskom zateznom kamatom počev od 27.10.2014. godine do konačne isplate (stav 1. izreke); sa preostalim dijelom tužbenog zahtjeva preko dosuđenog iznosa tužilac je odbijen (stav 2. izreke); odlučeno da svaka stranka snosi svoje troškove postupka (stav 2. izreke).

Prema članu 176. stav 1. ZPP, presudom sud odlučuje o zahtjevu koji se tiče glavne stvari i sporednih tražbina. Presudom se utvrđuje sadržaj pravnog odnosa (deklaratorna zaštita), presudom se nalaže tuženom da u korist tužioca nešto učini, trpi ili propusti (kondemnatorna zaštita) i presudom se postojeći pravni odnos preinačuje ili ukida (konstitutivna zaštita).

Savaka tužba prema, članu 53. stav 2. ZPP, mora da sadrži, pored ostalog, određen zahtjev u pogledu glavne stvari ili sporednog traženja, odnosno tužbeni zahtjev koji je osnovni element tužbe. Presudom može biti usvojen ili odbijen samo potpuno i precizno određen tužbeni zahtjev, tako da se presuda može prinudno izvršiti u sudskom izvršnom postupku. U kondemnatornoj tužbi to je radnja za koju se tužbenim zahtjevom traži da se naloži tuženom njeno činjenje u korist tužioca.

U konkretnom slučaju radi se o kondemnatornoj tužbi koja je usmjerena na plaćanje po osnovu naknade štete. Međutim, tužbenim zahtjevom postavljenim u tužbi i konačno opredijeljenim u podnesku tužioca od 13.10.2015. godine, tužilac je tražio da sud donese presudu kojom „obavezuje se tuženi ... da tužiocu ... na ime naknade materijalne štete u ukupnom iznosu od ... „, i sud je djelimično usvojio tako postavljeni tužbeni zahtjev. Međutim, tako postavljen i djelimično usvojen tužbeni zahtjev ne sadrži radnju koju tuženi treba da učini prema tužiocu (isplatu), što je osnovno obilježje kondemnatorne tužbe, pa takva presuda ne bi bila podobna za eventualno prinudno izvršenje u izvršnom postupku, čime se ne bi mogla ostvariti svrha vođenja ovog parničnog postupka. Na ovaj nedostatak izreke prvostepene presude osnovano se ukazuje u žalbi tuženog i njegovom odgovoru na žalbu tužioca.

Na već navedeni način (bez konkretne radnje u pogledu isplate) tužilac je postavio tužbeni zahtjev u tužbi i konačno ga opredijelio podneskom dostavljenim na glavnoj raspravi, a prvostepeni sud nije ukazao tužiocu na neurednost tužbe u tom pravcu. Taj propust se ne može otkloniti u drugostepenom postupku, niti od strane prvostepenog suda rješenjem o ispravci (jer se ne radi o grešci suda u smislu člana 195. ZPP) ili dopunskom presudom iz člana 192. ZPP (jer sud nije propustio da odluči o dijelu zahtjeva). Već ovo je dovoljan razlog za ukidanje prvostepene presude, radi otklanjanja nedostataka u pogledu urednosti, razumljivosti i provodljivosti tužbenog zahtjeva.

...

Iz navedenog se može zaključiti da je sud odlučio o nejasnom, nerazumljivom i za eventualno izvršenje nepodobnom tužbenom zahtjevu, te da sud nije cijenio izvedene dokaze na način propisan odredbama članova 8, 123. i 126. ZPP, a prvostepena presuda ne sadrži obrazloženje koje svojim kvalitetom zadovoljava uslove iz člana 191. stav 4. ZPP.

Navedeni nedostaci se ne mogu otkloniti u drugostepenom postupku, zbog čega je potrebno ukinuti prvostepenu presudu i predmet vratiti prvostepenom sudu na ponovni postupak, radi održavanja nove glavne rasprave.

(Iz rješenja VPS broj 60 0 Ps 020896 16 Pž od 24.03.2017.godine)

Razumljivost tužbenog zahtjeva i Aneks "G" Sporazuma o sukcesiji (član 53. i 458. ZPP)

Da bi se sud mogao upustiti u raspravljanje, tužba mora biti jasna i razumljiva, u skladu sa članom 53. Zakona o parničnom postupku, a tužbeni zahtjev uredan i opredijeljen. Kod činjenice da je tužilac privredno društvo iz Republike Srbije, takođe treba imati u vidu da li se na konkretni slučaj odnosi Aneks "G" Sporazuma o sukcesiji i da li postoji reciprocitet u pogledu odlučivanja o ovakvim zahtjevima, u smislu odluke Ustavnog suda BiH broj U-16/11 od 13.07.2012. godine

Iz obrazloženja

Prvostepenom presudom odbijen je kao neosnovan tužbeni zahtjev tužioca da se utvrdi da su tužilac i tuženi (1- 3) pravni sljednici na imovini Željezničkog građevinskog preduzeća broj 12 Sarajevo sa dijelom od po 1/4, te da su tuženi dužni to priznati i izdati podobnu ispravu, uz naknadu troškova postupka.

Da bi se sud mogao upustiti u raspravljanje, tužba mora biti jasna i razumljiva, u skladu sa članom 53. Zakona o parničnom postupku, a tužbeni zahtjev uredan i opredijeljen.

U konkretnom slučaju, postavljenim tužbenim zahtjevom traži se utvrđenje da su tužilac i tuženi pravni sljednici na imovini Željezničkog građevinskog preduzeća broj 12, Sarajevo, sa po ¼, što bi tuženi bili dužni priznati i izdati podobnu ispravu.

Pojam pravnog sljednika odnosi se prvenstveno na subjektivni identitet privrednog društva, a prije svega sa aspekta promjena u sudskom registru, na osnovu akata koji čine pravni osnov statusne promjene, odnosno pravnog sljedništva.

U skladu sa aktima na osnovu kojih je došlo do pravnog sljedništva, može doći do odgovarajućih promjena u pogledu imovine privrednog društva.

Prema članu 13. stav 11. Zakona o privrednim društvima, imovinu društva, u smislu tog zakona, čini pravo svojine i druga imovinska prava, koje društvo ima na ulozima ili je steklo poslovanjem.

Iz tužbenog zahtjeva, koji je postavljen u tužbi i o kojem je odlučeno u prvostepenoj presudi, ne vidi se koja imovina je predmet tužbenog zahtjeva, odnosno da li se radi o pokretnim stvarima, nekretninama ili pravima. Imovina koja je predmet tužbenog zahtjeva mora biti u dovoljnoj mjeri individualno određena, navođenjem odgovarajućih identifikacionih oznaka, zavisno o tome o kakvoj imovini se radi.

Pored toga, ukoliko se radi o pravu svojine, treba imati u vidu da se može tražiti utvrđenje prava svojine kod originarnog načina sticanja, odnosno da je tužilac stekao pravni osnov za sticanje prava vlasništva kod derivativnog načina sticanja.

Bez jasno postavljenog i opredjeljenog tužbenog zahtjeva, presuda ne bi bila podobna za eventualno izvršenje i bilo bi nejasno u pogledu kojeg zahtjeva i koje imovine postoji presuđena stvar.

Sa procesnog aspekta, treba imati u vidu da tužilac traži utvrđenje da su tužilac i tuženi pravni sljednici sa po 1/4 dijela, što znači da je postavljen tužbeni zahtjev i u korist tuženih, koji uopšte nisu postavili takav zahtjev (nema protivtužbenog zahtjeva), pa je tužilac mogao postaviti tužbeni zahtjev samo u odnosu na njemu pripadajuća prava.

Takođe, kod činjenice da je tužilac privredno društvo iz Republike Srbije, treba imati u vidu da li se na konkretni slučaj odnosi Aneks "G" Sporazuma o sukcesiji i da li postoji reciprocitet u pogledu odlučivanja o ovakvim zahtjevima, u smislu odluke Ustavnog suda BiH broj U-16/11 od 13.07.2012. godine

U skladu sa navedenim, te vodeći računa i o ostalim žalbenim navodima, potrebno je pozvati tužioca da postavi uredan i razumljiv tužbeni zahtjev, te provjeriti procesne pretpostavke za vođenje ovog parničnog postupka, te ako budu ispunjeni ti uslovi, pravilnom primjenom procesnog i materijalnog prava, donijeti pravilnu i zakonitu odluku, dajući za to valjane razloge.

Iz navedenih razloga, povodom žalbi tužioca i prvotuzenog, prvostepena presuda je ukinuta i predmet vraćen prvostepenom sudu na ponovni postupak.

(Iz rješenja VPS broj 60 0 Ps 023285 17 Pž od 27.06.2017. godine)

Preinačenje tužbe (član 57. stav 2. ZPP)

Nakon što je tužilac preinačio tužbu na glavnoj raspravi u odsutnosti tuženog, prvostepeni sud bio u obavezi da tako preinačenu tužbu dostavi tuženom na izjašnjenje.

Iz obrazloženja

Tužilac je u prvobitno podnesenoj tužbi zahtijevao da sud obaveže tuženog da mu na ime naknade štete isplati iznos od 150.000,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom i troškovima postupka. Prvostepeni sud je nakon preinačenja tužbe, u skladu sa članom 56. stav 1. ZPP, odlukom koja se pobija u ovoj pravnoj stvari zbog prekoračenja tužbe, obavezao tuženog na isplatu iznosa od 227.434,33 KM na ime naknade štete, sa zakonskom zateznom kamatom i troškovima postupka.

Tuženi nije imao saznanja o preinačenju tužbe, jer nije bio prisutan na glavnoj raspravi koja je održana 10.09.2015. godine. Bez obzira na to što je bio uredno pozvan dana 02.07.2015. godine na glavnu raspravu i što nije opravdao svoj izostanak sa glavne rasprave, njegovo prvo saznanje o preinačenju tužbe je bilo dostavljanjem presude prvostepenog suda.

Nakon što je tužilac preinačio tužbu na glavnoj raspravi, prvostepeni sud bio u obavezi da ovako preinačenu tužbu dostavi tuženom na izjašnjenje u skladu sa odredbama člana 57. stav 2. ZPP, kojim odredbama je propisano da poslije održavanja pripremnog ročišta, a najkasnije do zaključenje glavne rasprave, sud može dozvoliti preinačenje tužbe samo ako ocijeni da preinačenje nije usmjereno na odugovlačenje postupka i ako tuženi pristane na preinačenje.

(Iz rješenja VPS broj 61 0 Ps 007908 16 Pž od 20.06.2017. godine)

Upravljanje postupkom (Član 64. ZPP)

Kad su podnesak stranke i žalba očiglednom omaškom uloženi u pogrešan spis, prvostepeni sud je imao obavezu da utvrdi kada ih je primio i da li je u toku već postupak između istih stranaka, te da omaškom uloženu žalbu dostavi u spis na koji se odnosi, kao i da izvrši uvid u spis čije spajanje traži tužilac i o tom odluči.

Iz obrazloženja

U predmetnom spisu se nalazi žalba protiv rješenja o povlačenju tužbe, mada takvo rješenje u ovom postupku nije doneseno. U žalbi se navodi da je tužilac uredio tužbu po nalogu suda i da je tužba dobila drugi broj u odnosu na broj koji je prethodno imala. Pored žalbe, tužilac je dostavio u spis i podnesak dana 28.09.2012. godine, u kom podnesku obavještava sud da je jedan predmet zaveden pod dva broja i iz tog razloga predlaže spajanje.

U konkretnom slučaju ne radi se o pogrešno i nepotpuno utvrđenom činjeničnom stanju, vezanom za predmet spora i za materijalno pravni odnos u kome su se stranke nalazile povodom koga je nastao spor, već se radi o činjenicama koje se tiču upravljanja postupkom od strane prvostepenog suda .

Prvostepeni sud je imao obavezu da utvrdi, kada je primio podnesak tužioca i žalbu, koja je očigledno omaškom uložena u predmetni spis, da li je u toku već postupak između istih stranaka, da žalbu koja je omaškom uložena u ovaj spis dostavi u spis na koji se odnosi, te da izvrši uvid u spis čije spajanje traži tužilac i o tom odluči.

(Iz rješenja VPS broj 57 0 Mals 098007 17 Pž od 21.04.2017. godine)

Presuđena stvar (Član 67. stav 1. tačka 4. ZPP)

Za postojanje presuđene stvari potrebno je da se ispune tri uslova: da postoji identitet stranaka u istoj ili obrnutoj ulozi, identitet zahtjeva i identitet činjeničnog osnova.

Iz obrazloženja

Odredbom člana 67. stav 1. tačka 4. ZPP-a propisano je da nakon prethodnog ispitivanja tužbe sud donosi rješenje kojim se tužba odbacuje ako utvrdi da je stvar pravosnažno presuđena.

Za postojanje presuđene stvari potrebno je da se ispune tri uslova: da postoji identitet stranaka u istoj ili obrnutoj ulozi, identitet zahtjeva i identitet činjeničnog osnova.

Postupak u konkretnom predmetu je pokrenut takođe prijedlogom za izvršenja na osnovu vjerodostojne isprave za dug nastao za period 01.04.2014. godine do 31.03.2015. godine u iznosu od 421,20 KM, koji postupak je nakon prigovora nastavljen po odredbama parničnog postupka.

U žalbi se osnovano ukazuje da sud nije na pravilan način utvrdio da se radi o istom vremenskom periodu dugovanja i da nisu ispunjene sve pretpostavke iz člana 67. stav 1. tačka 4. ZPP, da bi sud mogao utvrditi da se radi o presuđenoj stvari.

Sud nije izvršio uvid u predmet 61 0 Ip 007531 14 Ip, da bi nesumnjivo mogao utvrditi o kakvom se dugu tuženog radi i iz kojeg vremenskog perioda datira, a te se činjenice ne mogu utvrditi uvidom u zapisnik sa ročišta na kojem je zaključeno sudsko poravnanje. Vidljivo je da je tužilac smanjio tužbeni zahtjev, što zbog zastarjelosti potraživanja, a jednim dijelom zbog sumnje u obavljanje djelatnosti, pa je ostao kod glavnog duga u iznosu od 500,00 KM.

Sudsko poravnanje je zaključeno na osnovu prijedloga za izvršenje tražioca izvršenja koji je podnesen 22.07.2014. godine za iznos od 1.289,83 KM, pa je evidentno da nije mogao obuhvatiti utuženi period u konkretnom predmetu (01.04.2014. do 31.03.2015. godine).

(Iz rješenja VPS broj 61 0 Mals 009327 17 Pž od 27.03.2017. godine)

**Dopuna odgovora na tužbu
(član 71. ZPP)**

Ako je tuženi je u zakonskom roku dostavio odgovor na tužbu koji sadrži sve elemente iz člana 71. ZPP, nema potrebe da se odgovor na tužbu vraća tuženom na dopunu.

Iz obrazloženja

Iz stanja predmetnog spisa se utvrđuje da je tuženi dostavio odgovor na tužbu sa priložima dana 07.10.2016. godine koji je sud tuženom vratio rješenjem od 28.10.2016. godine jer je smatrao da je odgovor na tužbu nepotpun i da nije sačinjen u skladu sa odredbama članova 71. i 334. stav 1. i 2. Zakona o parničnom postupku; da je sud tuženom naložio da u roku od 8 dana dopuni, ispravi i vrati odgovor na tužbu, uz upozorenje na posljedice nepostupanja u ostavljenom roku; da je sud rješenjem od 11.11.2016. godine odgovor na tužbu smatrao povučenim jer tuženi nije odgovor na tužbu ispravio, dopunio i vratio sudu u ostavljenom roku.

Nakon donošenja rješenja od 11.11.2016. godine koje je postalo pravosnažno prvostepeni, sud je donio presudu zbog propuštanja na osnovu odredbe člana 181. stav 1. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“ broj: 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13, dalje: ZPP), jer

je sud utvrdio da tužbeni zahtjev nije očigledno neosnovan, da nije protivan činjenicama navedenim u tužbi i da činjenice nisu u suprotnosti sa priloženim dokazima.

Odredbom člana 182. stav 1. ZPP propisano je da kad tuženi, kome je uredno dostavljena tužba u kojoj je tužilac predložio donošenje presude zbog propuštanja, ne dostavi pismeni odgovor na tužbu u zakonskom roku, sud će donijeti presudu kojom se usvaja tužbeni zahtjev (presuda zbog propuštanja), osim ako je tužbeni zahtjev očigledno neosnovan.

Presuda zbog propuštanja se donosi pod pretpostavkom da tuženi priznaje činjenične navode tužbe, te iz tog razloga nije dostavio odgovor na tužbu. Mogućnost donošenja ovakve vrste presude, ima za cilj jačanje procesne discipline parničnih stranaka i ubrzanje postupka. Sud je dužan dostaviti tužbu tuženom na odgovor (član 69. ZPP) i obavijestiti ga o posljedicama nedostavljanja odgovora na tužbu u zakonskom roku (član 70. istog zakona). U slučaju da tuženi ne dostavi odgovor na tužbu, sud je u pravilu, dužan donijeti presudu zbog propuštanja.

Da bi sud mogao donijeti presudu zbog propuštanja kojom se tužbeni zahtjev prihvaća potrebno je da su kumulativno ispunjeni slijedeći uslovi: da je tužilac predložio donošenje presude zbog propuštanja; da je sud obavijestio tuženog o posljedicama propuštanja dostavljanja odgovora na tužbu u određenom roku; da je tužba tuženom uredno dostavljena i da tužbeni zahtjev nije očigledno neosnovan.

Saglasno navedenoj zakonskoj odredbi, donošenje presude zbog propuštanja temelji se na presumpciji priznavanja činjeničnih navoda tužbe od strane tužioca jer su mu uz tužbu dostavljeni dokazi i ostavljena je mogućnost očitovanja na sadržaj tužbe i dostavljene dokaze, odnosno procesna mogućnost sprečavanja donošenja pozitivne sudske odluke.

U konkretnom slučaju, tuženi je u zakonskom roku dostavio odgovor na tužbu sa priložima. Po mišljenju ovog suda, odgovor na tužbu sadrži sve odredbe iz člana 71. ZPP i sud nije imao potrebe da tuženom vraća odgovor na tužbu na dopunu, osim u dijelu da se odgovor na tužbu i prilozi uz tužbu dostave u još jednom primjerku.

U skladu sa odredbom člana 77. ZPP strankama je ostavljena mogućnost da i najdocnije na pripremnom ročištu iznesu sve činjenice na kojima zasnivaju svoje zahtjeve i predlože sve dokaze koje žele izvesti u toku postupka, te da na pripremno ročište donesu sve isprave i predmete koje žele upotrijebiti kao dokaz.

Tuženi je dostavio odgovor na tužbu u kojem je izričito naveo da osporava postavljeni tužbeni zahtjev i u pogledu osnova i visine, pa prvostepeni sud kod takvog osporavanja nije imao osnova da donese presudu zbog propuštanja, što se osnovano u žalbi tuženog navodi. Nisu bile ispunjene procesne pretpostavke za donošenje presude zbog propuštanja, propisane u odredbi člana 182. stav 1. ZPP, posebno kod činjenice što je tuženi u cijelosti osporio postavljeni tužbeni zahtjev.

Dakle, tuženi je dostavio odgovor na tužbu u skladu sa odredbom člana 71. ZPP, a činjenica da nije dostavljen u dovoljnom broju primjeraka, ne daje osnova za donošenje presude zbog propuštanja.

U ponovnom postupku prvostepeni sud će voditi računa da je iskazana pravosnažnost rješenja kojim se odgovor na tužbu smatra povučenim, te je potrebno da sud otkloni smetnje za dalje odvijanje postupka.

(Iz rješenja VPS broj 60 0 Ps 024218 17 Pž od 29.05.2017. godine)

Presumpcija povlačenja tužbe (Član 84. ZPP)

Razlozi izostanka tužioca sa pripremnog ročišta nemaju pravnog značaja, a ukoliko tužilac iz opravdanih razloga nije pristupio na ročište, mogao je samo podnijeti prijedlog za povraćaj u pređašnje stanje.

Iz obrazloženja

Prvostepenim rješenjem odbijen je prijedlog tužioca za odgodu pripremnog ročišta; te se smatra da je tužba povučena, a tužilac je obavezan da tuženom plati troškove postupka.

Postupajući po predmetnoj tužbi prvostepeni sud je zakazao pripremno ročište za 31.08.2016. godine, o kome je tužilac uredno obaviješten. Na pripremno ročište tužilac nije pristupio, podneskom koji je dostavljen u sud 30.08.2016. godine tražio je odgodu, te kako tuženi nije želio da se upusti u raspravljanje, a nije se saglasio sa odgodom ročišta, odlučeno je kao u izreci prvostepenog rješenja, na osnovu člana 84., 111. i 117. Zakona o parničnom postupku.

U slučaju kada tužilac ne dođe na ročište, a bio je uredno pozvan, smatra se da je tužba povučena, osim ako tuženi ne zahtijeva da se ročište održi (član 84. stav 1. u vezi sa članom 97. stav 3. ZPP-a).

U konkretnom slučaju tužilac je izostao sa pripremnog ročišta zakazanog za 31.08.2016. godine, čime je stvorena presumpcija da je povukao tužbu. U ovakvoj situaciji prvostepeni sud je bio dužan da donese rješenje da se tužba smatra povučenom, u smislu člana 84. stav 1. ZPP. Naime, u ovom slučaju se nezavisno od volje tužioca, po sili zakona, tužba smatra povučenom, na osnovu same činjenice da tužilac nije pristupio na ročište o kome je bio uredno obaviješten.

Razlozi izostanka tužioca sa pripremnog ročišta nemaju pravnog značaja, a ukoliko tužilac iz opravdanih razloga nije pristupio na ročište, mogao je samo podnijeti prijedlog za povraćaj u pređašnje stanje. Opravdanost razloga izostanka sa zakazanog ročišta o kome je tužilac uredno obaviješten, cijeni se samo u slučaju izostanka sa ročišta za glavnu raspravu, dok zakonodavac utvrđivanja opravdanosti razloga zbog izostanka sa pripremnog ročišta, nije propisao. Saglasno navedenom žalbeni navodi tužioca kojima obrazlaže razloge izostanka sa pripremnog ročišta, nisu od uticaja na pravilnost odluke prvostepenog suda.

Članom 111. ZPP propisano je da sud može odgoditi zakazano ročište, prije njegovog održavanja, ako utvrdi da nisu ispunjene zakonske pretpostavke za njegovo održavanje ili da dokazi čije je izvođenje određeno neće biti pribavljeni do ročišta. Dakle, za održavanje pripremnog ročišta su bile ispunjene sve zakonske pretpostavke. Razlozi spriječenosti, uredno obaviještenog punomoćnika, nisu zakonske pretpostavke, koje bi opravdavale odgodu ročišta. Zbog toga je

prvostepeni sud pravilno odbio i prijedlog za odgodu pripremnog ročišta, koji je tužilac sudu predao dan uoči održavanja pripremnog ročišta.

(Iz rješenja VPS broj 59 0 Ps 027336 16 Pž od 21.02.2017. godine)

Vještačenje (Član 150 ZPP)

Određivanje vještačenja u pogledu sasvim drugih činjenica u odnosu na one koje je predložila stranka, predstavlja povredu raspravnog načela, odnosno povredu člana 7. ZPP.

Iz obrazloženja

Propisujući da su stranke dužne da iznesu sve činjenice na kojima zasnivaju svoje zahtjeve i da izvode dokaze kojima se utvrđuju te činjenice (član 7. stav 1. ZPP), zakon je propisao raspravno načelo kao jedno od osnovnih načela parničnog postupka, što znači da prikupljanje činjenične građe i dokazivanje iznesenih činjenica, predstavlja isključivo ovlaštenje, ali i dužnost stranaka.

Tužilac-protivtuženi je shodno dispozitivnoj prirodi svojih procesnopravnih ovlaštenja (da izabere dokaze koji će sa najviše uspjeha dokazati istinitost njegovih tvrdnji), između ostalog, predložio i izvođenje dokaza vještačenjem po vještaku građevinske struke, istovremeno predlažući predmet i obim vještačenja, a sve u skladu sa članom 148. ZPP. Odstupanje suda od prijedloga stranaka moguće je samo u manjoj mjeri i to samo kako bi sud preciznije formulisao rješenje o vještačenju i time vještaku dao precizniju uputu u pogledu predmeta i obima vještačenja. Međutim, određivanje vještačenja u pogledu sasvim drugih činjenica u odnosu na one koje je predložila stranka, predstavlja povredu raspravnog načela, odnosno povredu člana 7. ZPP.

Ako se ima u vidu da je sud, prije svega, povrijedio odredbu člana 150. ZPP (u spisu ne postoji rješenje o vještačenju niti bilo kakav akt iz kojeg bi bilo vidljivo šta je predmet i obim vještačenja), zatim da se vještak u svom nalazu i mišljenju izjašnjavao o sasvim drugim činjenicama u odnosu na one koje je predložio tužilac-protivtuženi, da se tužilac-protivtuženi (kao stranka koja je predložila vještačenje) izričito protivio provođenju takvog dokaza i u više navrata prigovarao na isti, te da na takvom nalazu i mišljenju sud zasniva svoju odluku i o tužbenom i protivtužbenom zahtjevu, jasno je da takvo postupanje suda predstavlja povredu člana 7. ZPP, odnosno da je takvo postupanje suda uticalo na zakonitost i pravilnost pobijane presude.

Pobijana presuda obuhvaćena je i povredom člana 8. u vezi sa članom 191. stav 4. ZPP, jer sud uopšte nije cijenio dokaze tužioca-protivtuženog (okončanu situaciju ... i rekapitulaciju izvedenih radova-konačni obračun po ugovoru ...), niti je kod oprečnih iskaza svjedoka o iznosu rabata obrazložio kojim iskazima je poklonio vjeru i zbog čega, slijedom čega je nejasno kako je sud zaključio da je rabat nepravilno obračunat i da je tužilac-protivtuženi dužan isplatiti tuženom-protivtužiocu po tom osnovu iznos od 18.721,61 KM, niti kako je na osnovu nalaza i mišljenja vještaka (koji se nije izjašnjavao na okolnost ugradnje aluminijske stolarije) zaključio da tužilac-protivtuženi nije uradio rukohvate i da je zbog toga dužan isplatiti tuženom-protivtužiocu iznos od 3.039,83 KM.

Navedeni propusti suda u pogledu ocjene izvedenih dokaza, rezultirali su pogrešno i nepotpuno utvrđenim činjeničnim stanjem na kojem se temelje i tužbeni i protivtužbeni zahtjev, jer tokom postupka sud uopšte nije utvrđivao činjenice koje su bitne za donošenje odluke o osnovanosti tužbenog i protivtužbenog zahtjeva, već se isključivo bavi ispitivanjem da li su gips-kartonski radovi urađeni na način predviđen ugovorom, odnosno bavi se samo istaknutim prigovorom kompenzacije.

Takođe, žalilac osnovano ukazuje da je sud propustio da na pripremnom ročištu donese rješenje kojim se određuje koji dokazi će biti izvedeni na glavnoj raspravi, kako je to propisano članom 94. ZPP, o čemu će prvostepeni sud voditi računa prilikom ponovnog odlučivanja.

(Iz rješenja VPS broj 62 0 Ps 010780 16 Pž od 13.06.2017. godine)

Određivanje drugog vještaka (Član 155. ZPP)

Sud je bio dužan da vještaku prvo naloži dopunu i ispravku nalaza i mišljenja, pa tek ako bi vještak propustio da postupi po nalogu suda u određenom roku, sud bi, uz prethodno izjašnjenje stranaka, mogao odrediti drugog vještaka, u skladu sa članom 155. ZPP.

Iz obrazloženja

Odredbom člana 155. ZPP propisano je da ako vještak ne dostavi nalaz i mišljenje u ostavljenom roku, sud će po isteku roka koji strankama ostavi da se o tome pismeno izjasni, odrediti drugog vještaka (stav 1.); ako vještak dostavi nalaz i mišljenje koji su nejasni, nepotpuni ili protivriječni sami sebi ili izvedenim okolnostima, sud će pozvati vještaka da ih dopuni, odnosno ispravi, i odredi rok za ponovno dostavljanje nalaza i mišljenja (stav 2.); ukoliko vještak ni po pozivu suda ne dostavi potpun i razumljiv nalaz i mišljenje, sud će uz prethodno izjašnjenje stranaka, odrediti drugog vještaka (stav 3.).

U konkretnom slučaju sud je rješenjem od 08.04.2014. godine odredio provođenje dokaza vještačenje po vještaku ekonomske struke Z.B., sa zadatkom da uvidom u dokumentaciju i tužioca i tuženog i kroz njihove poslovne knjige provjeri da li je tužilac izvršio avansna plaćanja prema tuženom u spornom periodu, da li je posuđivao tuženom novac, koji je osnov za te posudbe bio za knjiženje kod parničnih stranaka i da iskaže vrijednost avansnih plaćanja koja nisu pokrivena računima, te iznos novca koji nije vraćen tužiocu.

I po mišljenju ovog suda, tužilac nije dokazao da su nalaz i mišljenje vještaka Z.B. nejasni, nepotpuni ili protiv riječni sami sebi ili izvedenim okolnostima, da bi sud bez dopune nalaza i mišljenja tog vještaka, mogao odrediti drugo vještačenje. Tuženi je insistirao da tužilac odgovori zašto vještaku nije dostavio svu traženu dokumentaciju, iako je to vještak pismenim putem zahtijevao od tužioca, u dva navrata. Osnovano tuženi ističe da je sud bio dužan da vještaku prvo naloži dopunu i ispravku nalaza i mišljenja, pa tek ako bi ovaj vještak propustio da postupi po nalogu suda u određenom roku, sud bi, uz prethodno izjašnjenje stranaka, mogao odrediti drugog vještaka, na način kako je to određeno u odredbi člana 155. ZPP.

Suprotno navedenoj odredbi, sud je odredio drugo vještačenje, sa istim zadatkom, ali je cijenio oba nalaza, prilikom donošenja odluke.

Osnovano se u žalbi navodi da nije jasno zašto sud poklanja vjeru nalazu i mišljenju vještaka Miodraga Zeljkovića, koji je potpuno suprotan prvobitnom nalazu.

Osnovano se ukazuje u žalbi da se prvostepeni sud više bavio greškama u knjiženju podataka, a ne o stvarnim uplatama odnosno stvarnom dugu, na šta ukazuju i različiti nalazi i mišljenja vještaka.

(Iz rješenja VPS broj 57 0 Ps 053585 15 Pž od 27.02.2017. godine)

Osporavanje visine sudske takse (Član 175. ZPP, član 21. i 31. Zakona o sudskim taksama)

Zakonom o sudskim taksama ne poznaje pravni lijek na opomenu suda, koja je upućena stranci za plaćanje sudske takse

Iz obrazloženja

Prvostepenim rješenjem odbačen je kao nedozvoljen zahtjev tuženog od 07.11.2016. godine podnesen prvostepenom sudu po prijemu opomene za plaćanje takse na žalbu.

Primjenom odredbe člana 21. i 31. Zakona o sudskim taksama („Službeni glasnik RS“ broj 73/08, 49/09 i 67/13), prvostepeni sud je utvrdio da se visina takse utvrđuje prema vrijednosti predmeta spora, te da jednom utvrđena vrijednost spora je osnov za plaćanje takse, bez obzira na promjenu njene vrijednosti. Primjenom člana 175. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13 u daljem tekstu ZPP) prvostepeni sud je utvrdio da je pravni lijek dozvoljen protiv presude i rješenja, da navedeni zakon ne poznaje pravni lijek na opomenu iz kog razloga je odlučio kao u izreci pobijanog rješenja, tj. zahtjev odbacio kao nedozvoljen.

Obaveza na plaćanje sudske takse, dospelost obaveze za plaćanje takse, način utvrđivanja visine takse i naplata takse, propisani su Zakonom o sudskim taksama, koji ne poznaje pravni lijek na opomenu suda koja je upućena stranci za plaćanje sudske takse. Ovo utvrđenje prvostepenog suda je pravilno. Međutim pobijano rješenje je kontradiktorno, jer prvostepeni sud ulazi u meritum spora vezano za utvrđivanje osnova, odnosno obaveze na plaćanje takse, te utvrđivanje visine sudske takse, a pri tome donosi procesnu odluku kojom zahtjev odbacuje kao nedozvoljen.

...

U konkretnom slučaju sud je dostavio tuženom opomenu da plati taksu na žalbu u iznosu od 1.000,00 KM, tuženi je platio 400,00 KM, dokaz o uplati dostavio prvostepenom sudu i uz taj dokaz dostavio sudu zahtjev da ispravi svoju opomenu, s obzirom da je istu sačinio protivno Zakonu o sudskim taksama i taksenoj Tarifi.

Pogrešno po ocjeni ovoga suda zahtjev tuženog koji je upućen prvostepenom sudu, sud identifikuje kao pravni lijek. Navedeni podnesak nema niti jedan element koji bi ukazivao na

pravni lijek, već po svom sadržaju predstavlja zahtjev upućen sudu da otkloni grešku u računanju njegove obaveze.

Ovaj zahtjev tuženog je opravdan, s obzirom da je odredbom člana 31. stav 2. Zakona o sudskim taksama propisano da se vrijednost takse na pravni lijek utvrđuje samo prema vrijednosti pobijanog dijela. U konkretnom slučaju tuženi žalbom pobija iznos od 5.828,65 KM i kamatu. Kamata se nikada ne uzima u obzir prilikom odlučivanja o taksi, već se taksa određuje prema vrijednosti glavnog duga. Kako se radi o očiglednoj omašci suda prilikom obračuna takse na žalbu, to je bila obaveza prvostepenog suda da otkloni tu svoju grešku na koju je osnovano ukazano od strane tuženog podneskom od 07.11.2016. godine.

Iz navedenih razloga žalba tuženog je uvažena i prvostepeno rješenje ukinuto.

(Iz rješenja VPS broj 57 0 Ps 108898 16 Pž od 23.03.2017. godine)

**Presuda zbog propuštanja u slučaju dostavljanja odgovora na tužbu na pogrešan broj spisa
(Član 182. ZPP)**

Ako je odgovor na tužbu dostavljen na drugi broj spisa, a ne u predmetni spis, nisu ispunjeni uslovi da se donese presuda zbog propuštanja.

Iz obrazloženja

Nesporno je da je tuženom dostavljena tužba sa priložima na odgovor dana 30.06.2015. godine, da je tuženi dostavio odgovor na tužbu dana 09.07.2015. godine, na spis broj: 59 0 Ps 026483 13 Ps, a ne u ovaj predmet, pa nisu bili ispunjeni uslovi za donošenje presude zbog propuštanja.

Bez obzira što je odgovor na tužbu dostavljen na broj: 59 0 Ps 026483 13 Ps, a ne u predmetni spis, shodno odredbama člana 182. Zakona o parničnom postupku, nisu ispunjeni uslovi da se donese presuda zbog propuštanja, jer je tuženi u zakonskom roku dostavio odgovor na tužbu, što žalba osnovano ukazuje, pa je valjalo žalbu uvažiti, pobijanu presudu ukinuti i predmet vratiti prvostepenom sudu na nastavak postupka.

(Iz rješenja VPS broj 59 0 Ps 026485 16 Pž od 25.01.2017. godine)

**Obrazloženje presude
(član 191. ZPP)**

Prvostepena presuda koja samo sadrži interpretaciju sadržaja provedenih dokaza, a ne ocjenu dokaza, niti koje činjenice je sud utvrdio na temelju provedenih dokaza, ne može se ispitati.

Iz obrazloženja

Prvostepena presuda ima sve elemente koje zahtjeva odredba člana 191. ZPP-a tj. uvod izreku i obrazloženje, međutim obrazloženje prvostepene presude ne zadovoljava kriterije koje navedena zakonska odredba zahtjeva, da bi se presuda mogla ispitati.

Raspravno načelo, kako to propisuje odredba člana 7. ZPP-a, u obavezu stavlja strankama da dokažu sve činjenice na kojima temelje svoj zahtjev i navode. Na osnovu dokaza provedenih od strane parničnih stranaka, te činjenica koje su stranke tim dokazima dokazale, sud primjenjuje materijalno pravo.

Na osnovu izvedenih dokaza, sud o svom slobodnom uvjerenju, ali koje uvjerenje opravdava uvjerljiv i logičkim razlozima, koji imaju temelj u provedenim dokazima i činjeničnom osnovu donose odluku. U skladu sa članom 8. ZPP-a sud cijeni svaki dokaz zasebno i sve dokaze u njihovoj uzajamnoj povezanosti, pa tek na osnovu takve ocjene odlučuje koje će činjenice uzeti kao dokaze i koje prihvata.

Po ocjeni ovoga suda na šta se osnovano ukazuje žalbom tuženog, od strane prvostepenog suda izostala je ocjena dokaza, na način kako to nalaže odredba člana 8. ZPP-a, a što za posljedicu ima i to da obrazloženje presude ne sadrži elemente koje jedna sudska odluka mora da ima.

Prvostepena presuda samo sadrži interpretaciju sadržaja dokaza koji su provedeni, a ne ocjenu dokaza, niti koje činjenice je sud utvrdio na temelju provedenih dokaza. Činjeničnog utvrđenja prvostepenog suda nema, te se ne može ispitati da li je sud pravilno primijenio materijalno pravo na utvrđeno činjenično stanje, s obzirom da toga nema.

...

Kako ova povreda postupka utiče na zakonitost presude iz kog razloga se ista ne može ispitati, a slijedom toga se ne može ispitati ni da li je sud pravilno primjeno materijalno pravo, presuda je ukinuta i predmet vraćen na ponovno održavanje glavne rasprave u skladu sa odredbom člana 227. stav 1. tačka 2. Zakona o parničnom postupku.

Iz rješenja VPS broj 57 0 Ps 099425 16 Pž od 21.02.2017. godine)

**Stranačka sposobnost nakon zaključenja stečajnog postupka
(član 221. ZPP)**

Sud u toku cijelog sudskog postupka po službenoj dužnosti mora da vodi računa o tome da li postoje nedostaci koji se tiču sposobnosti tužioca i tuženog da budu stranke u parnici.

Iz obrazloženja

Sud u toku cijelog sudskog postupka po službenoj dužnosti mora da vodi računa o tome da li postoje nedostaci koji se tiču sposobnosti tužioca i tuženog da budu stranke u parnici, a kako to proizlazi iz odredbe člana 66., 221., 209. ZPP-a.

U postupku po žalbi u okviru odredbe člana 221. ZPP-a, sud ima obavezu da pazi na to da li je u postupku učestvovalo lice koje može biti stranka u postupku (član 209. stav 2. tačka 8. ZPP-a).

Prema podacima objavljenim u Službenom glasniku broj 10 od 12.02.2015. godine stečajni postupak nad tuženim je okončan, zaključen, rješenjem Okružnog privrednog suda Banjaluka broj

57 0 St 009476 07 St od 15.01.2015. godine, te je navedenim rješenjem naloženo brisanje tužioca (stečajnog dužnika) iz sudskog registra, a stečajna masa će nastaviti postupke koji su u toku.

Saglasno navedenom tužilac kako je označen u ovom predmetu ne postoji, te je prvostepeni sud bio u obavezi, imajući u vidu da se radi o tužbi iz stečajnog postupka, da u toku cijelog postupka vodi računa o stranačkoj sposobnosti stranke koja je u stečaju, a što je prvostepeni sud propustio iz kog razloga se prvostepena presuda u ovom dijelu ne može ispitati, na šta se osnovano ukazuje žalbom. U skladu sa navedenim prvostepena presuda je ukinuta na temelju odredbe člana 227. stav 1. tačka 2. Zakona o parničnom postupku.

U ponovnom postupku prvostepeni sud će pozvati tužioca da se identifikuje u ovom sudskom postupku, a sve saglasno i u skladu sa rješenjem o zaključenju stečajnog postupka nad tužiocem. Tek nakon toga prvostepeni sud će odlučiti o daljem toku postupka, te ukoliko se postupak nastavi, nakon provedenog dokaznog postupka će donijeti odluku o kojoj će dati obrazloženje kako o osnovu tako i o visini, kako to nalaže odredba člana 191. Zakona o parničnom postupku.

(Iz rješenja VPS broj 57 0 Ps 096669 16 Pž od 23.03.2017. godine)

**Stranačka sposobnost
(291. stav 1. ZPP)**

Opštinski odbor političke stranke ne može biti parnična stranka

Iz obrazloženja

Iz stanja spisa i žalbenih navoda proizlazi da je tužilac kao tuženog označio Savez nezavisnih socijaldemokrata Srbac, iako tako označeni tuženi nema svojstvo pravnog lica, te da je kod Osnovnog suda u Banjoj Luci, u jedinstvenom registru političkih organizacija, upisan Savez nezavisnih socijaldemokrata iz Banja Luke, Ulica Petra Kočića broj 5, sa svojstvom pravnog lica i pravom djelovanja na području BiH.

S obzirom da, prema članu 291. stav 1. ZPP, stranka u parničnom postupku može biti svako fizičko i pravno lice, sud je postupao po neurednoj tužbi, jer tuženi kako je označen u tužbi nema svojstvo pravnog lica, pa zbog nedostatka stranačke i parnične sposobnosti ne može biti stranka u parničnom postupku.

Iz navedenog se može zaključiti da je u predmetnoj tužbi tuženi nepravilno označen i da je bilo potrebno pozvati tužioca da uredi tužbu u tom pravcu, s obzirom da sud po službenoj dužnosti pazi na stranačku sposobnost kao procesnu pretpostavku.

(Iz rješenja VPS broj 57 0 Ps 003940 17 Pž od 20.04.2017. godine)

**Zastupanje stranke
(član 300. ZPP)**

Faksimil je način potpisivanja kojim se umjesto originalnog potpisa na službenoj ispravi stavlja slika potpisa lica ovlaštenog za zastupanje (otiskom pečata ili korištenjem skeniranog potpisa u elektronskoj formi).

Iz obrazloženja

Stavljanje na raspolaganje pečata pravnog lica (u konkretnom slučaju tuženog kao političke stranke) i pečata sa faksimilom potpisa predsjednika stranke je bez sumnje znak povjerenja i legitimaciono obilježje da je lice koje raspolaže faksimilom i pečatom zaista ovlašteno i za zastupanje.

U konkretnom slučaju, na zaključnici broj 50/12 od 06.09.2012. godine nalaze se pečat tuženog i faksimil potpisa njegovog zakonskog zastupnika, a tuženi nije ničim dokazao da se eventualno radi o zloupotrebi ovlaštenja ili neovlaštenom korištenju pečata i faksimila, niti da je u vezi s tim pokretan bilo kakav postupak, te do podnošenja tužbe nije vraćao niti osporavao ispostavljeni račun. Pored toga, Đ.D. je nesporno bio sekretar izvršnog odbora stranke, te nosilac liste stranke i odbornik, pa je logično ga tužilac smatra ovlaštenim za dogovor u pogledu medijskog predstavljanja.

Takođe treba imati u vidu da je logično da je lice koje ima pečat pravnog lica i faksimil potpisa ovlaštenog lica ovlašteno za zastupanje, da tuženi nije istakao protivtužbeni zahtjev kojim bi se utvrdilo da je navedena zaključnica ništava, odnosno da ne proizvodi pravno dejstvo, da tuženi takođe nije u prvostepenom postupku dokazao da se radi o neovlaštenom korištenju pečata i faksimila. odnosno da je eventualno utvrđivao odgovornost zbog neovlaštenog postupanja.

Iz navedenog se može zaključiti da navedena zaključnica broj 50/12 od 06.09.2012. godine predstavlja ispravu podobnu da proizvede pravne posljedice, kao dokaz o izjavi volje ovlaštenog lica u pogledu zaključivanja ugovora o djelu.

(Iz presude VPS broj 59 0 Ps 027979 16 Pž od 22.02.2017. godine)

Dostavljanje radniku stranke izvan kancelarije odnosno poslovne prostorije (Članom 339. stav 2. ZPP)

Nije uredna dostava radniku stranke izvan kancelarije odnosno poslovne prostorije

Iz obrazloženja

Tuženi je fizičko lice koje obavlja registrovanu samostalnu djelatnost i dostavljanje se vršilo u vezi njegove djelatnosti. U takvom slučaju primjenjuju se pravila o dostavljanju pravnim licima, jer odredba člana 349. u stavu 5. ZPP upućuje na način dostavljanja predviđen članom 339. stav 2. ZPP. Ova odredba propisuje da se dostavljanje pravnim licima vrši predajom pismena licu ovlaštenom za prijem pismena ili, ako se takvo lice ne zatekne u kancelariji, odnosno, poslovnoj prostoriji, radniku koji se tu zatekne, pa kod činjenice da je iz pismenih dokaza tužioca priloženih uz tužbu vidljivo da je adresa tuženog ... Banja Luka Ulica Karađorđeva bb, onda gubi dokaznu vrijednost podatak iz dostavnice da je tužbu primio „uposlenik“, jer se „uposlenik“ može nalaziti samo na adresi sjedišta gdje se obavlja djelatnost tuženog, u kancelariji ili službenoj prostoriji tuženog, a na tu adresu tužba nije dostavljena, pa ni rok za odgovor na tužbu nije mogao početi da teče.

Kako je uredna dostava osnovni predušlov za pravo stranke da raspravlja pred sudom, pa i da blagovremeno preduzme određene parnične radnje, onda je dovedeno u sumnju postojanje svih uslova za donošenje presude zbog propuštanja prema odredbi člana 182. ZPP, zbog čega je žalba tuženog se uvažena, presuda zbog propuštanja ukinuta i predmet vraćen istom sudu na ponovno odlučivanje.

(Iz rješenja VPS broj od 26.05.2017. godine)

Dostavljanje stranki koja ima punomoćnika (Član 340. stav 1. ZPP)

Neuredno je dostavljanje rješenja parničnoj stanki koja ima punomoćnika

Iz obrazloženja

Prema članu 340. stav 1. ZPP, kad stranku zastupa zakonski zastupnik, odnosno punomoćnik, dostavljanje se vrši zakonskom zastupniku odnosno punomoćniku.

U konkretnom slučaju dostava rješenja od 07.07.2015. godine je bila neuredna, zbog toga što je rješenje o uređenju tužbe bilo upućeno na pogrešnu adresu.

Pored toga, sud je suprotno navedenim zakonskim odredbama dostavljanje rješenja izvršio tužiocu i to poštom u inostranstvo, iako uredna može biti samo dostava izvršena punomoćniku.

Na taj način tužiocu je onemogućeno da raspravlja u ovoj parnici, na što se osnovano ukazuje u žalbi, zbog čega je potrebno pobijano rješenje ukinuti i predmet vratiti prvostepenom sudu na dalji postupak, u kojem će sud pravilnom primjenom procesnog i materijalnog prava donijeti pravilnu i na zakonu zasnovanu odluku o predmetu spora.

(Iz rješenja VPS broj 59 0 Mals 028047 16 Pž od 24.01.2017. godine)

Prijedlog za određivanje mjere obezbjeđenja nakon prekida postupka (Član 378. ZPP)

Pravne posljedice prekida postupka su uvijek iste i nastupaju istodobno prema svim strankama u postupku, pa se ne može odlučivati o prijedlogu za određivanje sudske mjere obezbjeđenja u vrijeme trajanja prekida, kada nije moguće preduzimati bilo kakve radnje u postupku.

Iz obrazloženja

Nezavisno od razloga zbog kojih dolazi do prekida postupka, pravne posljedice su uvijek iste i nastupaju istodobno prema svim strankama u postupku, pa mada je u konkretnom slučaju umješac podnio prijedlog za određivanje mjere obezbjeđenja bez saglasnosti stranke na čijoj strani

se umiješao, što se može vidjeti i iz odgovora na žalbu, ovaj sud te razloge nedopuštenosti nije cijenio jer, kao što je navedeno, nije bilo mjesta donošenju pobijanog rješenja u vrijeme trajanja prekida kada nije moguće preduzimati bilo kakve radnje u postupku.

Kako je pobijano rješenje doneseno nakon rješenja kojim je postupak prekinut, kada je isključena mogućnost da sud donosi odluke dok prekid postupka traje, to je, samo za sebe, dovoljan razlog da se, povodom žalbe predlagača, a po službenoj dužnosti pobijano rješenje ukine prema odredbi člana 235. stav 1. tačka 3. u vezi sa članom 236. ZPP i ostavi bez pravnog dejstva, tako da se smatra da nije ni doneseno. Iz tog razloga nepotrebno je izjašnjavati se o drugim razlozima žalbe.

(Iz rješenja VPS broj 60 0 Ps 022934 17 Mož od 24.03.2017. godine)

Troškovi zastupanja

(Član 383. ZPP i član 11. Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad advokata)

Advokat ima pravo izbora ili zahtijevati naknadu troškova i nagradu po Tarifi o nagradama i naknadi troškova za rad advokata ("Službeni glasnik RS", broj 68/05 ili po tarifi kojom je određena nagrada i naknada za rad advokata u Federaciji BiH.

Iz obrazloženja

Prvostepenom presudom obavezan je tuženi da isplati tužiocu na ime troškova zastupanja u postupku vođenim pred prvostepenim sudom broj 62 0 Ps 009920 13 Ps ukupan iznos od 122.188,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od 07.07.2014. godine, kao dana dosuđenja troškova do konačne isplate, kao i da tužiocu naknadi troškove postupka u iznosu od 13.723,99 KM.

Prema članu 5. Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad advokata ("Službeni glasnik RS", broj 68/05, za pružanje pravne pomoći u Federaciji BiH, Distriktu Brčko, pred Sudom BiH i inostranstvu državljaninu Republike Srpske i Bosne i Hercegovine ili pravnom licu koje ima sjedište na teritoriji Republike Srpske, Distrikta Brčko i Bosne i Hercegovine, advokat ima pravo izbora ili zahtijevati naknadu troškova i nagradu po toj tarifi ili po tarifi kojom je određena nagrada i naknada za rad advokata u Federaciji BiH,

Prema članu 11. iste tarife, odmjeravanje troškova na teret protivne strane u odgovarajućem postupku ne utiče na obračun nagrade i naknade troškova između advokata i klijenta za izvršeni rad i izdatke u vezi s radom, a prema članu 13. iste tarife, kad sud ili drugi organ odlučuje o naknadi troškova zastupanja na teret protivne strane, pa i u slučaju spora između advokata i klijenta, primjenjuje Tarifu i odluku o vrijednosti boda koje su na snazi u vrijeme donošenja meritorne odluke.

Naime, kod činjenice da je sjedište advokatske kancelarije tužioca u Federaciji BiH i da je tužilac u smislu citiranog člana 5. Tarife koja važi u RS ima pravo izbora ili zahtijevati naknadu troškova i nagradu po Tarifi koja važi u RS ili Federaciji BiH, tužilac ima pravo na naknadu troškova i nagradu po Tarifi koja važi u Republici Srpskoj ili u Federaciji BiH.

Prema t.br. 2 Tarife koja važi u Republici Srpskoj, osnovica za obračun nagrade advokata za vrijednost spora preko 100.000,00 KM iznosi 350 bodova + 2 boda za svakih započelih 1.000,00 KM preko 100.000,00 KM, ali ne više od 1.000 bodova. Dakle, primjenom te tarife za zastupanje na održanom ročištu advokatu pripada 2.500,00 KM (1.000 bodova x 2,00 KM + paušal 25%), odnosno 2.925,00 KM sa uračunatim PDV (17%)

Prema članu 12. Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad advokata u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj 22/04 i 24/04), za vrijednost spora od 1 do 5 miliona KM kao osnovica za određivanje nagrade u parničnom postupku punomoćniku pripada 4400 bodova + 2 boda za svakih započelih hiljadu KM preko 1.000.000,00 KM. Primjenom te tarife, za vrijednost spora iz navedene parnice u kojoj su nastali sporni troškovi (4.609.741,24 KM), na ime zastupanja na održanom ročištu advokatu bi pripadalo 34.860,00 KM (4400 + 3610 x 2 = 11620 bodova x 3,00 KM),

Međutim, prema članu 31. Zakon o advokaturi Federacije BiH (“Službene novine FBiH”, broj 40/02, 18/05, 68/05 i 42/11), nagrada advokatima za pruženu pravnu pomoć stranci na sudu ili pred drugim organima u toku jedne rasprave ili jedne poduzete pravne radnje (pismena) ... odnosno svim drugim radnjama koje poduzima advokat pružajući pravnu pomoć stranci, ne može prelaziti jednomjesečni prosječni lični dohodak u Federaciji Bosne i Hercegovine (stav 5). Ovo ograničenje uvedeno je Zakonom o izmjeni i dopuni Zakona o advokaturi Federacije BiH, objavljenog u “Službenim novinama FBiH”, broj 18 od 23.03.2005. godine. Iako nije izvršeno usklađivanje advokatske tarife u Federaciji BiH sa navedenim zakonskim odredbama, navedeno zakonsko ograničenje visine naknade se mora primijeniti, jer se radi o propisu jače pravne snage.

Na osnovu navedenog, a kod činjenice da je, prema mjesečnom statističkom pregledu Federalnog zavoda za statistiku broj 3 iz marta 2015. godine, u 2014. godini (u kojoj je tužilac zastupao tuženog) prosječna neto plata iznosila 833,00 KM i bruto plata 1.295,00 KM, može se zaključiti da je s obzirom na navedeno zakonsko ograničenje u visini nagrade advokata, za tužioca povoljnija advokatska tarifa koja važi u Republici Srpskoj. ... Tako obračunati troškovi zastupanja tuženog od strane tužioca iznose 9.955,40 KM, odnosno sa uračunatim PDV (17%) ukupno 11.647,80 KM. Budući da je tuženi prema nalazu i mišljenju vještaka ekonomske struke uplatio tužiocu 2.340,00 KM, tužbeni zahtjev je osnovan za iznos od 9.307,80 KM.

Iz navedenih razloga tuženog je djelimično uvažena i prvostepena presuda preinačena, tako što je dosuđeni iznos od 122.188,00 KM smanjen na iznos od 9.307,80 KM.

(Iz rješenja VPS broj Pž-10614/15 od 24.03.2017.godine)

**Izvođenje predloženog dokaza vještačenjem u slučaju nedostavljanja dokaza o izvršenoj uplati za troškove vještačenja
(Član 385. stav 2. ZPP)**

Stranka mora da se pridržava rokova i ročišta koji su predviđeni za preduzimanje određenih procesnih radnji, vezno za stadijum postupka u kojima se mogu preduzeti.

Iz obrazloženja

Kako je tužilac na ročištu od 13.03.2017. godine, odbijen sa prijedlogom za izvođenje predloženog dokaza vještačenjem, zbog nedostavljanja dokaza o izvršenoj uplati za troškove vještačenja, prijedlog za povraćaj u pređašnje stanje mogao je podnijeti u roku od 8 dana od dana saznanja za propuštanje. Rok za povraćaj u pređašnje stanje se ne može računati od 05.04.2017. godine, kako to smatra tužilac, s obzirom da je prvostepeni sud samo konstatovao da je dana 13.03.2017. godine odbijen prijedlog za izvođenje dokaza vještačenjem. Dakle, tužilac je saznao na ročištu 13.03.2017. godine za razloge propuštanja, jer je odbijen sa prijedlogom za provođenje predloženog dokaza, i rok za povraćaj je počeo da teče od dana kada je odbijen prijedlog za izvođenje tog dokaza.

Sve i kada bi bio blagovremen, prijedlog za povraćaj u pređašnje stanje bi bio neosnovan. Tužilac nijednim dokazom ne dokazuje da je do propuštanja dostavljanja uplatnice za troškove vještačenja došlo zbog opravdanih razloga. Pogotovo ne iz razloga koji se nisu mogli predvidjeti niti izbjeći. Radi se o subjektivnom propustu tužioca, koji nema opravdanja, jer se moglo predvidjeti kakve će posljedice nastupiti, ako se uplatnica za vještačenje ne dostavi sudu u roku od 8 dana od dana kad je dat nalog za uplatu. Stranke nisu sasvim slobodne u izboru trenutka kada će preduzimati radnje u parničnom postupku (osim ako se radi o inicijalnom podnesku). Stranka mora da se pridržava rokova i ročišta koji su predviđeni za preduzimanje određenih procesnih radnji, vezno za stadium postupka u kojima se mogu preduzeti. Tužilac se nije pridržavao rokova koji se odnose na uplatu troškova za vještačenje, jer su troškovi vještačenja trebali da se uplate u roku od 8 dana od održavanja ročišta 28.11.2016. godine (kako se to navodi u nalogu suda uz upozorenje na posljedice nepostupanja) odnosno uplatnica je morala da se dostavi sudu u roku od 8 dana od dana izvršene uplate 08.02.2017. godine. Isto tako tužilac se nije pridržavao roka za podnošenje prijedloga za povraćaj u pređašnje stanje od 8 dana od dana saznanja za razloge propuštanja.

Međutim, valja istaći da je odbijanje dokaznih prijedloga radnja suda kojom se upravlja postupkom. Odluku o upravljanju parnicom odnosno izvođenju dokaza sud može da stavi van snage, odnosno opozove ili izmjeni. Protiv odluke suda o upravljanju parnicom nije dozvoljena posebna žalba i takve odluke se mogu napadati samo pravnim lijekom protiv odluke kojom se postupak završava.

Iz navedenih razloga žalba je odbijena i potvrditi prvostepeno rješenje kojim je odbačen prijedlog za povraćaj u pređašnje stanje kao neblagovremen.

(Iz rješenja VPS broj 57 0 Ps 106793 17 Pž od 23.06.2017. godine)

Smetanje posjeda
(član 425. ZPP i član 303. Zakona o stvarnim pravima)

Raspravljanje o tužbi zbog smetanja posjeda ograničiće se samo na raspravljanje i dokazivanje činjenica posljednjeg stanja posjeda i nastalog smetanja, a isključeno je raspravljanje o pravu na posjed, o pravnom osnovu, savjesnosti ili nesavjesnosti posjeda ili o zahtjevima za naknadu štete.

Iz obrazloženja

Tužilac traži da se utvrdi ga je tuženi omeo u posjedu poslovnog prostora ... na način što je promjenio bravu na ulaznim vratima u poslovni prostor, sa zahtjevom da ukloni bravu ili preda ključeve od navedene brave i da mu se naloži zabrana budućeg smetanja.

Članom 303. stav 1. Zakona o stvarnim pravima propisano je da je državina faktička vlast na stvari, a prema članu 313. tog zakona, držalac ima pravo na zaštitu od samovlasnog smetanja državine koja se zaštita ostvaruje u sudskom postupku, posjedovnom tužbom i sud pruža zaštitu prema posljednjem stanju državine i nastalom smetanju.

Obaveza je prvostepenog suda, s obzirom da se radi o sporu za zaštitu posjeda, da utvrdi na temelju provedenih dokaza ko je bio posljednji mirni i faktički posjednik poslovnog prostora na dan 02.02.2016. godine; da utvrdi da li je to bio tužilac i na koji način je ostvarivao pravo na posjed; da li je i na koji način lišen tog posjeda od strane tuženog i da li je to lišavanje posjeda bilo voljno ili protivno volji posljednjeg posjednika.

Prvostepena presuda ne sadrži utvrđenje osnovnih elemenata državinske tužbe, a to je posljednje stanje posjeda i nastalog smetanja. Cilj ove tužbe je ustanovljenje ranijeg faktičkog stanja, dakle, njom se traži povraćaj predmeta državine. Po ovoj tužbi raspravlja se samo o činjenicama koje se tiču posljednjeg stanja državine, a ne o pravnom osnovu državine, savjesnosti ili nesavjesnosti.

Zbog pogrešnog pristupa u razrješenju ovog spora prvostepeni sud je pogrešno na temelju provedenih dokaza utvrdio činjenično stanje, pogrešno je primijenio materijalno pravo i povrijedio je odredbe postupka, na šta se osnovano ukazuje žalbom tužioca iz kog razloga je rješenje ukinuto i predmet vraćen na održavanje nove glavne rasprave.

(Iz rješenja VPS broj 60 0 Ps 023614 17 Pž od 23.03.2017. godine)

**Izvršenje na osnovu pravosnažne i izvršne presude okružnog privrednog suda, na novčanim sredstvima izvršenika, čije sjedište je u Federaciji BiH
(Član 4. ZIP i Člana 33. tačka ž) Zakona o sudovima RS)**

Okružni privredni sud je nadležan da u prvom stepenu odlučuju o sprovođenju izvršnog postupka po pravosnažnoj i izvršnoj presudi okružnog privrednog suda na novčanim sredstvima izvršenika, čije sjedište je u Federaciji BiH.

Iz obrazloženja

Tražilac izvršenja, čije sjedište je u Doboju, podnio je Okružnom privrednom sudu u Doboju prijedlog za izvršenje na osnovu presude tog suda u Doboju zbog propuštanja, radi duga u iznosu od 12.335,70 KM, sa zakonskom zateznom kamatom i troškovima postupka, na novčanim sredstvima izvršenika, čije sjedište je u Zenici. Cijeneći da je sjedište izvršenika u Zenici, za koje područje je stvarno i mjesno nadležan Općinski sud u Zenici, te da je u skladu sa odredbom člana 136. ZIP za sprovođenje predmetnog izvršenja mjesno nadležan sud na čijem se području nalazi

prebivalište izvršenika, prvostepeni sud se oglasio mjesno nenadležnim u ovoj pravnoj stvari, te će se po pravosnažnosti rješenja spis dostaviti Općinskom sudu Zenica, kao mjesno nadležnom za dalje postupanje.

Odredbom člana 33. tačka ž) Zakona o sudovima Republike Srpske („Službeni glasnik RS“ broj 37/12, 14/14, 44/15 i 39/16) propisano da okružni privredni sudovi u prvom stepenu odlučuju o sprovođenju izvršnog postupka po pravosnažnim i izvršnim sudskim odlukama privrednih sudova.

Odredbom člana 27. stav 4. i 5. tačka a) Zakona o sudovima Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“ broj 38/05, 22/06 i 63/10, 72/10, 7/13 i 52/14) propisano je da u privrednim predmetima općinski sudovi koji imaju privredna odjeljenja vode izvršni postupak, ako zakonom nije drugačije određeno.

U konkretnom predmetu izvršnu ispravu-presudu zbog propuštanja donio je Okružni privredni sud Doboje i on je u skladu sa odredbom člana 33. Zakona o sudovima RS i stvarno nadležan za postupanje u sprovođenju izvršnog postupka.

U skladu sa navedenim Okružni privredni sud u Doboju se nije mogao oglasiti mjesno nenadležnim i odreći se vlastite nadležnosti, a izvršni postupak je nastavak parničnog postupka i nema smetnje da prvostepeni sud sprovede izvršenje po izvršnoj ispravi koju je donio taj isti sud koji je i stvarno nadležan.

(Iz rješenja VPS broj 60 0 Ip 25004 17 Pž od 27.03.2017. godine)

Dostavljanje u izvršnom postupku (Član 10. ZIP)

U slučaju kad izvršenika nema na adresi koja je naznačena u prijedlogu za dozvolu izvršenja, obaveza prvostepenog suda je bila da o tome obavijesti tražioca izvršenja i da ga pozove da uredi prijedlog dostavljanjem tačne adrese ili da, s obzirom da je adresa izvršenika ona koja je i u registru, dostavljanje izvrši na način kako je to propisano odredbama Zakona o parničnom postupku.

Iz obrazloženja

Izvršenik nije zatečen na adresi koja je naznačena u prijedlogu za izvršenje, niti na adresi na kojoj je upisan kod nadležnog suda. Popis stvari nije se mogao izvršiti ne iz razloga što stvari nema, da bi u tom slučaju sud zahtijevao saglasno odredbi člana 8. ZIP, a u vezi sa odredbom člana 125. ZIP, promjenu predmeta i sredstva izvršenja.

U konkretnom slučaju izvršenika nema na adresi koja je naznačena u prijedlogu za dozvolu izvršenja, pa slijedom toga nema ni mogućnosti da se izvrši popis i zapljena pokretnih stvari, te je obaveza prvostepenog suda bila da o tome obavijesti tražioca izvršenja i da istog pozove da uredi prijedlog dostavljanjem tačne adrese ili da s obzirom da je adresa izvršenika ona koja je i u registru, dostavljanje izvrši na način kako je to propisano odredbama Zakona o parničnom postupku.

(Iz rješenja VPS broj 57 0 Ps 070888 17 Pžip od 12.05.2017. godine)

**Predujam troškova izvršenja
(Član 16. ZIP)**

Ako tražilac izvršenja nije dostavio dokaz da je po zaključku suda predujmio troškove izvršenja, sud će obustaviti izvršenje.

Iz obrazloženja

Odredbom člana 16. ZIP je propisano da troškove postupka u vezi sa određivanjem i sprovođenjem izvršenja prethodno snosi tražilac izvršenja (stav 1.); da je tražilac izvršenja dužan da troškove postupka iz stava 1. ovog člana predujmi u roku koji sud odredi, da će sud obustaviti izvršenje ako troškovi ne budu predujmljeni u tom roku, a bez toga se izvršenje ne može sprovesti (stav 2.).

U skladu sa odredbom člana 207. stav 1. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“ broj: 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13, dalje: ZPP), u žalbi se ne mogu iznositi nove činjenice i predlagati novi dokazi, osim ako žalilac pruži dokaze da ih bez svoje krivice nije mogao iznijeti odnosno predložiti do zaključenja glavne rasprave.

U konkretnom predmetu tužilac nije sudu dostavio dokaz da je dana 19.08.2014. godine postupio po zaključku suda i uplatio navedeni novčani iznos. U predmetnom spisu taj dokaz ne postoji i tražilac izvršenja ga je prvi put dostavio uz žalbu, što je suprotno odredbi člana 207. stav 1. ZPP, u vezi sa članom 21. stav 1. ZIP.

Nisu tačni žalbeni navodi da je navedena činjenica sudu bila poznata, jer taj dokaz nije ni dostavljen sudu, zbog čega sud nije mogao konstatovati u pobijanom rješenju da je uplata izvršena.

Tačno je da je uplata predujma izvršena prije rješenja o obustavi izvršnog postupka, a poslije određenog roka, ali sa tim podacima prvostepeni sud nije raspolagao. U praksi sudova stanovište je da sud ne bi trebao obustaviti postupak izvršenja ako tražilac izvršenja ne predujmi troškove u roku koje je sud odredio, ali ih predujmi prije donošenja rješenja o obustavi izvršnog postupka.

Prvostepeni sud je, na osnovu odredbe člana 16. stav 2. ZIP, pravilno obustavio izvršni postupak i ukinuo provedene izvršne radnje.

(Iz rješenja VPS broj Pž-105757/14 od 24.12.2014. godine)

**Obustavljanje izvršnog postupka
(Člana 16. stav 2. ZIP)**

Ako je tražilac izvršenja upozoren da će se izvršni postupak obustaviti ako ne uplati troškove za izlazak sudskog izvršitelja na lice mjesta, pa nakon blagovremene uplate ne dostavi o tome sudu dokaz, sud nije moglo donijeti rješenje o obustavi postupka.

Iz obrazloženja

Iz prvostepenog spisa proizlazi da je na osnovu prijedloga tražioca izvršenja doneseno rješenje o izvršenju dana 13.05.2015. godine radi naplate potraživanja tražioca izvršenja na pokretnim stvarima izvršenika, da je tražilac izvršenja pozvan zaključkom od 17.12.2015. godine da u roku od 8 dana uplati iznos od 40,00 KM kao predujam za troškove izlaska sudskog izvršioca radi popisa, zapljene i procjene pokretnih stvari uz upozorenje da će se postupak obustaviti ukoliko tražilac izvršenja u ostavljenom roku ne izvrši uplatu troškova u navedenom iznosu, da je tražilac izvršenja ovaj zaključak primio 21.12.2015. godine i da sve do dana donošenja pobijanog rješenja (29.09.2016. godine) nije izvršio uplatu ovih troškova što je bio razlog da sud primjenom odredbe iz člana 16. stav 1. i 2. Zakona o izvršnom postupku („Službeni glasnik RS“ broj 59/03, 85/03, 64/05, 118/07, 29/10, 57/12, 67/13, 98/14 - dalje: ZIP) donese rješenje kojim se postupak izvršenja obustavlja i ukidaju sve provedene izvršne radnje.

Odluka prvostepenog suda nije pravilna, pa iako tražilac izvršenja nije dostavio dokaz o izvršenoj uplati, pravne posljedice nepostupanja po zaključku suda od 17.12.2015. godine navedene su samo za slučaj da tražilac izvršenja predujam za troškove izlaska ne uplati u određenom roku a ne i za slučaj da o tome ne dostavi dokaz sudu, pa kako je tražilac izvršenja u ostavljenom roku uplatio troškove za izlazak sudskog izvršitelja na lice mjesta i kako odredba člana 16. stav 2. ZIP-a, propisuje obavezu tražioca izvršenja da troškove postupka iz stava 1. ovog člana predujmi u roku koji je odredio sud (što je tražilac izvršenja učinio), onda se samo zbog činjenice da tražilac izvršenja o tome nije obavijestio sud, nije moglo donijeti rješenje o obustavi postupka.

(Iz rješenja VPS broj 113869/16 13.01.2017. godine)

**Odlučivanje o potraživanju koje je bilo predmet rješenja donesenog u upravnom postupku
(Član 23. stav 1. tačka 2. ZIP)**

Sud nije ovlašten da u parničnom postupku odlučuje o zahtjevu za isplatu naknade određene rješenjem tužioca u upravnom postupku, koje predstavlja valjanu izvršnu ispravu za provođenje izvršnog postupka pred nadležnim sudom.

Iz obrazloženja

Vršeći javna ovlaštenja koja su mu povjerena Zakonom o javnim putevima Republike Srpske, tužilac je na zahtjev tužene donio rješenje broj: 03-345-6544-6/12 od 16.01.2013. godine i rješenje broj: 03-345-6543-6/12 od 18.02.2013. godine, pozivom na odredbu člana 1. stav 2. u vezi sa članom 190. Zakona o opštem upravnom postupku (“Službeni glasnik Republike Srpske” broj 13/02 – u daljem tekstu ZOUP).

Naprijed navedenim rješenjima tuženoj je odobren zakup-privremeno korištenje tačno opisanog zemljišta, određena je obaveza plaćanja godišnje zakupnine u tačno određenom iznosu, koja po rješenju od 16.01.2013 godine iznosi 5.082,70 KM a po rješenju od 18.02.2013. godine iznosi 75,00 KM, i određeno je da zakup traje do 31.12.2017. godine.

Dakle, oba rješenja donijeta su u upravnom postupku i predstavljaju upravne akte koji glase na ispunjenje novčane obaveze pa se izvršenje radi njenog ispunjenja sprovodi sudskim putem (član 260. stav 2. ZOUP).

Sud nije ovlašten da u parničnom postupku odlučuje o zahtjevu za isplatu naknade određene rješenjem tužioca, budući da je to rješenje doneseno u upravnom postupku i ono, u smislu odredbe člana 23. stav 1. tačka 2. Zakona o izvršnom postupku ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 59/03, 85/03, 64/05, 118/07, 29/10, 57/12, 67/13 i 98/14) predstavlja valjanu izvršnu ispravu za provođenje izvršnog postupka pred nadležnim sudom. Ovakav stav zauzet je u presudi Vrhovnog suda Republike Srpske broj 57 0 Ps 094133 16 Rev od 25.05.2017. godine.

Slijedom navedenog, dio presude kojim je odlučeno o dijelu tužbenog zahtjeva koji se temelji na ovim rješenjima (ukupan iznos od 5.551,67 KM, koji se sastoji od naknade za korištenje zemljišta u iznosu od 5.157,70 KM i obračunate zakonske zatezne kamate u iznosu od 393,97 KM) je povodom žalbe tuženog ukinut i tužba je u tom dijelu tužba odbačena.

(Iz rješenja VPS broj Ps 026810 17 Pž od 26.06.2017. godine)

Istovjetnost između izvršne isprave i prijedloga za izvršenje. (član 36. ZIP)

Republika Srpska ima i stranačku i parničnu sposobnost, kao i Opština S., a prijedlog za izvršenje ne može biti podnesen od strane ta oba pravna lica, ako je izvršna isprava glasi na jedno od njih.

Iz obrazloženja

Osnovno pravilno izvršnog postupka je da postoji istovjetnost između izvršne isprave i prijedloga za izvršenje. U konkretnom slučaju da se utvrditi da je stranka u postupku iz koga se zahtjeva izvršenje Opština Srbac. Prijedlog za izvršenje podnesen je od strane Republike Srpske, Opštine Srbac i tako podnesenom prijedlogu je udovoljeno.

Republika Srpska ima i stranačku i parničnu sposobnost, kao i Opština Srbac. Dakle, prijedlog za izvršenje podnesen je od strane dva pravna lica, dva tražioca izvršenja i u odnosu na ta dva tražioca izvršenja sud je donio rješenje o izvršenju i odluku o prigovoru, pri tome smatrajući da se radi o jednoj stranci, tj. o jednom tražiocu izvršenja.

Obaveza je prvostepenog suda bila da prije donošenja rješenja o izvršenju utvrdi da li je prijedlog za izvršenje uredan i da li sadrži sve elemente kako to zahtjeva odredba člana 66. Zakona o parničnom postupku i odredba člana 36. Zakona o izvršnom postupku.

U konkretnom slučaju nema saglasnosti između izvršne isprave i prijedloga, te je prvostepeni sud propustio da obrazloži na temelju čega je utvrdio da je Republika Srpska, koja nije bila stranka u parničnom postupku iz koga se zahtjeva izvršenje, legitimisana da postavlja zahtjev za prinudno izvršenje.

(Iz rješenja VPS broj 57 0 Ps 010113 16 Pžip ode 09.03.2017. godine)

**Izvršenje na osnovu vjerodostojne i izvršne isprave
(Član 50. stav 4. ZIP)**

U skladu sa odredbom člana 50. stav 4. ZIP sud će prijedlog za izvršenje smatrati tužbom samo u slučaju ako se rješenje o izvršenju zasniva na vjerodostojnoj ispravi.

Iz obrazloženja

Prvostepenim rješenjem usvojen je prigovor izvršenika, prijedlog za izvršenje se smatra tužbom, a izvršenje se odgađa do pravosnažnosti odluke u parničnom postupku, te će se nastaviti na prijedlog tražioca izvršenja ukoliko tražilac izvršenja uspije sa tužbom.

Žalilac osnovano navodi da je na prijedlog tražioca izvršenja sud donio rješenje o izvršenju na osnovu vjerodostojnih isprava (mjenica bez protesta) i na osnovu izvršne isprave (otpravak originala u svrhu izvršenja notarskog Ugovora o zasnivanju založnog prava - hipoteke na nekretninama). Dakle, različiti su osnovi izvršenja, pa su različiti i postupci prilikom ocjene prigovora uloženi na rješenje o izvršenju.

U skladu sa odredbom člana 50. stav 4. ZIP sud će prijedlog za izvršenje smatrati tužbom samo u slučaju ako se rješenje o izvršenju zasniva na vjerodostojnoj ispravi.

Prvostepeno rješenje se ne može ispitati, jer sud nije pravilno utvrdio činjenično stanje, nije razdvojio ocjenu prigovora izjavljenog na rješenje o izvršenju obzirom na osnov izvršenja, niti je cijenio prigovor u skladu sa odredbom člana 47. ZIP, zbog čega se žalba tražioca izvršenja utvrđuje osnovanom, i pobijano rješenje vraća prvostepenom sudu na ponovni postupak,

(Iz rješenja VPS broj Pž-9835 od 19.01.2017. godine)

**Tužba izvršenika za utvrđenje nedopuštenosti izvršenja
(Član 51 – 53. ZIP)**

Izvršenik je stranka u izvršnom postupku, a ne treće lice, pa njegova tužba radi utvrđenja nedopuštenosti izvršenja nema zakonskog uporišta, niti su za ovu tužbu ispunjene procesne pretpostavke.

Iz obrazloženja

Prvostepenim rješenjem odbačena je tužba tužioca kojom je tražio da se utvrdi da je ništav ugovor o zakupu zaključen dana 13.11.2001. godine između tužioca kao zakupca i tužene kao zakupodavca, kao i zahtjev kojim je tražio da se proglasi nedopuštenim izvršenje određeno rješenjem Osnovnog suda Zvornik broj: 83 0 Ip 001331 08 Ip od 12.09.2008. godine na parceli k.č. broj 1049/3 upisanoj u Pl. 327/2 k.o. Drinjača.

Tužba kojom je ovaj postupak iniciran ima dva zahtjeva. Prvim zahtjevom se traži da se utvrdi da je ništav ugovor o zakupu koji je zaključen između parničnih stranaka 2001. godine, a drugim tužbenim zahtjevom se traži da se utvrdi da je nedopušteno izvršenje na parceli k.č. broj 1049/3, te da se slijedom toga ukine rješenje o izvršenju i obustavi izvršni postupak koji se vodi pred Osnovnim sudom u Zvorniku. Radi se o kumulaciji zahtjeva i prvostepeni sud je pravilno utvrdio da tužba tužioca u dijelu kojim se traži utvrđenje nedopuštenosti izvršenja nije dopuštena.

Utvrđenje nedopuštenosti izvršnog postupka, u skladu sa Zakonom o izvršnom postupku, kako je to propisano odredbom člana 51. do 53. navedenog zakona, isključivo je u dispoziciji trećeg lica, koje tvrdi da u pogledu predmeta izvršenja ima takvo pravo koje sprečava izvršenje. Tužilac je stranka u izvršnom postupku, a ne treće lice, pa slijedom toga njegov zahtjev, tj. tužba kojom se traži utvrđenje nedopuštenosti izvršenja nema zakonskog uporišta, niti su za ovu tužbu ispunjene procesne pretpostavke. Procesna pretpostavka za podnošenje tužbe za utvrđenje nedopuštenosti izvršenja je ta da je izjavljen prigovor i da je izvršni sud takvo lice uputio na parnicu. S obzirom da izvršenik, u ovom postupku tužilac, je stranka u izvršnom postupku a ne treće lice, to mu Zakon o izvršnom postupku, nije dao mogućnost za pokretanje parničnog postupka za utvrđenje nedopuštenosti izvršenja, slijedom čega prvostepeni sud je pravilno utvrdio da u ovom dijelu tužba nije dopuštena, iz kog razloga su u ovom dijelu navodi žalbe bez osnova.

Pogrešno je prvostepeni sud u obrazloženju pobijanog rješenja naveo da je krajnji cilj ove tužbe da se ukine rješenje o izvršenju. Zahtjev za utvrđenje ništavosti ugovora i zahtjev za utvrđenje nedopuštenosti izvršenja, temelje se na različitom činjeničnom i pravnom osnovu. Zahtjevom za utvrđenje ništavosti ugovora, tužilac traži da se utvrdi da je ništav ugovor o zakupu parcela k.č. 1046; 1049/1 i 1049/4, dok se zahtjevom za utvrđenje nedopuštenosti izvršenja traži da se utvrdi da je izvršenje nedopušteno na parceli 1049/3, koja nije bila predmet ugovora o zakupu. Stoga prvostepeni sud pogrešno odlučujući o dopuštenosti tužbe povezuje ova dva tužbena zahtjeva.

Shodno odredbi člana 33. Zakona o sudovima, a u vezi sa odredbom člana 27. ZPP-a sud je nadležan da odlučuje o zahtjevu za utvrđenje ništavosti ugovora. Za odlučivanje o tako postavljenom zahtjevu nadležan je okružni privredni sud, pa je slijedom toga pogrešno prvostepeni sud utvrdio da je u ovom dijelu tužba nedopuštena, kako se pravilno ukazuje žalbom tužioca, iz kog razloga je u ovom dijelu rješenje ukinuto i predmet vraćen prvostepenom sudu na dalji postupak shodno odredbi člana 235. stav 3. Zakona o parničnom postupku.

(Iz obrazloženja VPS broj 59 0 Ps 028042 16 Pž od 09.02.2017. godine)

Odlaganje izvršenja (Član 60. i 53. ZIP)

Prvostepeni sud ne može određivati tok postupka pred drugim stvarno nadležnim sudom

Iz obrazloženja

Prvostepenim rješenjem usvojen je prijedlog tužioca kao predlagača za određivanje sudske mjere obezbjeđenja, te je naloženo tuženom - protivniku predlagača da u izvršnom postupku koji

se vodi kod Osnovnog suda najkasnije u roku od tri dana podnese prijedlog za odlaganje izvršenja, koje odlaganje će trajati do pravosnažnosti odluke u ovom predmetu, te je zabranjeno tuženom - protivniku obezbjeđenja preduzimanje bilo kakvih daljih radnji radi naplate potraživanja.

Odlaganje izvršnog postupka ZIP propisuje u članu 60. ZIP, prema kojem se može odložiti izvršenje samo na prijedlog tražioca izvršenja i to samo jednom u toku postupka tražiti odlaganje. Takođe, u članu 53. stav 2. ZIP propisano je da se u parnici koju pokrene treće lice može se tražiti odlaganje izvršenja, pri čemu parnični sud na odgovarajući način primjenjuje odredbe parničnog postupka o određivanju sudske mjere obezbjeđenja. ZIP je samo u ove dvije zakonske odredbe propisao kada, u kom slučaju i pod kojim uslovima se može odgoditi postupak izvršenja. Donošenje rješenja, kako je to učinio prvostepeni sud u pobijanom rješenju, nije predviđeno u ZIP niti u ZPP-

Takođe, sud ne može određivati tok postupka pred drugim stvarno nadležnim sudom, kako je to u ovom slučaju učinio prvostepeni sud. Tužilac u ovom postupku, koji ima položaj izvršenika u postupku pred Osnovnim sudom, pa samo u tom postupku može da dokazuje da je predmet i sredstvo izvršenja nedopušteno i može da ističe prigovore u zaštitu svojih prava, kako je propisano u ZIP.

(Iz rješenja VPS broj Pž-11392/17 od 09.06.2017. godine)

Blagovremenost žalbe protiv rješenja o dosudi (Član 93. stav 4 ZIP)

Istekom trećeg dana od dana isticanja na oglasnoj tabli smatra se da je rješenje o dosudi dostavljeno svim licima kojima se dostavlja zaključak o prodaji, te svim učesnicima u nadmetanju.

Iz obrazloženja

Iz stanja u spisu proizlazi da je rješenje o dosudi od 09.11.2016. godine, stavljeno na oglasnu tablu suda dana 10.11.2016. godine, da je sa oglasne table skinuto dana 13.11.2016. godine, da je izvršenik na rješenje o dosudi izjavio žalbu putem pošte preporučeno dana 19.11.2016. godine i da je sud donio rješenje dana 09.12.2016. godine, kojim se odbacuje žalba izvršenika, kao neblagovremena.

Pogrešno je prvostepeni sud utvrdio da je žalba izvršenika neblagovremena iz razloga što je rješenje o dosudi, stavljeno na oglasnu tablu suda dana 10.11.2016. godine, jer shodno odredbama člana 93. stav 4. Zakona o izvršnom postupku, istekom trećeg dana od dana isticanja na oglasnoj tabli smatra se da je rješenje dostavljeno svim licima kojima se dostavlja zaključak o prodaji, te svim učesnicima u nadmetanju, pa je treći dan 13.11.2016. godine, a kako je izvršenik žalbu izjavio dana 19.11.2016. godine, preporučeno putem pošte, to je žalba izvršenika blagovremena.

Kako je žalba izvršenika, izjavljena na rješenje o dosudi od 09.11.2016. godine, blagovremena, ovaj sud je uvažio žalbu izvršenika, ukinuo rješenje od 09.12.2016. godine, kojim

je odbačena žalba izvršenika kao neblagovremena i predmet se vraća prvostepenom sudu na postupanje po žalbi izvršenika, izjavljenoj na rješenje o dosudi.

(Iz rješenja VPS broj 61 0 Ip 008528 17 Pž od 11.05.2017. godine)

Obustavljanje postupka u slučaju nepredlaganja održavanja drugog ročišta u propisanom roku.

(Član 131. stav 5. ZIP)

Ako zbog neobaviještenosti o neuspjelom prvom ročištu tražilac izvršenja nije ni mogao podnijeti zahtjev za zakazivanje novog ročišta u roku od 8 dana, nije se mogla primijeniti odredba stava 5. člana 131. ZIP, kojom je propisano obustavljanje postupka u slučaju nepredlaganja održavanja drugog ročišta u propisanom roku.

Iz obrazloženja

Iz spisa predmeta proizlazi da prvostepeni sud nije obavijestio tražioca izvršenja da prvo ročište za prodaju neposrednom pogodbom je bilo bezuspješno. Stranke mogu zahtijevati zakazivanje novog ročišta u roku 8 dana od dana održavanja neuspjelog ročišta. Da bi se mogao staviti zahtjev za zakazivanje novog ročišta bilo je potrebno obavijestiti stranku odnosno tražioca izvršenja o neuspjelom prvom ročištu, obzirom da tražilac izvršenja nije prisustvovao prvom ročištu za prodaju, te nije ni mogao znati da prvo ročište nije uspjelo.

Kako zbog neobaviještenosti o neuspjelom prvom ročištu tražilac izvršenja nije ni mogao podnijeti zahtjev za zakazivanje novog ročišta u roku od 8 dana to se po ocjeni drugostepenog suda nije mogla primijeniti odredba stava 5. člana 131. ZIP-a kojom je propisano obustavljanje postupka u slučaju nepredlaganja održavanja drugog ročišta u propisanom roku.

(Iz rješenja VPS broj Pž-25776/17 od 28.03.2017. godine)

Uplata na račun punomoćnika tražioca izvršenja

(Član 166. stav 2. ZIP)

U izvršnom postupku novčana sredstva se mogu prenijeti samo tražiocu izvršenja, kome je i dosuđeno novčano potraživanje, a ne i njegovom punomoćniku koji nije stranka, niti mu je bilo što dosuđeno izvršnom ispravom

Iz obrazloženja

Prema članu 166. stav 2. Zakona o izvršnom postupku („Službeni glasnik RS“, broj 59/03, 85/03, 64/05, 118/07, 29/10, 57/12, 67/13 i 98/14 – u daljem tekstu: ZIP), rješenjem o izvršenju na novčanim sredstvima koja se vode na transakcijskom računu izvršenika nalaže se banci da novčani iznos za koji je izvršenje određeno prenese sa transakcijskog računa izvršenika na transakcijski račun tražioca izvršenja, a za potraživanja za koja nije propisana naplata preko žiro-računa kod banke, da isplati taj iznos tražiocu izvršenja u gotovom novcu.

Dakle, novčana sredstva se mogu prenijeti samo tražiocu izvršenja, kome je i dosuđeno novčano potraživanje, a ne i njegovom punomoćniku koji nije stranka, niti mu je bilo što dosuđeno izvršnom ispravom. Radi se o imperativnoj zakonskoj normi, koja se ne može mijenjati voljom stranaka.

Ukoliko bi se omogućilo da se novčani iznos određen u rješenju o izvršenju, umjesto tražiocu izvršenja može isplatiti na račun njegovog punomoćnika (što bi bilo suprotno članu 166. ZIP), time bi se omogućilo postupanje suprotno odredbama Zakona o unutrašnjem platnom prometu („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 52/12 i 92/12), kojim se na imperativan način uređuje obavljanje unutrašnjeg platnog prometa u Republici Srpskoj, određuju učesnici i organizacije ovlaštene za obavljanje poslova platnog prometa, definišu vrste računa, način i oblici plaćanja, izvršenje plaćanja i prinudna naplata sa računa, postupanje, prava i obaveze učesnika u unutrašnjem platnom prometu. Naime, prema članu 28. tog zakona, obračunsko plaćanje vrši se ugovaranjem promjene povjerilaca, odnosno dužnika u određenom obligacionom odnosu (asignacija, cesija, pristupanje dugu, preuzimanje duga, ustupanje duga i drugo), prebijanjem (kompenzacija) i na drugi način, u skladu sa zakonom koji uređuje obligacione odnose (stav 2), ali ako su računi poslovnih subjekata u trenutku plaćanja blokirani po osnovu naloga za prinudnu naplatu, poslovni subjekti ne mogu izmiriti novčane obaveze na način iz stava 2. tog člana (stav 3).

Takođe, Vrhovni sud Republike Srpske je, rješavajući o spornom pravnom pitanju, svojom odlukom broj 71 0 I 191886 15 R od 01.02.2016. godine, zauzeo pravni stav da se rješenjem o izvršenju ne može odrediti da se dosuđeni troškovi parničnog i izvršnog postupka isplate punomoćniku, umjesto tražiocu izvršenja, kada je prijedlog za izvršenje podnesen na osnovu punomoći u kojoj je obim ovlaštenja advokata određen u skladu sa članom 305. tačka 3. ZPP.

Pored toga, u slučaju nastanka pravne situacije za povrat uplaćenih sredstava, postavlja se pitanje u odnosu na koga bi se postavio zahtjev za protivizvršenje, odnosno za povrat novčanih sredstava.

U vezi s tim takođe treba imati u vidu da je punomoćnik tražioca izvršenja dostavio sudu punomoćje (sa izjavom o cesiji potraživanja za naplatu glavnog duga i dosuđenih troškova postupka). Međutim, izjava o cesiji dana u punomoćju ne može se smatrati ugovorom o ustupanju potraživanja (cesiji) u smislu člana 436. Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“, broj 29/78, 39/85, 45/89 i 57/89, te „Službeni glasnik RS“, broj 17/93, 3/96, 39/03 i 74/04), jer je takva izjava jednostrani akt, dok je ugovor o ustupanju potraživanja (cesiji) dvostrani pravni posao, a priloženi ugovor o cesiji nije potpisan od strane tražioca izvršenja kao ustupioca – cedenta. Pored toga, ugovor o cesiji predstavlja promjenu povjerioca, što dovodi do promjene tražioca izvršenja.

Iz navedenih razloga, u konkretnom slučaju nisu ispunjeni uslovi da se troškovi postupka uplate na račun punomoćnika tražioca izvršenja, pa su neosnovani žalbeni razlozi u tom pravcu.

(Iz rješenja VPS broj Pžip-82026/17 Pžip od 21.06.2017. godine)

**Uplata sredstava na račun punomoćnika tražioca izvršenja
(Član 166. stav 2. ZIP)**

Novčani iznos za koji je određeno izvršenje prenosi na račun tražioca izvršenja, odnosno ispilaćuje u gotovom novcu tražioca izvršenja, a ne i njegovom punomoćniku.

Iz obrazloženja

Osporenim rješenjem prvostepeni sud je odbacio prijedlog tražioca izvršenja, jer je tražilac izvršenja vratio prvostepenom sudu prijedlog za izvršenje bez navođenja transakcijskog računa tražioca izvršenja, a upozoren je na posljedice nepostupanja.

Odredbama stav 2. člana 166. Zakona o izvršnom postupku „Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 59/03, 85/03, 64/05, 118/07, 29/10, 57/12, 67/13 i 98/14 - dalje ZIP) jasno propisuje da se novčani iznos za koji je određeno izvršenje prenosi na račun tražioca izvršenja, a za potraživanje za koje nije propisana naplata preko žiro račun kod banke, da se isplata vrši u gotovom novcu tražioca izvršenja. Dakle, samo tražiocu izvršenja kome je i dosuđeno novčano potraživanje, a ne i njegovom punomoćniku koji nije stranka, niti mu je bilo što dosuđeno izvršnom ispravom.

Navedena odredba je imperativne prirode i stranke je ne mogu svojom voljom mijenjati. Ova odredba propisuje na koji način se sprovodi izvršenje na potraživanja na računu kod banke. Član 36. i član 39. ZIP-a takođe propisuje bitne elemente prijedloga za izvršenje, odnosno rješenja o izvršenju.

(Iz rješenja VPS broj Pž-9729/17 od 25.04.2017. godine)

**Određivanje i sprovođenje izvršenja
(Član 166. stav 8. i 9. ZIP)**

Odredbe člana 166. stav 8. i 9. ZIP se ne odnose na određivanje izvršenja, nego na njegovo sprovođenje.

Iz obrazloženja

Članom 7. stav 1. ZIP propisano je što ne može biti predmet izvršenja, a članovima 79, 117. i 137. istog zakona što je izuzeto od izvršenja. Članom 178. ZIP propisan je način ograničenja pojedinih izvršenja.

Odredba člana 3. Zakona o dopunama Zakona o izvršnom postupku ("Službeni glasnik RS" broj 98/14) dodaje članu 166. stav 8. i 9. a istim se između ostalog utvrđuje da se izvršenje novčanih potraživanja na teret sredstava budžeta sprovodi do visine iznosa na poziciji budžeta predviđenoj za te namjene u skladu sa Zakonom o izvršenju budžeta Republike Srpske i Odlukom o usvajanju budžeta Republike Srpske, gradova i opština, a da se u budžetima za svaku fiskalnu godinu obezbjeđuju sredstva na ime izvršenja pravosnažnih sudskih presuda, sporazuma o priznanju krivice ili zaključenim poravnanjima u skladu sa navedenim propisima.

Izvršenik se poziva na odredbu člana 3. Zakona o dopunama Zakona o izvršnom postupku, navodeći da rješenje o izvršenju nije doneseno u skladu sa ovim članom, te da se izvršenje ne može provoditi putem banke, nego preko trezora Opštine Lopare.

Mišljenje je ovog suda da se navedene odredbe ne odnose na određivanje izvršenja, nego na njegovo sprovođenje. Prvostepeni sud je donio rješenje o izvršenju, i dozvolio izvršenje potraživanja tražioca izvršenja utvrđenog pravosnažnom i izvršnom presudom, dakle donio je pravilno i zakonito rješenje. Način sprovođenja tog rješenja određen je odredbom člana 166. stav 8. i 9. ZIP, a što ne može uticati na odlučivanje o prijedlogu za izvršenje.

Tačno je da u skladu sa odredbom člana 4. stav 1. ZIP izvršenje sprovodi sud, međutim obzirom da se u konkretnom slučaju izvršenje sprovodi na novčanim sredstvima na računu izvršenika, onda izvršenje sprovodi banka u skladu sa odredbom člana 166. istog zakona. Izvršenje će se sprovesti prema redoslijedu prijave, a izvršenik je u skladu sa odredbom člana 166. stav 9. ZIP obavezan da za svaku fiskalnu godinu obezbjedi sredstva na ime izvršenja pravosnažnih sudskih presuda ili zaključenih poravnanja.

Dakle, banka će postupati u skladu sa odredbom člana 166. ZIP i prema prioritetu dostavljenih rješenja o izvršenju, a navedeno ograničenje određeno u članu 166. stav 8. i 9. ZIP nema uticaja na pravilnost i zakonitost donesenog rješenja o izvršenju.

(Iz rješenja VPS broj Pž-28324/17 od 10.04.2017. godine)

Izvršenje na sredstvima Grada (Član 166. ZIP)

Nijednom odredbom ZIP nije isključena mogućnost da se izvršenje provede pljenidbom novčanih sredstava izvršenika kod nadležnih banaka.

Iz obrazloženja

Prvostepenim rješenjem prigovor izvršenika (Grad) u pogledu dosuđenih troškova izvršnog postupka na ime takse na prijedlog za izvršenje i rješenje o izvršenju se odbacuje kao nedozvoljen. U ostalom dijelu prigovor izvršenika se odbija kao neosnov

Prvostepeni sud je pravilno odlučio kada je dozvolio izvršenje drugostepene presude kojom je preinačena prvostepena presuda i tražiocu izvršenja dosudio iznos od 245.829,85 KM, sa zakonskom zateznom kamatom poblje navedenom u izreci. Prema odredbi člana 166. Zakona o izvršnom postupku („Službeni glasnik RS“, broj 59/03, 85/03, 64/05, 118/07, 29/10, 57/12, 67/13, 98/14 - dalje: ZIP), izvršenje radi ostvarenja novčanog potraživanja prema izvršeniku može se sprovesti na svim sredstvima na njegovim računima kod banke, osim ako zakonom nije drugačije određeno. Prema stavu 2. navedenog člana, rješenjem o izvršenju na novčanim sredstvima koja se vode na transakcijskom računu izvršenika nalaže se banci da novčani iznos za koji je izvršenje određeno prenese sa transakcijskog računa izvršenika na transakcijski račun tražioca izvršenja.

Pogrešno izvršenik smatra da se izvršenje ne može provesti pljenidbom njegovih novčanih sredstava koja se nalaze na računu kod banaka navedenih u rješenju o izvršenju. Nijednom

odredbom ZIP nije isključena mogućnost da se izvršenje provede pljenidbom novčanih sredstava izvršenika kod nadležnih banaka. Odredbom člana 166. stav 7. Zakona o izvršnom postupku je propisano da se odredbe ovog člana ne primjenjuju na novčana sredstva potrebna za obavljanje poslova od opšteg interesa Republike Srpske gradova i opština koja se nalaze kod banaka u Republici Srpskoj ili banaka na području Bosne i Hercegovine. U konkretnom slučaju izvršenik nije tvrdio niti dokazivao da se radi o novčanim sredstvima potrebni za obavljanje poslova od opšteg interesa, tako da u konkretnom slučaju se ova odredba nije mogla ni primijeniti.

Nadalje Zakonom o dopuni Zakona o izvršnom postupku ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 98/2014) poslije stava 7. člana 166. dodaju se novi stavovi i to 8. i 9. koji glase: izvršenje novčanih potraživanja na teret sredstava budžeta Republike Srpske, gradova i opština sprovodi se do visine iznosa na poziciji budžeta predviđenoj za te namjene, u skladu sa Zakonom o izvršenju budžeta Republike Srpske i odlukom o usvajanju budžeta Republike Srpske gradova i opština.

U budžetu Republike gradova i opština za svaku fiskalnu godinu obezbjeđuju se sredstva na ime izvršenja pravosnažnih sudskih presuda, sporazuma o priznanju krivice ili zaključenim poravnanjem pred sudom ili drugim nadležnim organom, u skladu sa Zakonom o budžetskom sistemu, Zakonom o izvršenju budžeta i odlukom o usvajanju budžeta Republike Srpske, gradova i opština za odgovarajuću fiskalnu godinu.

Odlukom Ustavnog suda Republike Srpske broj U-65/15 donijetoj 28.decembra 2016. godine, ("Službeni glasnik Republike Srpske broj 5/17), utvrđeno je da član 166. stav 8. i 9. Zakona o izvršnom postupku RS, nije u saglasnosti sa Ustavom Republike Srpske.

(Iz rješenja VPS broj Pž-30155/17 Pž od 2.05.2017. godine)

Otvaranje stečajnog postupka (Član 2. stav 1. Zakona o stečaju)

Za otvaranje stečajnog postupka nad imovinom pravnog lica, potrebno je da su za to kumulativno ispunjene zakonske pretpostavke: dopuštenost prijedloga povjerilaca koje se odnose na postojanje pravnog interesa za stavljanje takvog prijedloga i vjerovatnost njihovog potraživanja; utvrđena platežna nesposobnost dužnika i postojanje imovine iz koje se mogu naplatiti troškovi stečajnog postupka.

Iz obrazloženja

Prvostepenim rješenjem odbijen je kao neosnovan zahtjev predlagača za otvaranje stečajnog postupka.

Prema članu 2. stav 1. Zakona o stečajnom postupku, koji je važio u vrijeme podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnog postupka („Službeni glasnik RS“ broj 26/1 0- prečišćeni tekst, dalje: ZSP), stečajni postupak se sprovodi radi grupnog namirenja povjerilaca stečajnog dužnika unovčenjem njegove imovine i podjelom prikupljenih sredstava povjeriocima. Prijedlog za pokretanje stečajnog postupka mogu podnijeti stečajni dužnik i svaki povjerilac koji ima pravni

interes za pokretanje stečajnog postupka, s tim što je povjerilac dužan učiniti vjerovatnim potraživanje i platežnu nesposobnost stečajnog dužnika (član 4. stav 1. ZSP).

Stečajni postupak se otvara nad imovinom stečajnog dužnika ako su ostvarene opšte pretpostavke iz člana 4. stav 1. ZSP za otvaranje stečajnog postupka (da je prijedlog dopušten i da predlagač učini vjerovatnim svoje potraživanje), ako postoje stečajni razlozi propisani u članu 6. tog zakona i ako će imovina stečajnog dužnika, prema predviđanju, biti dovoljna da pokrije troškove postupka (član 47. stav 4. ZSP).

Dakle, u smislu citiranih zakonskih odredbi, za otvaranje stečajnog postupka nad imovinom pravnog lica, potrebno je da su za to kumulativno ispunjene zakonske pretpostavke: dopuštenost prijedloga povjerilaca koje se odnose na postojanje pravnog interesa za stavljanje takvog prijedloga i vjerovatnost njihovog potraživanja; utvrđena platežna nesposobnost dužnika i postojanje imovine iz koje se mogu naplatiti troškovi stečajnog postupka.

U žalbi se osnovano navodi da prvostepeni sud, u smislu citiranih zakonskih odredbi, nije utvrdio ni obrazložio da li su ili nisu ispunjene zakonske pretpostavke za otvaranje stečajnog postupka nad imovinom pravnog lica, pa ovaj sud, za sada, nije u mogućnosti da utvrdi pravilnost i zakonitost donesenog rješenja i pravilno odgovori na žalbene navode predlagača.

Prvostepeni sud je imao dva različita mišljenja vezano za postojanje ili nepostojanje uslova za otvaranje stečajnog postupka, jedno je mišljenje vještaka ekonomske struke, a drugo je izvještaj privremene stečajne upravnice. Prvostepeni sud nije obrazložio zašto je prihvatio mišljenje vještaka ekonomske struke, a nije prihvatio izvještaj privremene stečajne upravnice. Pored toga sud nije dostavio vještaku izjašnjenje na nalaz i mišljenje vještaka koje je predlagač sudu dostavio 07.03.2016. godine. Tu činjenicu potvrdio je vještak na ročištu od 28.11.2016. godine. Međutim na tom ročištu vještak nije dao ni usmeno izjašnjenje na primjedbe predlagača, niti je dao neko dodatno obrazloženje.

Kod takvog stanja stvari, ovaj sud nalazi da se žalbom predlagača pravilno ukazuje da se odluka prvostepenog suda zasniva na povredi odredbe parničnog postupka iz člana 209. u vezi sa članom 8. ZPP, a sve u vezi sa članom 8. ZSP. Prvostepeni sud je propustio da cijeni da li su kumulativno ispunjene zakonske pretpostavke za otvaranje stečajnog postupka nad imovinom protivpredlagača i da o tome da svoje obrazloženje, posebno kod činjenice da o postojanju opštih pretpostavki iz člana 4. stav 1. ZSP i postojanju stečajnih razloga iz člana 6. ZSP postoje dva oprečna mišljenja vještaka finansijske struke i privremene stečajne upravnice.

Zbog toga je prvostepeni sud propustio pravilno i potpuno utvrditi činjenice relevantne za odluke o prijedlogu stečajnog povjerioca da se nad protivpredlagačem otvori stečajni postupak, zbog čega je ovaj sud primjenom odredbe člana 235. stav 1. tačka 3. ZPP u vezi sa članom 8. ZSP, ukinuo odluku prvostepenog suda i prijedlog vratio na ponovno suđenje.

(Iz rješenja VPS broj 57 0 St 114561 17 Pž 2 od 16.03.2017. godine)

Izlučna prijava
(Član 35. stav 4. i član 37. stav 3. Zakona o stečaju)

Izlučni povjerioci mogu da traže izlučenje stvari i nakon proteka roka za prijavu potraživanja iz člana 35. stav 4. i člana 37. stav 3. Zakona o stečaju, jer po osnovu prava svojine traže da im se stvar izluči tj. preda, pošto ne spada u stečajnu masu i nije svojina dužnika., pa prvostepeni sud nije mogao izlučnu prijavu potraživanja povjerioca odbaciti kao neblagovremenu.

Iz obrazloženja

Nad dužnikom je dana 05.09.2016. godine otvoren postupak restrukturiranja, a rješenje o otvaranju postupka restrukturiranja objavljeno je u „Službenom glasniku RS“ dana 14.09.2016. godine i tim rješenjem (tačka 5.) pozvani su povjerioci da u roku od 30 dana od dana objave rješenja u „Službenom glasniku RS“ podnesu prijavu potraživanja. Kako je punomoćnik povjerioca podnijela prijavu potraživanja i izlučnu prijavu dana 21.02.2017. godine, prvostepeni sud je svojim rješenjima od 03.03.2017. godine, odbacio te prijave kao neblagovremene, pozivom na član 37. stav 3. Zakona o stečaju.

Izlučni povjerilac je povjerilac koji ima pravo na osnovu stvarnog ili obligacionog prava tražiti da se neki predmet (stvar ili pravo) izdvoje (izluče) iz stečajne mase zato što ne pripadaju stečajnom dužniku. Izlučni povjerilac dužan je da navede podatke o svojim pravima, pravnom osnovu razlučnog prava i dijelu imovine na koji se odnosi njihovo izlučno pravo. Izlučni povjerilac nije stečajni povjerilac te stečajni sud nije ovlašten odlučivati o priznavanju ili nepriznavanju izlučnog prava. O izlučnom pravu odlučuje isključivo sud u parničnom postupku. Izlučni povjerioci ostvaruju svoja prava na izdvajanje predmeta iz stečajne mase prema pravilima koja važe za ostvarivanje tih prava izvan stečajnog postupka. Odredbom člana 91. Zakona o stečaju propisano je izlučivanje i naknada za izlučna prava. Tim članom je propisano da lice koje ima pravo na izdvajanje stvari koja ne pripada stečajnom dužniku (izlučni povjerilac) nije stečajni povjerilac i pravo tog lica na izlučenje predmeta utvrđuje se prema posebnim propisima.

Izlučni povjerioci mogu da traže izlučenje stvari i nakon proteka roka za prijavu potraživanja iz člana 35. stav 4. i člana 37. stav 3. Zakona o stečaju, jer po osnovu prava svojine traže da im se stvar izluči tj. preda, pošto ne spada u stečajnu masu i nije svojina dužnika. Stoga prvostepeni sud nije mogao izlučnu prijavu potraživanja povjerioca odbaciti kao neblagovremenu.

(Iz rješenja VPS broj 60 0 St 024120 17 Pž 4 od 11.04.2017. godine)

Potraživanje u stečajnom postupku
(Član 55. stav 1. i 2. ZSP)

Predmet sudskog postupka može da bude samo ono potraživanje koje je osporeno od strane stečajnog upravnika

Iz obrazloženja

Kada utvrdi da su ispunjene procesne pretpostavke za nastavak postupka, obaveza suda je da utvrdi da li je zahtjev iz tužbe u predmetu koji je prekinut, identičan sa prijavljenim potraživanjem u stečajnom postupku, a koje potraživanje se odnosi na potraživanje o kome je sudski postupak bio u toku prije pokretanja stečaja. Ovo iz razloga jer predmet sudskog postupka može da bude samo ono potraživanje koje je osporeno od strane stečajnog upravnika. Prijavljeno i osporeno potraživanje, može da bude predmet sudskog spora, iz čega slijedi da mora da postoji identičnost zahtjeva.

Da li je i šta je u stečajnom postupku tužilac prijavio i na koji način se stečajni upravnik izjasnio, sud nije utvrdio, pa se u skladu sa naprijed navedenim ne može utvrditi ukoliko su ispunjene procesne pretpostavke, drugi uslov, a to je da li postoji identičnost između potraživanja i zahtjeva.

Odredbom član 54. stav 1. i 2. ZPP-a je propisano da tužilac može u tužbi tražiti da sud samo utvrdi postojanje, odnosno nepostojanje nekog prava ili pravnog odnosa. Ovakva tužba može se podići kad je to posebnim propisima predviđeno ili kad tužilac ima pravni interes. I ova zakonska odredba upućuje na primjenu posebnog propisa, što je u konkretnom slučaju Zakon o stečaju, a taj zakon kaže da će se tužbom tražiti utvrđenje osnovanosti potraživanja ili u suprotnom utvrđenje osnovanosti osporavanja.

Dakle, predmet sudskog spora koji je vezan za stečajni postupak, ne može da bude utvrđenje postojanja duga, kako to pogrešno obrazlaže prvostepeni sud.

(Iz rješenja VPS broj broj PŽ-24633/17 od 09.03.2017. godine

**Protivtužbeni zahtjev u parnici po tužbi stečajnog dužnika za utvrđenje osnovanosti potraživanja
(član 120. ZSP)**

Tužbeni zahtjev u smislu člana 120. Zakona o stečajnom postupku ne može da glasi na ispunjenje obaveze, kako je to traženo protivtužbom, već samo na utvrđenje da obaveza postoji

Iz obrazloženja

U članu 120. Zakona o stečajnom postupku je propisano da ako je stečajni upravnik osporio neko potraživanje, povjerilac se upućuje na parnicu radi utvrđenja osporenog potraživanja, dok je u članu 115. stav 1. istog zakona propisano da povjerilac pismeno prijavljuje svoja potraživanja stečajnom sudu, a u prijavi se između ostalog, navodi pravni osnov i iznos potraživanja.

Na osnovu provedenih dokaza ostalo je neutvrđeno da li je tuženi upućen da u parnici dokazuje postojanje, odnosno osnovanost potraživanja zakupnine u iznosu od po 250,00 KM mjesečno za 44 mjeseca, pa se ne može utvrditi ni blagovremenost protivtužbe, što pobijanu presudu u tom dijelu čini nezakonitom.

Shodno naprijed navedenim odredbama tužbeni zahtjev ne može da glasi na ispunjenje obaveze, kako je to traženo protivtužbom, već samo na utvrđenje da obaveza postoji, o čemu prvostepeni sud nije vodio računa, čime je propustio da tuženom naloži da u skladu sa odredbom člana 120. Zakona o stečajnom postupku, uredi tužbu, pa je valjalo žalbu uvažiti, pobijanu presudu u tom dijelu ukinuti i predmet vratiti prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

(Iz rješenja VPS broj 59 0 Ps 024084 16 Pž 3 od 14.02.2017. godine)

Nastavak prekinutog postupka (Član 120. Zakona o stečajnom postupku)

Rok od 30 dana za pokretanje parnice vezane za osporeno potraživanje, propisan odredbom člana 120. Zakona o stečajnom postupku, ne odnosi na pravnu situaciju kada je parnični postupak prekinut zbog nastupanja pravnih posljedica otvaranja stečajnog postupka.

Iz obrazloženja

U ovoj pravnoj stvari parnica je već pokrenuta i Osnovni sud u Trebinju je donio presudu, pa je postupak prekinut rješenjem Okružnog suda u Trebinju, gdje se predmetni spis nalazio po žalbi tuženog, pa se rok od 30 dana za pokretanje parnice vezane za osporeno potraživanje, propisan odredbom člana 120. Zakona o stečajnom postupku, ne odnosi na pravnu situaciju kada je parnični postupak prekinut zbog nastupanja pravnih posljedica otvaranja stečajnog postupka.

U konkretnom slučaju prekinuti postupak je nastavljen, što znači da o izjavljenoj žalbi tuženog na presudu Osnovnog suda u Trebinju od 05.01.2012. godine, treba da odluči Okružni sud u Trebinju, iz kojih razloga je žalba uvažena i pobijano rješenje ukinuto.

(Iz rješenja VPS broj 62 0 Ps 010273 17 Pž od 11.05.2017. godine)

Odgovornost upravljača puta za štetu koja nastane korisnicima puteva (Član 154. ZOO i član 35. Zakona o javnim putevima)

Upravljač puta odgovara za štetu koja nastane korisnicima puteva koji poštuju saobraćajne propise, saobraćajnu signalizaciju, vremenske uslove, stanje puta i okoline, ako je šteta nastala zbog propuštanja blagovremenog izvršenja pojedinih potrebnih radova i preduzimanja odgovarajućih mjera na održavanju javnih puteva

Iz obrazloženja

Prema članu 16. stav 4. Zakona o javnim putevima ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 89/13), upravljanje i povjeravanje poslova građenja, rekonstrukcije, rehabilitacije, održavanja i zaštite mreže magistralnih i regionalnih puteva vrši Javno preduzeće "Putevi Republike Srpske" d.o.o. Banja Luka, a prema članu 32. stav 3. istog zakona, radove održavanja i zaštite puteva i

objekata na putevima upravljač puta može ustupiti pravnim licima, po postupku i na način utvrđen propisima o javnim nabavkama.

Članom 35. Zakona o javnim putevima propisano je: da je pravno lice kojem se okvirnim sporazumom iz člana 34. stav 3. ovog zakona povjeri vršenje poslova održavanja i zaštite puteva i objekata na putevima, odgovorno za kvalitetno, stručno i blagovremeno izvršenje tih poslova, u skladu sa ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu njega (stav 1); a upravljač puta odgovara za štetu koja nastane korisnicima puteva koji poštuju saobraćajne propise, saobraćajnu signalizaciju, vremenske uslove, stanje puta i okoline, ako je šteta nastala zbog propuštanja blagovremenog izvršenja pojedinih potrebnih radova i preduzimanja odgovarajućih mjera na održavanju javnih puteva, propisanih članom 31. tog zakona (stav 2); te da upravljač puta ima pravo na naknadu sredstava isplaćenih za štetu iz stava 2. tog člana od pravnog lica kojem je povjereno održavanje i zaštita javnih puteva i putnih objekata, ako je šteta nastala usljed neizvršavanja, odnosno nekvalitetnog, nestručnog i neblagovremenog izvršavanja povjerenih poslova (stav 3).

U konkretnom slučaju prvotuženi kao upravljač puta i drugotuženi kao pravno lice kojem je povjereno održavanje puta su, u skladu sa članom 34. stav 4. i 5. Zakona o javnim putevima, zaključili Okvirni sporazum o načinu izvođenja radova, održavanja i zaštite puteva i objekata na putevima u Republici Srpskoj na oblasti broj 10 (Lot 9), kojim su regulisali svoje međusobne odnose, a koji ne reguliše posebno njihov odnos prema korisnicima puteva, u pogledu naknade štete koja nastane trećim licima korištenjem puta.

U smislu navedenih zakonskih odredbi može se zaključiti da prvotuženi kao upravljač puta odgovara za štetu koja nastane korisnicima puteva i da je pasivno legitimisan u pogledu predmetne naknade štete, koja je nastala tužiocu kao korisniku puta, o čemu je prvostepeni sud pravilno odlučio u odnosu na tog tuženog, koji može u posebnoj parnici tražiti naknadu štete od preduzeća za puteve kojem je povjereno održavanje i zaštita javnih puteva.

Budući da drugotuženi iz već navedenih razloga nije pasivno legitimisan u pogledu predmetne naknade štete, pravilnom primjenom materijalnog prava, bilo je potrebno odbiti tuženi zahtjev u odnosu na njega.

(Iz presude VPS broj Pž-10526/16 Pž od 22.02.2017. godine)

Pričekni (respiro) rok (Član 218. ZOO)

Ako vlasnik vozila po isteku perioda za koji je zaključeno osiguranje ne zaključi novi ugovor o osiguranju za sljedeću godinu, nisu ispunjeni uslovi za naknadu štete u „pričeknom roku“ .

Iz obrazloženja

Neosnovani su žalbeni navodi u pogledu osporavanja pasivne legitimacije tuženog. Naime, prema članu 8. stav 3. Zajedničkih uslova za osiguranje vlasnika odnosno korisnika motornih i priključnih vozila od odgovornosti za štete pricinjene trećim licima od 20.11.2000. godine, sa

izmjenama i dopunama od 04.10.2004. godine, kod osiguranja zaključenog na jednu ili više godina, obostrane obaveze i prava iz ugovora produžuju se za 30 dana „pričekni rok“, ako osiguravaču nije najmanje tri dana prije isteka osiguranja bila uručena izjava ugovarača osiguranja da ne pristaje na takvo produženje, uz uslov da za sljedeću godinu osiguranik zaključi osiguranje kod istog osiguravača, ali ukoliko u toku „pričeknog roka“ nastupi osigurani slučaj, a osiguranik ne zaključi ugovor o osiguranju kod istog osiguravača, smatraće se da je vozilo u „pričeknom roku“ bilo neosigurano.

Navedeni zajednički uslovi osiguranja, sa izmjenama i dopunama, doneseni su u skladu sa tada važećim Zakonom o osiguranju imovine i lica („Službeni glasnik RS“, broj 14/00 i 20/00), a odredbama kasnijeg Zakona o osiguranju od odgovornosti za motorna vozila i ostalim obaveznim osiguranjima od odgovornosti („Službeni glasnik RS“, broj 17/05, 64/06, 12/09 i 102/09 – Prečišćeni tekst), nije propisano da stupanjem na snagu tog zakona prestaje važenje Zajedničkih uslova za osiguranje.

U konkretnom slučaju, vozilo kojim je pričinjena šteta bilo je osigurano kod tužioca policom osiguranja zaključenom na period od 08.06.2011. do 08.06.2012. godine. Međutim, predmetna saobraćajna nezgoda se dogodila dana 17.06.2012. godine, odnosno po isteku perioda za koji je zaključeno osiguranje, a vlasnik vozila „Audi 80“, reg. br. T90-O-232, nije sa tužiocem u „pričeknom roku“ zaključio novi ugovor o osiguranju za sljedeću godinu, pa se u smislu navedenih odredbi Zajedničkih uslova za osiguranje smatra da je vozilo u „pričeknom roku“ bilo neosigurano. Zbog toga tužilac nije bio u obavezi da oštećenoj naknadni predmetnu štetu, pa je prvostepeni sud, u skladu sa članom 218. Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“, broj 29/78, 39/85, 45/89 i 57/89, te „Službeni glasnik RS“, broj 17/93, 3/96, 39/03 i 74/04 - u daljem tekstu ZOO), pravilno usvojio tužbeni zahtjev i obavezao tuženog da tužiocu naknadi isplaćeni iznos

(Iz presude VPS broj 57 0 Mals 109912 17 Pž od 25.05.2017. godine)

**Izvršenje ugovorom preuzete obaveze kad rok za ispunjenje nije određen.
(Član 324. stav 2. ZOO)**

Ako rok za ispunjenje ugovorene obaveze nije određen, dužnik dolazi u docnju kad ga povjerilac pozove da ispunji obavezu, usmeno ili pismeno, vansudskom opomenom ili započinjanjem nekog postupka čija je svrha da se postigne ispunjenje obaveze.

Iz obrazloženja

U konkretnom slučaju radi se o potraživanju na osnovu ugovora o vansudskom poravnanju, koji je zaključen između pravnih lica, saglasno članu 1089. ZOO. Dakle, radi se o zahtjevu za izvršenje ugovorom preuzete obaveze.

Član 324. ZOO propisuje kada dospijeva obaveza za naplatu ukoliko rok nije određen - ukoliko rok nije određen, a svrha posla, priroda obaveze i ostale okolnosti ne zahtijevaju izvjestan rok za ispunjenje, povjerilac može zahtijevati odmah ispunjenje obaveze i dužnik sa svoje strane može zahtijevati od povjerioca da odmah ispunjenje primi. Dužnik dolazi u docnju, ukoliko rok za ispunjenje nije određen, kada ga povjerilac pozove da ispunji obavezu usmeno ili pismeno

vansudskom opomenom ili započinjanjem nekog postupka čija je svrha da se postigne ispunjenje obaveze.

U konkretnom slučaju tuženi je pozvan na ispunjenje obaveze (plaćanje štete) dopisom od 23.05.2014. godine i tuženi je dana 26.05.2014. godine potvrdio da će platiti iznos od 1.800,00 KM, te je dopisom tužioca od 26.05.2014. godine pozvan da iznos od 1.800,00 KM uplati na žiro račun tužioca. Iz navedenog slijedi da je tuženi pozvan 26.05.2014. godine da dug koji je prihvatio sporazumom plati. Dakle ovaj dopis je bio u svrhu ispunjenja obaveze u skladu sa članom 324. ZPP.

Pogrešno prvostepeni sud utvrđuje da je tuženi pozvan da plati obavezu danom kada je primio tužbu na odgovor. U situaciji da prije pokretanja spora tuženi nije pozvan da plati dug iz sporazuma, u toj situaciji bi se poziv za plaćanje smatrao dan podnošenja tužbe, a ne dan kada je tuženi primio tužbu na odgovor, kako to pogrešno utvrđuje prvostepeni sud, a koje utvrđenje je i suprotno odredbi člana 324. stav 2. ZOO.

Pravilno se žalbom tužioca ukazuje na to da je prvostepeni sud pogrešno primijenio materijalno pravo odlučujući o osnovanosti zahtjeva za plaćanje kamate i utvrđujući datum padanja tuženog u docnju iz kog razloga je prvostepena presuda preinačena na temelju odredbe člana 229. stav 1. točka 4. Zakona o parničnom postupku.

(Iz presude VPS broj 57 0 Mals 110863 17 Pž od 12.05.2017. godine)

Zastarjelost (Član 374. ZOO)

Da bi sud mogao odlučiti o prigovoru zastarjelosti, potrebno je utvrditi kada počinje teći zastarjelost, odnosno kada je tužilac stekao pravo da zahtijeva ispunjenje obaveze od tuženog, što predstavlja primjenu materijalnog prava, te da li tužilac ima potraživanje prema tuženom.

Iz obrazloženja

Prvostepeni sud je odbio tužbeni zahtjev iz razloga što je nastupila zastara potraživanja, a i iz razloga što sporne fakture nisu ispostavljene u skladu sa odredbama ugovora o održavanju. Prilikom sačinjavanja spornih faktura tužilac se poziva na Ugovor o održavanju broj 02-022-1-1309/08 od 22.05.2008. godine, ali takođe tvrdi da su radovi dogovoreni i izvedeni tokom 2009. godine, pa da zbog toga zastarjelost nije mogla početi teći od 01.01.2009. godine.

Dužnost prvostepenog suda je bila da da odgovor na pitanja da li je osnov potraživanja predmetni ugovor o održavanju ili neki naknadni dogovori, te pitanje urednosti ispostavljenih faktura, a sve iz razloga da bi se moglo odlučiti o prigovoru zastare potraživanja, te da li za rješavanje odnosa u konkretnom slučaju ima mjesta primjeni Zakona o javnim nabavkama Bosne i Hercegovine, a o čemu prvostepeni sud nije vodio računa, pa je parničnim strankama onemogućeno da raspravljaju, što pobijanu presudu čini nezakonitom.

Da bi sud mogao odlučiti o prigovoru zastarjelosti, potrebno je utvrditi kada počinje teći zastarjelost, odnosno kada je tužilac stekao pravo da zahtijeva ispunjenje obaveze od tuženog, što predstavlja primjenu materijalnog prava, te da li tužilac ima potraživanje prema tuženom.

Ovakvim postupanjem su učinjene povrede odredbi postupka iz člana 227. stav 1. tačka 2. Zakona o parničnom postupku, iz kojih razloga je žalba uvažena, pobijana presuda ukinuta i predmet je vraćen prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

(Iz rješenja VPS broj Pž2-16554/16 od 14.02.2016. godine)

Nedostaci isporučene robe (Član 484. ZOO)

Član 484. stav 2. ZOO, na koji se tužilac poziva u žalbi, podrazumijeva blagovremeno obavještanje o nedostatku na robi, koje se dostavlja preporučenim pismom, telegramom ili na neki drugi pouzdan način.

Iz obrazloženja

Predmetni ugovor o prodaji je ugovor u privredi, te se u razrješenju spornog događaja ima primijeniti odredba člana 481. ZOO-a. Obaveza je tužioca bila da odmah po prijemu robe utvrdi da li mu je isporučeno sve što je naručeno, tj. roba prema ugovoru i da u slučaju nedostatka, vidljivog nedostatka, (a što je u konkretnom slučaju), odmah o tome obavijesti tuženog.

Iz dokaza koje je tužilac proveo u toku prvostepenog postupka da se utvrditi da je po isteku više od 30 dana tužilac obavijestio tuženog da nedostaje jedan dio. Stoga nema mjesta primjeni odredbe člana 484. ZOO-a. Ovo iz razloga jer se u konkretnom slučaju ne radi o nedostatku u funkcionisanju kupljene mašine ili nedostatku koji se pokazao tokom upotrebe mašine, već se radi o nedostatku u pogledu ne isporuke jednog dijela mašine, kako tvrdi tužilac tj. nedostatku koji je uočljiv prilikom samog prijema kupljene robe, pa je slijedom toga tužilac bio u obavezi odmah kada je robu primio obavijestiti tuženog da nedostaje jedan dio. Usmeno obavještanje, kako to tvrdi tužilac u žalbi, ne može se smatrati pouzdanim načinom obavještanja koji podrazumijeva navedena zakonska odredba, niti je tužilac dokazao da je usmeno obavijestio tuženog o nedostatku robe. Ova činjenica po ocjeni ovoga suda, kako to pravilno utvrđuje prvostepeni sud nije dokazana.

Osim tvrdnje da ključ nije isporučen, tužilac nije dostavio u toku prvostepenog postupka niti jedan dokaz iz koga bi proizlazila tačnost ove tvrdnje, tj. kojom bi dokazao ovu činjenicu. Tačno je da je tuženi isporučio drugi ključ, što govori u prilog činjenici da je tuženi kao prodavac i pored neblagovremenog prigovora i nedokazanog nedostatka na robi postupio u skladu sa odredbom člana 484. stav 1. tačka 1. ZOO-a.

Na tužiocu je bila obaveza da dokaže da otklanjanje nedostatka nije bilo dovoljno i da i pored toga kupljena roba nije upotrebljiva. Samo u toj situaciji mogao se koristiti pravom iz odredbe člana 489. ZOO.

(Iz presude VPS broj 57 0 Ps 103534 16 Pž od 21.02.2017. godine)

Bjanko mjenica i ugovor o jemstvu (Član 997. ZOO)

Potpisi na mjenici odnose se samo na mjenicu i obavezu iz mjenice koja se ispunjava po odredbama Zakona o mjenici, kao samostalna mjenična obaveza.

Iz obrazloženja

Tačno je da tuženi nije zaključio sa tužiocem ugovor o jemstvu. Međutim tuženi je potpisao i ovjerio bjanko mjenicu kojom se obavezuje isplatiti određenu svotu novca remitentu (tužiocu) u vrijeme dospelosti mjenice. Potpisi na mjenici odnose se samo na mjenicu i obavezu iz mjenice koja se ispunjava po odredbama Zakona o mjenici, kao samostalna mjenična obaveza. Mjenične obaveze imaju karakter jednostranosti (samostalnosti). Punovažnost potpisa mjenične obaveze jednog lica cijeni se jednostrano tj. nezavisno od potpisa obaveze drugog lica. Ovo ima za cilj da zaštiti interes mjeničnog povjerioca i da očuva povjerenje u mjenici kao kreditno sredstvo odnosno sredstvo obezbjeđenja. Stoga kada jedno lice punovažno potpiše mjenicu samim tim ono postaje mjenični dužnik i dužno je da je isplati. Imajući u vidu da je tuženi potpisao i ovjerio bjanko sopstvenu mjenicu bez protesta koja je regulisana odredbama čl. 111. Zakona o mjenici i na koju se primjenjuju pravila o trasiranoj mjenici (član 113. i 114. Zakona o mjenici) te odredbe iz člana 18. ovog zakona, i da je tužilac o roku dospelosti upisao visinu dugovanog iznosa kojeg nije izmirio korisnik kredita, to je osnovano prvostepeni sud, imajući u vidu nalaz i mišljenje, usvojio tužbeni zahtjev tužioca i obavezao tuženog da tužiocu isplati iznos naveden u izreci prvostepene presude.

Tuženi kao izdavalac predmetne sopstvene bjanko mjenice se sam obavezao da će je isplatiti naknadno ukoliko korisnik kredita po odobrenom kreditu ne izmiri dugovanje tužiocu i to do iznosa dospelog glavnog duga i kamata. Na tuženom je bio teret dokazivanja da je mjenica zloupotrijebljena i da je tužilac postupao nesavjesno.

Kako na strani tužioca nije bilo protivpravnosti u popunjavanju bjanko mjenice jer je tužilac bio u zakonitom posjedu bjanko mjenice to se tužbeni zahtjev tužioca pokazuje osnovanim.

(Iz presude VPS broj 57 0 Ps 101670 17 Pž od 25.04.2017. godine)

Bankarski novčani depoziti (Član 1038. ZOO)

Banka ima pravo da se pod ugovorenim usovima naplati iz Ugovor o oročenom namjenskom deviznom depozitu, zaključenog radi obezbeđenja vraćanja kredita,

Iz obrazloženja

Bankarski novčani depoziti regulisani su odredbama članova 1035. - 1046. ZOO, a prema članu 1038. stav 2. ZOO, novčani depozit može biti po viđenju ili oročen, s otkaznim rokom i bez otkaznog roka, sa posebnom namjenom i bez namjene.

Dakle, ZOO predviđa mogućnost novčanog depozita sa posebnom namjenom, a u konkretnom slučaju tužilac je sa Atlas bankom a.d. Podgorica zaključio takav pravni posao i to radi obezbjeđenja kratkoročnog deviznog kredita, odobrenog tuženom od strane iste banke, koja se naplatila iz tog namjenskog novčanog depozita.

Pored toga, prema članu 218. ZOO, ko za drugog učini kakav izdatak ili nešto drugo što je ovaj po zakonu bio dužan učiniti, ima pravo zahtijevati naknadu od njega.

U konkretnom slučaju, tuženi nije vratio kratkoročni devizni kredit po zaključenom ugovoru, zbog čega se davalac kredita naplatio iz oročenog namjenskog deviznog depozita tužioca u iznosu od 3.429.468,26 €, pa tužilac ima pravo da od tuženog zahtijeva naknadu protuvrijednosti tog iznosa u KM.

(Iuz presude VPS broj Pž2-28275/17 od 20.04.2017. godine)

**Poslovna jedinica privrednog društva
(Član 3. Zakona o izmjenama i dopuna Zakona o privrednim društvima („Službeni glasnik Republike Srpske broj 100/11))**

Poslovna jedinica (ogranak) privrednog društva izdvojeni organizacioni dio privrednog društva posredstvom koga društvo obavlja djelatnost u skladu sa zakonom. Poslovna jedinica nema svojstvo pravnog lica, a u pravnom prometu istupa u ime i za račun privrednog društva, te za obaveze prema trećim licima koje nastanu u poslovanju njegove poslovne jedinice privredno društvo odgovara neograničeno.

Iz obrazloženja

Prema odredbi člana 291. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13) stranka u postupku može biti svako fizičko i pravno lice.

Odredbom člana 3. Zakona o izmjenama i dopuna Zakona o privrednim društvima („Službeni glasnik Republike Srpske broj 100/11) je propisano da je poslovna jedinica (ogranak) privrednog društva izdvojeni organizacioni dio privrednog društva posredstvom koga društvo obavlja djelatnost u skladu sa zakonom. Poslovna jedinica nema svojstvo pravnog lica, a u pravnom prometu istupa u ime i za račun privrednog društva. Za obaveze prema trećim licima koje nastanu u poslovanju njegove poslovne jedinice privredno društvo odgovara neograničeno. Prema članu 3. b) navedenog zakona u pravnom prometu poslovna jedinica nastupa pod poslovnim imenom društva uz označenje da je riječ o poslovnoj jedinici i naziva i adrese poslovne jedinice ako se razlikuje od adrese sjedišta društva.

Osporena presuda ne sadrži razloge o tome da li se u ovoj pravnoj stvari kao tuženi pojavljuje poslovna jedinica (ogranak) koji nema svojstvo pravnog lica ili samostalni pravni subjekat koji ima svojstvo pravnog lica i može biti stranka u parničnom postupku.

Kako poslovna jedinica nema svojstvo pravnog lica, a time ni stranačku sposobnost, i kako sud na ove procesne pretpostavke pazi po službenoj dužnosti, te kako osporena presuda nema potrebno obrazloženje o tome ko se pojavljuje kao stranka u ovom postupku, žalbu je valjalo usvojiti i ukinuti osporenu presudu shodno odredbi člana 227. stav 3. Zakona o parničnom postupku i predmet vratiti prvostepenom sudu na ponovni postupak.

(Iz rješenja VPS broj Pž 9806/17 od 29.05.2017. godine)

**Obaveze koje su nastale za vrijeme obavljanja preduzetničke djelatnosti
(Član 33. Zakona o sudovima)**

Odjavljivanje obavljanja samostalne trgovinske djelatnosti ne utiče na legitimaciju preduzetnika.

Iz obrazloženja

Činjenica da je tužena na jednoj adresi odjavila obavljanje samostalne trgovinske djelatnosti nema uticaj na njenu legitimaciju u ovom sporu. Preduzetnik je fizičko lice koje samostalnim radom obavlja djelatnost. Radnja je mjesto gdje se djelatnost obavlja. Za sve obaveze koje su nastale za vrijeme obavljanja preduzetničke djelatnosti, odgovora preduzetnik, tj. fizičko lice i on tada ima jednaka prava i obaveze kao i pravno lice, te se radi o privrednom sporu kako je to propisano članom 33. Zakona o sudovima. Oznaka tužene kao preduzetnika i vlasnika radnje, samo identifikuje o kojoj vrsti spora se radi i na koji način je tužena kao fizičko lice legitimisana u ovom privrednom sporu.

Iz navedenog razloga navodi žalbe tužene kojima osporava prvostepenu presudu u dijelu u kojem je tužena identifikovana kao vlasnik radnje nisu osnovani, niti imaju uticaja na pravilnost odluke prvostepenog suda u ovom dijelu.

(Iz rješenja VPS broj 59 0 Mals-027407 17 Pž 2 od 12.05.2017. godine)

**Postupak registracije
(člana 11. Zakona o registraciji poslovnih subjekata)**

Postupanje suda u postupku registracije je ograničeno na ispitivanje ispunjenosti formalnih i materijalnih uslova

Iz obrazloženja

Postupak registracije poslovnih subjekata u Republici Srpskoj, provodi se po pravilima Zakona o vanparničnom postupku. Za ono što nije regulisano Zakonom o registraciji poslovnih subjekata i Zakonom o vanparničnom postupku, primjenjuju se odredbe Zakona o parničnom postupku.

Upis u registar privrednih subjekata je formalan postupak, te je Zakonom o registraciji propisano koja su dokumenta potrebna radi upisa kako osnivanja novog privrednog subjekta, tako i za svaku izmjenu upisa postojećeg privrednog subjekta, te je propisano na koji način u kojoj formi se prijava podnosi. Postupanje suda u postupku registracije je ograničeno na ispitivanje ispunjenosti formalnih i materijalnih uslova kako to proizilazi iz odredbe člana 11. Zakona o registraciji poslovnih subjekata.

Predlagač je pokrenuo postupak radi povećanja osnovnog kapitala po osnovu novčanog uloga. U toku postupka je promijenio osnov na temelju koga povećava svoj kapital, te je dostavio dokaze sudu da kapital u iznosu od 25.312.000,00 KM povećava po osnovu novčanog uloga u iznosu od 12.210.522,25 KM i po osnovu pretvaranja potraživanja u kapital u iznosu od 13.101.477,75 KM. Za promjenu osnova dostavio je sudu odluke nadležnih organa, na koji način je sudu dostavljen od strane predlagača dokaz da su nadležni organi donijeli odluku o promjeni načina povećanja postojećeg kapitala.

Prvostepeni sud u pobijanom rješenju konstatuje da se radi o povećanju kapitala po dva osnova, pa je slijedom toga imao obavezu da utvrdi da li je prijedlog osnovan i da li su ispunjeni uslovi za povećanje kapitala po osnovu novčanog uloga, te uslovi za povećanje kapitala po osnovu pretvaranja potraživanja u kapital. Ovo je prvostepeni sud propustio, iz kog razloga nema mjesta utvrđenju prvostepenog suda, da nisu ispunjeni formalni i materijalni uslovi i da prijava nije uredna.

Prema članu 66. stav 2. Zakona o registraciji, nadležni registarski sud može izmijeniti svoje rješenje, ako su uz žalbu priloženi dokumenti i isprave i time ispunjeni svi uslovi za upis u registar. Iz samog sadržaja navedene zakonske odredbe, a imajući u vidu pravila vanparničnog postupka, slijedi da predlagač u toku cijelog postupka registracije, pa čak i u postupku po žalbi, može da izvrši dopunu prijave koja je sudu podnesena.

Po odredbama Zakona o registraciji, zahtjev za upis u sudski registar, koji ne ispunjava uslove iz člana 11. sud će odbiti. Uslovi iz ovog člana su materijalni uslovi, a to je da je zahtjev za upis u skladu sa zakonom, da je u skladu sa odredbama opštih akata kojim su utvrđeni podaci, odnosno promjene koje se upisuju u registar; te drugi materijalni uslovi određeni zakonom. Pored materijalnih uslova moraju da budu ispunjeni i formalni uslovi, a to je da je prijavu podnijelo ovlašteno lice, na propisanom obrascu, da su priložene isprave, da je podnesena u propisanom roku, da su isprave donesene u propisanom postupku i da odgovaraju propisanoj sadržini. Sud u vanparničnom postupku, kakav je postupak upisa u registar, nema nadležnost da ispituje valjanost isprava koje se uz prijavu dostavljaju, jer je ocjena njihove pravne valjanosti u nadležnosti suda u parničnom postupku.

(Iz rješenja VPS broj Pž-159/17 Pž od 21.02.2017. godine)

**Brisanje neosnovanog konačnog upisa u registar
(Član 74. Zakona o registraciji poslovnih subjekata)**

Registarski sud i zainteresovano lice mogu pokrenuti postupak za brisanje neosnovanog izvršenog upisa najkasnije u roku od jedne godine od dana donošenja rješenja kojim je izvršen neosnovan upis u sudski registar.

Iz obrazloženja

Brisanje neosnovanog konačnog upisa u registar može se izvršiti na zahtjev lica koje ima pravni interes ili po službenoj dužnosti. Rok za podnošenje zahtjeva je 15 dana od dana objave rješenja o upisu na internet stranici Agencije, a najkasnije u roku od 60 dana od dana objavljivanja upisa u „Službenom glasniku Republike Srpske“. Neosnovan upis se briše od nadležnog registarskog suda, ako se utvrdi da postoje razlozi navedeni u tačkama a), b) i v) stava 1. člana 74.

Prema stavu (2) člana 74. Zakona o registraciji poslovnih subjekata u Republici Srpskoj, registarski sud i zainteresovano lice mogu pokrenuti postupak za brisanje neosnovanog izvršenog upisa najkasnije u roku od jedne godine od dana donošenja rješenja kojim je izvršen neosnovan upis u sudski registar.

Navedeni rokovi su procesno prekluzivni rokovi i njihovim protekom se gubi pravo na brisanje neosnovanog upisa u registar. Istekom objektivnog roka od jedne godine od dana donošenja rješenja kojim je izvršen neosnovan upis u sudski registar, istekao je rok za pokretanje postupka za brisanje neosnovanog upisa. Radi se o relativno kratkim rokovima u kojima lice koje ima pravni interes može podnijeti zahtjev za brisanje neosnovanog konačnog upisa (rok od 15 odnosno 30 dana iz stava 3. člana 73.), dok registarski sud može po službenoj dužnosti pokrenuti postupak za brisanje neosnovanog izvršenog upisa najkasnije u roku od jedne godine od dana donošenja rješenja.

Kako su istekli svi predviđeni rokovi za podnošenje zahtjeva i za pokretanje brisanja upisa po službenoj dužnosti od strane suda, prvostepeni sud je pravilno zaključio da je zahtjev neblagovremeno podnesen i da ga treba odbaciti.

Po ocjeni drugostepenog suda, iako tužba za ništavost upisa u sudski registar nije više predviđena Zakonom o registraciji poslovnih subjekata, njena primjena nije isključena, jer prvo na isticanje i utvrđivanje ništavosti ne zastarijeva. Radi se o težim povredama imperativnih normi na osnovu kojih je izvršen upis u registar. Po ranijem zakonu, tužba za utvrđivanje ništavosti upisa mogla se podnijeti ako je upis u sudski registar izvršen na osnovu lažne isprave, ako su u ispravi na osnovu koje je izvršen upis navedeni neistiniti podatci, ako je nezakonito sprovedena radnja o kojoj se podatci upisuju u sudski registar ili ako postoje drugi zakonom predviđeni razlozi.

U konkretnom slučaju donošenjem pravosnažne presude kojom je poništena Odluka o izboru v.d. direktora, upis u sudski registar je postao nedopušten, jer nedostaje osnovni akt na osnovu kojeg je upis u sudski registar izvršen. Okončanje parničnog postupka za poništaj odluke o izboru v.d. direktora je trajalo više od godinu dana od dana izvršenog upisa. Kako je zbog toga protekao rok za brisanje neosnovanog upisa u sudski registar, ostaje mogućnost da se tužbom traži utvrđenje ništavim izvršenog upisa u sudski registar v.d. direktora, jer je Odluka na osnovu koje je izvršen upis v.d. direktora poništena i pravno ne postoji.

(Iz rješenja VPS broj GŽ-10914/16 od 11.05.2016. godine)